

Priimk
Šventosios
Dvasios

Receive dovanas
the Gifts of the
Holy Spirit

NIHIL OBSTAT

Arkivyskupas Lionginas Virbalas SJ
LVK delegatas išeivijos sielovadai
Vilnius, 2025 06 29

Autorė / Author:

Grasilda Reinys

JAV LB Religinių reikalų taryba / Religious Affairs Council of the Lithuanian American Community

Redaktorė / Editor:

Birutė Norvaišaitė O'Brien

Vertėja / Translator:

Vita Reinytė

Illustracijos ir maketas / Illustrations and Layout:

Silvija Knezekytė

Finansavimas / Funding:

Amerikos Lietuvių Romos Katalikų Kunigų Vienybė / Lithuanian Roman Catholic Priests' League of America

JAV lietuvių bendruomenė / Lithuanian American Community

Lietuvių Fondas / Lithuanian Foundation

Šis vadovėlis parengtas pagal Čikagos arkivyskupijos bendras gaires ir yra pritaikytas Lietuvos išeivijai.

This Confirmation manual follows the guidelines for Confirmation Preparation as set by the Archdiocese of Chicago. Its purpose is to serve the Lithuanian-English speaking diaspora.

© Grasilda Reinys, 2016, 2025

© Silvija Knezekytė (ilustracijos), 2016, 2025

Įžanga Preface

Šiuo vadovėliu siekiama padėti suvienodinti Sutvirtinimo programą lietuviams išeivijoje. Vadovėlio tikslas yra pateikti tam tikrus pagrindus. Veikiant Šventajai Dvasiai, Sutvirtinimo sakramentas sustiprina pakrikštyto žmogaus ryšį su Jėzumi Kristumi. Priėmę šį Sakramentą kviečiami apaštalauti ir liudyti Jėzų kitiems.

Kol esate Sutvirtinimo pasirengimo programoje:

☀ Yra svarbu, kad bendruomenė melstųsi už Sutvirtinimo sakramento kandidatus.

☀ Yra svarbu, kad besiruošiantys šiam sakramentui atvertų savo širdis Šventosios Dvasios veikimui.

Sutvirtinimo sakramentas „sutvirtina“ Krikšto pažadus. Ką anksčiau kiti prižadėjo, dabar kandidatė/kandidatas turės asmeniškai viešai išpažinti. Tai reikalauja tikėjimo ir įsipareigojimo. Įsipareigojimo gilinti tikėjimą ir gyventi tuo tikėjimu.

Šis vadovėlis palies svarbiausias, pamatines katalikų tikėjimo temas. Tikėjimu bręstame visą gyvenimą, tad Sutvirtinimas nėra pabaiga, bet svarbus žingsnis į viso gyvenimo kelionę.

The purpose of the manual is to standardize a program for Confirmation preparation for Lithuanian speakers and English-speaking Lithuanians. The Sacrament of Confirmation strengthens a Baptized Catholic's relationship with Christ by the workings of the Holy Spirit. Those who receive this Sacrament are called to serve as missionary witnesses of Jesus Christ.

While in the Confirmation program, it is very important that:

☀ The Community prays for the Confirmation candidates.

☀ The Candidates themselves open their hearts to the workings of the Holy Spirit.

Confirmation “confirms” our Baptismal promises. Whereas before others spoke for us; now is the time to personally stand before others and profess in what you believe. That requires faith and commitment. Commitment to deepen in faith and to live that faith.

This manual presents a fundamental content of the Catholic faith. Since we spend a lifetime growing in our faith, Confirmation is not some graduation, but an important step in that lifetime journey of faith.

Būkite laimingi, nes Dievas jus myli.

Be happy, because God loves you!

Įvadas Getting Started

Dievas mus kviečia į gilesnį Jo pažinimą. Sutvirtinimo programos tikslas yra jums padėti, tačiau turite atverti savo širdis ir būti atviri tam veikimui.

Privaloma medžiaga kursui:

Biblija ir šis vadovėlis.

Dalyvaudami Sutvirtinimo programoje turite atlikti tam tikrus dalykus:

- ☀ Dalyvauti šv. Mišiose kas savaitę.
- ☀ Visos šeimos yra raginamos sekmadieniais ir per šventes kartu dalyvauti šv. Mišiose.
- ☀ Lankyti Sutvirtinimo pamokas.
- ☀ Programos metu atlikti 12 „artimo meilės darbų“. Paaiškinimą ir pavyzdžius rasite 110–112 psl. Formas rasite 113–118 psl.

☀ Vykdyti dvasinį stiprinimą malda, gerais darbais, geru elgesiu ir geromis knygomis (ypač Šventųjų Raštu).

Sutvirtinimo sakramentui jūs nesiruošite vieni. Tėvai ir globėjai turi pažadėti jums padėti. (Globėjas(a) turi būti pakrikštytas, Sutvirtinimą pats priėmęs, brandaus tikėjimo žmogus, gyvenantis katalikišką gyvenimą.) Žiūrėkite į psl. 6 kur rasite TĖVŲ gaires.

God invites us to a deeper understanding of Him. The Confirmation program is a way to help, but it calls for an open heart to the action of the Holy Spirit.

Program requirements:

Catholic Bible and this Confirmation manual.

The Confirmation program requires the confirmand to:

- ☀ Attend Mass on Sundays and holy days. Try to attend Mass on Sundays and holy days together as a family.
- ☀ Attend Confirmation classes.
- ☀ Complete 12 “Works of Mercy” in the course of the program. An explanation and examples can be found on pp. 110-112. The forms can be found on pp. 113-118.
- ☀ Strengthen oneself spiritually through prayer, service to others, good behavior, and reading of good books (especially The Bible).

The Sacrament of Confirmation occurs in a community of believers. Parents and sponsors must be a part of a candidate’s formation. (Sponsors must be Confirmed Catholics who lead a life in harmony with the Catholic Church). Parental guidelines can be found on p. 6.

Čia yra išvardinti minimalūs reikalavimai. Sutvirtinimo programos vadovas dar gali rekomenduoti ir pridėti dalyvavimą rekolekcijose, pasiruošimą egzaminams, šventojo aprašymą, namų darbų atlikimą ir t. t.

These are minimal requirements for the program. Retreats, exams, homework, biography on a saint, etc. can also be added to enhance the learning experience.

Gairės besirengiantiems Sutvirtinimui

Guidelines for the Confirmand

☀ Aš dalyvausiu šv. Mišiose kas savaitę.
Visos šeimos yra raginamos sekmadieniais ir per šventes kartu dalyvauti šv. Mišiose.

☀ Aš lankysiu pasirengimo Sutvirtinimo sakramentui pamokas.

☀ Aš atliksiu per metus 12 „artimo meilės darbų“.

☀ Aš vykdysiu dvasinį stiprinimą malda, gerais darbais, geru elgesiu ir geromis knygomis (ypač Šventuoju Raštu).

☀ I will go to Mass on Sundays and holy days.
All confirmands are urged to attend Mass on Sundays and holy days together as a family.

☀ I will attend Confirmation classes.

☀ I will complete 12 "Works of Mercy" in the course of the program.

☀ I will strengthen myself spiritually through prayer, service to others, good behavior, and reading good books (especially The Bible).

Sutvirtinimo gairės tėvams ir globėjams

Confirmation guidelines for parents (guardians) and sponsors

Mieli tėveliai ir globėjai,

Džiugu, kad tinkamai atliekate savo pareigas ir rūpinatės savo vaikų religiniu auklėjimu. Kaip žinote, Sutvirtinimo sakramento priėmimas yra dvasinės brandos ir suaugimo ženklas. Šį sakramentą priimančiai parodo, kad jie yra laisvai apsisprendę ir užtektinai savarankiškai gyventi pilną krikščionio-kataliko gyvenimą.

Jūs, tėveliai, esate patys pirmieji ir svarbiausi tikėjimo pavyzdžiai savo vaikams. Tokiais pat pavyzdžiais turi būti ir Sutvirtinimo kandidatų globėjai.

Atsiminkime, kad vieną dieną, kai visi stovėsime prieš Viešpaties veidą, Jis neklaus mūsų, kokios firmos drabužius mes pirkome savo vaikams ar, kiek jiems atidavėme savo pinigų, bet paklaus: „Ar mylėjai savo vaiką? Ar parodei kaip mane ir vienas kitą mylėti?“

- ☀ Padėkite kandidatams dvasiškai augti – kartu su jais ir už juos pasimelskite, paskaitykite Šventąjį Raštą, apsaugokite nuo internetinio ir kitokio žiniasklaidos šlamšto.
- ☀ Dalyvaukite šv. Mišiose kas savaitę. Visos šeimos yra raginamos kartu dalyvauti šv. Mišiose.
- ☀ Pristatykite kandidatus į Sutvirtinimo pasirengimo pamokas.
- ☀ Prižiūrėkite, kad kandidatai atliktų artimo meilės darbus. (Turi atlikti bent 12 per metus).

Dear parents, guardians and sponsors,

We are very grateful, that you are encouraging your child to prepare for the Sacrament of Confirmation. As you might imagine, Confirmation “confirms” and strengthens one’s choice to live a life as God’s child. This sacrament makes one a full-fledged member of the Catholic Church.

Parents, you are the primary source of teaching faith in the family. You are their main guide. Confirmation sponsors – you must also set a good example.

Remember, there will come a time when we will stand before the Lord face-to-face, and he will not ask you about what designer clothes were bought for your child or how much money you spent on them. Instead, you will be asked: “Did you love your child? Did you show them how to love me and one another?”

- ☀ Help your candidate to grow in spirit – pray with them, read the Bible with them, protect them from harmful things on the internet and in their surroundings.
- ☀ Go to Mass as a family every Sunday and Holy day.
- ☀ Make sure your candidate comes to class.
- ☀ Make sure your candidate fulfills the requirement of 12 works of mercy (corporal and spiritual).

Ką tikime 1 | Believe

Sutvirtinimo sakramentu pakrikštytasis pažymi-mas Šventosios Dvasios antspaudu ir kviečiamas liudyti Kristų. Šis sakramentas įveda žmogų į pilną Katalikų Bažnyčios narystę. Ir kokia tai Bažnyčia! Pradėta prieš 2 tūkstančius metų tik su 12 apaštalų, o dabar turi virš milijardo narių! Tačiau ką reiškia būti kataliku?

Labai paprasta – mes visi esame kviečiami būti šventais. Mes esame kviečiami gyventi meilėje – mylėdami Dievą ir mylėdami artimą. Yra tam tikri pamatai, kurie mums padės:

1. Tikėti į Dievą Tėvą, Sūnų ir Šventąją Dvasią.
2. Švęsti šį tikėjimą.
3. Gyventi šiuo tikėjimu.
4. Melstis.

TIKĖJIMAS

„Mes tikime į Dievą, nes Dievo troškimas yra įrašytas žmogaus širdyje, nes žmogus yra sukurtas Dievo ir Dievui“ (KBK 27). Dievas mus myli, o mes atsakome į Jo meilę tikėdami ir pasitikėdami Juo.

Tikėjimo išpažinimai yra trumpos formulės, kurios apibendrina svarbiausius tikėjimo dalykus. Katalikams svarbiausi tikėjimo išpažinimai yra Apaštalų ir Nikėjos-Konstantinopolio tikėjimo išpažinimas (žr. p. 108).

In the Sacrament of Confirmation, a baptized person is “sealed with the gift of the Holy Spirit” and is called to be missionary witnesses of Jesus Christ. Through Confirmation, one becomes a full-fledged member of the Catholic Church. And what a Church! Jesus began His mission with 12 apostles, and now there are over one billion members! So what does it mean to be Catholic?

Simply stated, we are all called to be holy. We are called to love – to know and love God and to love one another. Following the structure of the Catechism of the Catholic Church, there are four pillars to the Catholic faith:

1. Faith.
2. Liturgy/sacraments.
3. Life in Christ.
4. Prayer.

FAITH

The desire for God is written in the human heart. “Only in God will we find truth and happiness” (CCC 27). God loves us. Faith is our response to that love.

A Creed is a summary of the principle truths of the faith. Catholics use two Creeds regularly: the Apostle’s Creed and the Nicene-Constantinopolitan Creed (p. 109).

Tikėjimo išpažinimas išreiškia, ką mes tikime apie Dievą ir Jo Bažnyčią. Tačiau neužtenka vien tik išvardinti, ką tikime, turime gyventi tuo tikėjimu.

We profess our faith in God and the Church. However, it is not enough to just profess the faith. We need to live it!

APAŠTALŲ TIKĖJIMO IŠPAŽINIMAS

Tikiu į Dievą Tėvą visagali,
dangaus ir žemės Sutvėrėją;
ir į Jėzų Kristų,
vienatinį jo Sūnų, mūsų Viešpatį,
kuris prasidėjo iš Šventosios Dvasios,
gimė iš Mergelės Marijos,
kentėjo prie Poncijaus Piloto,
buvo prikalta prie kryžiaus,
numiręs ir palaidotas;
nužengė į pragarus;
trečiąją dieną kėlėsi iš numirusių;
įžengė į dangų,
sėdi visagalio Dievo Tėvo
dešinėje,
iš ten ateis gyvųjų ir mirusiųjų teisti.

Tikiu į Šventąją Dvasią,
šventąją visuotinę Bažnyčią,
šventųjų bendravimą,
nuodėmių atleidimą,
kūno iš numirusių prisikėlimą
ir amžinąjį gyvenimą. Amen.

APOSTLES' CREED

I believe in God, the Father almighty,
Creator of heaven and earth,
and in Jesus Christ,
his only Son, our Lord,
who was conceived by the Holy Spirit,
born of the Virgin Mary,
suffered under Pontius Pilate,
was crucified,
died and was buried;
he descended into hell;
on the third day he rose again from the dead;
he ascended into heaven,
and is seated at the right hand
of God the Father almighty;
from there he will come to judge
the living and the dead.
I believe in the Holy Spirit,
the holy catholic Church,
the communion of saints,
the forgiveness of sins,
the resurrection of the body,
and life everlasting. Amen.

TIKĖJIMO ŠVENTIMAS

Žmonės parodo meilę vienas kitam ne vien tik žodžiais, bet ir veiksmais. Dievas išreiškia savo meilę mums per sakramentus. Mes savo meilę Jam parodome priimdami sakramentus.

SACRAMENTS

We show our love to one another not only in words, but also in action. God shows His love to us through the sacraments. We show our love to Him by participating in the sacraments.

Yra septyni sakramentai:

KRIKŠTAS / BAPTISM

EUCCHARISTIJA / EUCHARIST

LIGONIŲ PATEPIMAS /
ANOINTING OF THE SICK

SANTUOKA / MATRIMONY

There are 7 sacraments:

SUTVIRTINIMAS / CONFIRMATION

ATGAILA IR SUTAIKINIMAS /
RECONCILIATION

ŠVENTIMŲ / HOLY ORDERS

GYVENIMAS TIKĖJIMU

Ką reiškia „gyventi tikėjimu“? Dievas mus labai myli ir kviečia, kad ir mes taip pat mylėtume Jį ir kitus žmones. Gyvename tikėjimu tuomet, kai atsiliepiame į Dievo meilę, laikomės Jo įsakymų, gyvename dorai ir mylime savo artimą. Besiruošdami Sutvirtinimui esate raginami atlikti gerus, labdarinius artimo meilės darbus.

Gailestingumo darbai kūnui:

Išalkusį pavalgydinti.
Ištroškusį pagirdyti.
Vargšą aprengti.
Keleivį priglausti.
Ligonį aplankyti.
Kalinį sušelpiti.
Mirusį palaidoti.

Gailestingumo darbai sielai:

Nemokantį pamokyti.
Abejojančiam patarti.
Nuliūdusį paguosti.
Piktą darantį sudrausti.
Įžeidimus atleisti.
Nuoskaudas nukęsti.
Melstis už gyvus ir mirusius.

LIFE IN CHRIST

What does it mean to “live in Christ”? God loves us very much, and He invites us to love Him and to love one another. We answer to God’s love by following His commandments, living virtuously, and loving others. We are asked to do corporal and spiritual works of mercy:

Corporal Works of Mercy:

Feed the hungry.
Give drink to the thirsty.
Clothe the naked.
Shelter the homeless.
Visit the sick.
Visit the imprisoned.
Bury the dead.

Spiritual Works of Mercy

Instruct the ignorant.
Counsel the doubtful.
Comfort the sorrowful.
Admonish the sinner.
Bear wrongs patiently.
Forgive all injuries.
Pray for the living and the dead.

Pratimas / Exercise

Pažiūrėkite 110 ir 111 puslapius. Ten rasite pasiūlymus, kaip atlikti artimo meilės darbus kūnui ir sielai. Peržvelkite sąrašą. Jūsų užduotis yra atlikti bent 12 artimo meilės darbų (6 darbai kūnui ir 6 darbai sielai) per metus. Turėsite kiekvieną atliktą darbą aprašyti 113–118 psl.

Look at pages 110 and 111. There you will find examples of the Works of Mercy. Your assignment is to complete at least 12 Works of Mercy during the course of the program. (At least 6 of them should be the Corporal Works and 6 of them the Spiritual Works). You are to write about them on pages 113–118.

DIEVO ĮSAKYMAI / THE TEN COMMANDMENTS

MALDA

Šiais laikais vieni su kitais bendraujame labai lengvai ir greitai. Dėl šiuolaikinių susisiektimo priemonių atstumai tarp žmonių yra sumažėję. Galime per kompiuterį lengvai pasikalbėti su močiute Lietuvoje.

O kaip reikia bendrauti su Dievu? Melsdamiesi mes užmezgame ryšį. Malda yra pokalbis su Dievu. Kai kalbame su Dievu, turime nepamiršti ir patylėti, kad mes galėtume išgirsti ir Jo balsą, atsakantį mums.

PRAYER

In today's world, we are able to communicate with others quickly and easily. We can as easily speak with our močiute in Lithuania, as we can call a friend from school.

And yet, how do we communicate with God? We do it through prayer. Prayer is a conversation between you and God. However, we should also remember to be quiet, and listen to what He has to say.

Pratimas / Exercise

Šiame pratime yra pagrindinių katalikų tikėjimo tiesų sąrašas. Perskaitykite kiekvieną jų ir parašykite **S** (suprantate) arba **N** (nesuprantate). Metų eigoje šios tiesos bus paaiškintos. Pabaigę suskaičiuokite, kiek turite **S** ir kiek **N** raidžių. Metų gale vėl peržiūrėkite šį sąrašą. Svarbu kelti klausimus, nes jie padeda mums dvasiškai bręsti.

- Dievas sukūrė žmogų, turintį glaudų ryšį su Juo.
- Gimtoji nuodėmė sunaikino tą glaudų ryšį.
- Dievas neapleido žmonijos ir pasiuntė savo Sūnų parodyti mums, kaip sutaisyti ryšį.
- Jėzus yra tikras Dievas ir tikras žmogus.
- Jėzus buvo nukankintas, mirė, buvo palaidotas ir prisikėlė iš numirusiųjų.
- Nugalėdamas mirtį, Jėzus mums atvėrė išganymo kelią.
- Šventoji Dvasia yra vienybėje su Tėvu ir Sūnumi.
- Katalikų Bažnyčia yra viena, šventa, visuotinė ir apaštalinė.
- Dievas apreiškia save per Šventąjį Raštą ir Tradiciją.

Iš viso: S N

This exercise contains a list of the basic truths of the Catholic faith. Read each one and write **Y** (understand) or **N** (do not understand). These truths will be explained as the year progresses. When you have finished, count how many **Y's** and how many **N's** you have. At the end of the year, look at this list again. It is important to ask questions, because they help us grow spiritually.

- God created us to have a close relationship with Him.
- Original sin destroyed that close relationship.
- God did not abandon humanity, and sent His Son to help.
- Jesus is true God and true man.
- Jesus suffered, died, was buried and rose from the dead.
- By conquering death, He showed us the way to salvation.
- The Holy Spirit is in union with God the Father and the Son.
- The Catholic church is one, holy, catholic and apostolic.
- God reveals himself through Scripture and Tradition.

Total: Y N

*„Dievas taip pamilo pasaulį,
jog atidavė savo viengimį Sūnų,
kad kiekvienas, kuris jį tiki, nepražūtų,
bet turėtų amžinąjį gyvenimą.“
(Jn 3:16)*

*“For God so loved the world
that he gave his only Son, so that everyone
who believes in him might not perish
but might have eternal life.”
(Jn 3:16)*

Koks yra Dievas? What is God Like?

Dievas mus sukūrė, kad pažintume Jį ir mylėtume Jį. Jis mus sukūrė iš meilės ir nori su mumis praleisti amžinybę.

Kai Dievas sukūrė pirmuosius tėvus – Adomą ir levą, Jo tikslas buvo dalintis savo dievišką gyvenimą su jais. Tačiau pirmieji tėvai nusidėjo ir turėjo palikti Rojų. Bet Dievas žmonijos neapleido. Jis pažadėjo atsiųsti Išganytoją – tą, kuris žmoniją išgelbės. Šis pažadas išsipildė per Jėzų Kristų. Dievas tapo žmogumi ir mums parodė, kaip turime gyventi. Po Jo įžengimo į Dangų atėjo Šventoji Dvasia toliau mus įkvėpti, kad nepasiliktume vieni.

DIEVO SAVYBĖS

Mes skelbiame savo tikėjimą Dievu melsdamiesi Nikėjos – Konstantinopolio tikėjimo išpažinimą (žiūrėkite 108 psl.). Mes pradedame melstis šiais žodžiais: „*Tikiu į vieną Dievą, visagalį Tėvą, dangaus ir žemės, regimosios ir neregimosios visatos Kūrėją*“. Kaip suprasti šiuos žodžius?

Tikime į **vieną Dievą**. Krikščionys tiki, kad Dievas yra Tėvas, Sūnus ir Šventoji Dvasia. Tai nereiškia, kad egzistuoja trys Dievai, bet vienas Dievas trijuose asmenyse. Čia vienas pavyzdys iš Šventojo Rašto:

Kai Jėzus Kristus buvo pakrikštytas, Jis išbrido iš vandens. „Staiga Jam atsivėrė dangus, ir Jis pamatė Dievo Dvasią, sklendžiančią žemyn it balandį ir nusileidžiančią ant Jo. O balsas iš dangaus prabilo:

„Šitas yra mano mylimasis Sūnus, kuriuo aš gėriuosi“ (Mt 3:16-17).

God created us to know Him and to love Him. He created us out of love and wants to spend eternity with us.

When God created the first parents, Adam and Eve, His purpose was to share His divine life with them. But the first parents sinned and had to leave Paradise. But God did not abandon humanity. He promised to send a Savior - someone who would save mankind. This promise was fulfilled through Jesus Christ.

God became man and showed us how to live. After His ascension, the Holy Spirit came to continue to move us so that we would not be alone.

KNOWING GOD

We proclaim our faith in God by praying the Nicene-Constantinople Creed (see p. 109). We begin by praying: “*I believe in one God, the Father Almighty, Creator of heaven and earth, of all things visible and invisible.*” How can we understand these words?

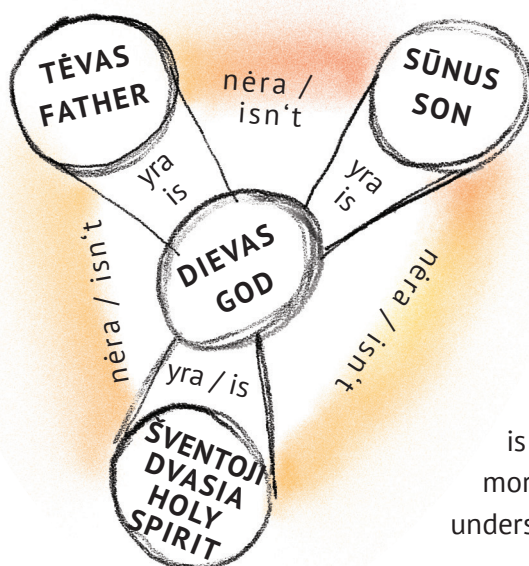
We believe in **one God**. Christians believe that God is Father, Son, and Holy Spirit. This does not mean that there are three Gods; but one God in three persons. Here is one example from Scripture:

When Jesus Christ was baptized, He came up out of the water. “Suddenly the heavens were opened to Him, and He saw the Spirit of God coming down like a dove, and descending on Him. And a voice from heaven said:

“This is my beloved Son, in whom I am well pleased” (Mt 3:16-17).

Ši iliustracija parodo santykį tarp trijų Dievo asmenų. Dievas yra Tėvas, Sūnus ir Šv. Dvasia, bet Tėvas nėra nei Sūnus, nei Šv. Dvasia. Taip pat Sūnus nėra nei Tėvas, nei Šv. Dvasia. Ir Šv. Dvasia nėra nei Tėvas, nei Sūnus.

Mūsų žmogiškas supratimas yra ribotas, todėl pažvelkime į dar kelis pavyzdžius, kurie mums padėtų geriau suprasti:

This illustration shows the relationship between the three persons of God. God is Father, Son, and Holy Spirit; but the Father is neither Son nor Holy Spirit. Likewise, the Son is neither the Father nor the Holy Spirit. And the Holy Spirit is neither Father nor Son.

Our human understanding is limited, so let's look at a few more examples to help us better understand:

- ☀ Pvz. 1. Vanduo (H₂O). Vanduo gali egzistuoti kaip ledas, skystis arba garas. Išorė skirtinga, bet esmė tokia pati.
- ☀ Pvz. 2. Prizmė. Per prizmę perėjusi balta šviesa suskyla į įvairias spalvas.
- ☀ Pvz. 3. Kai mes kalbame apie Dievą Tėvą, Sūnų ir Šventąją Dvasią, mes galvojame, kad 1+1+1=3, o reikėtų galvoti kaip 1x1x1=1.

Šie pavyzdžiai nėra tobuli, tačiau padeda mums geriau suvokti triasmenį Dievą.

Dievas yra visagalis. Šis žodis paaiškina, kad Dievas viską gali.

Dievas taip pat yra:

Amžinas. Jam nėra nei pradžios, nei pabaigos. Jis buvo pradžioje, yra dabar ir bus visados per amžius.

Šventas. Dievas yra šventas, nes Jis yra geras. Šventas ir geras Dievas yra todėl, kad Jis yra meilė.

Dievas yra Tėvas. Dievas yra dvasia, o ne koks vyras su ilga barzda, sėdintis ant debesėlio. Į Jį kreipiamės kaip į Tėvą, vadiname Tėvu, nes Jis pagal Tradiciją ir Šv. Raštą mus myli ir prižiūri kaip geras tėvas.

Dangaus ir žemės, regimosios ir neregimosios visatos Kūrėjas. Dievas visa sukūrė iš nieko. Jis kūrė iš meilės, nes norėjo viskuo dalintis. Visa, ką Dievas sukūrė, yra gera.

- ☀ Water (H₂O). Water can exist as ice, liquid or vapor. The exterior is different, but the essence is the same.
- ☀ A prism. White light passing through a prism is divided into different colors.
- ☀ When we talk about God the Father, Son and Holy Spirit, we think of 1+1+1=3, but we should imagine it as 1x1x1=1.

These examples are not perfect, but they do help us to better understand the Trinity.

God is omnipotent. This word explains that God can do anything.

God is also:

Eternal. He has no beginning and no end. He was in the beginning, is now, and will always be forever.

Sacred. God is holy because He is good. God is holy and good because He is love.

God is Father. God is spirit, not some man with a long beard sitting on a cloud. We address Him as Father, we call Him Father, because according to tradition and Scripture, He loves us and cares for us like a good father.

Maker of heaven and earth, of all things visible and invisible. God created everything from nothing. He created out of love, because He wanted to share everything. Everything God created is good.

Parašykite 10 regimų Dievo sukurtų dalykų / Write down 10 visible things created by God.

Parašykite 10 neregimų Dievo sukurtų dalykų / Write down 10 invisible things created by God.

TRADICIJA IR ŠVENTASIS RAŠTAS

Katalikai pažįsta Dievą per du pagrindinius šaltinius: Tradiciją ir Šventąjį Raštą. Drauge jie sudaro mūsų tikėjimo turtą, „kuriame, kaip veidrodyje, keliaujančioji Bažnyčia regi Dievą, visų jos turtų šaltinį“ (KBK 97). Tradicija yra atėjusi iš apaštalų ir perduoda tai, ką jie yra gavę iš Jėzaus mokymo bei pavyzdžio ir sužinoję per Šventąją Dvasią. Kadangi pirmoji krikščionių bendruomenė neturėjo rašytinio Naujojo Testamento, todėl atsirado gyvoji Tradicija (KBK 83).

Sekantys skyriai palies Šventąjį Raštą. Dabar pažvelkime, kas sudaro tradiciją.

„Tradicija“ (su didžiąja raide) apima pagrindines, nekintamas tikėjimo tiesas. Kai kalbame apie „tradiciją“ (mažąją raide), kalbame kaip perduodame papročius, kalbą ir folklorą nuo vienos kartos į kitą.

Pažiūrėkime į kelis pavyzdžius:

TRADITION AND SCRIPTURE

Catholics come to know God through sacred Tradition and Scripture. Together they form the treasure of our faith “in which, as in a mirror, the itinerant Church sees God, the source of all her riches” (CCC 97). Tradition comes from the Apostles and transmits what they received from the teaching and examples of Jesus and learned through the Holy Spirit. Since the first Christian community did not have a written New Testament, living Tradition emerged (CCC 83).

The following chapters will touch on Scripture. Now let’s look at what constitutes tradition.

Tradition (with a capital “T”) refers to the core, unchanging truths of the faith. When we speak of “tradition”(with a small “t”), we are referring to ways we pass on customs, language and folklore from one generation to the next.

Let’s look at some examples:

Tradicija („T“ didžioji):

- ☀ Jėzus yra Dievas ir žmogus.
- ☀ Eucharistija yra tikras Kristaus kūnas.
- ☀ Katalikai priima popiežių kaip Bažnyčios galvą. Jis yra apaštalo Petro, pirmojo popiežiaus, įpėdinis.
- ☀ Katalikai turi septynis sakramentus.
- ☀ Marija pagimdė Jėzų būdama skaisti.

tradicija („t“ mažoji):

Katalikai turi labai daug gražių tradicijų.

- ☀ Meldžiamės rožinį.
- ☀ Rodome pamaldumą šventiesiems.
- ☀ Mes prisimename mirusiuosius per Vėlines.
- ☀ Lietuviai švenčia Kūčias.

Tradition (“T” capital):

- ☀ Jesus is God and man.
- ☀ The Eucharist is the true body of Christ.
- ☀ Catholics accept the Pope as the head of the Church, because he is the successor of the Apostle Peter.
- ☀ Catholics have seven sacraments.
- ☀ Mary gave birth to Jesus as a virgin.

tradition (“t” lower case):

Catholics have many beautiful traditions.

- ☀ We pray the rosary.
- ☀ We venerate the saints.
- ☀ We remember and honor the deceased during All Soul's Day (Vėlinės).
- ☀ Lithuanians celebrate Christmas Eve (Kūčios).

*„Žiūrėkite, kokia meile
apdovanojo mus Tėvas:
mes vadinamės Dievo vaikai – ir esame!“
(1 Jn 3:1)*

*“Behold what love
the Father has lavished on us:
we are called children of God - and we are!”
(1 Jn 3:1)*

Pažinti Šventąjį Raštą

Introduction to the Bible

Katalikai sužino apie Dievą iš Šventojo Rašto ir Tradicijos. Šventąjį Raštą taip vadiname, nes jį sudaro daug šventų knygų. Šventąjį Raštą dar vadiname Biblija. Mūsų Biblijoje iš viso yra 73 knygos. 46 knygos sudaro Senąjį Testamentą ir 27 knygos sudaro Naująjį Testamentą. Šventasis Raštas arba Biblija yra populiariausia knyga pasaulyje. Ji yra išversta į daugiau nei 2000 kalbų. Geriausias būdas susipažinti su Biblija yra paimti ją į rankas ir skaityti.

SUSIPAŽINIMAS

Šventojo Rašto knygas parašė įvairūs žmonės, įkvėpti Šv. Dvasios. Visas Šventasis Raštas buvo parašytas skirtingu laiku ir skirtingose vietose, maždaug tarp 1500-1400 metų prieš Kristų ir iki 100 metų po Kristaus. Biblija turi dvi pagrindines dalis: Senąjį Testamentą ir Naująjį Testamentą. Žiūrėkite 121–124 puslapius. Ten rasite skirtukus, kuriuos iškirpsite ir naudosite susipažindami su Biblija.

Senojo Testamento knygos

Susiraskite Pradžios knygą. Ten įdėkite skirtuką, pavadintą „PENKIAKNYGĖ“. Pirmosios penkios knygos yra Pradžios, Išėjimo, Kunigų, Skaičių ir Pakartoto Įstatymo.

Sekanti knyga po Pakartoto Įstatymo yra Jozuės knyga. Įdėkite skirtuką, pavadintą „ISTORINĖS“. Jozuės knyga, Teisėjų, Rūtos, Samuelio pirma, Samuelio antra, Karalių pirma, Karalių antra, Metraščių pirma, Metraščių antra, Ezros, Nehemijo, Tobito, Juditos, Esteros, Makabėjų pirma ir Makabėjų antra – visos šios knygos yra laikomos istorinėmis. Jeigu negalite rasti

Catholics learn about God from Scripture and Tradition. The Bible is a specific collection of books that are considered scripture. The Catholic Bible contains 73 books in all: 46 books make up the Old Testament and 27 books make up the New Testament. The Bible is the most popular book in the world. It has been translated into more than 2,000 languages and the best way to get to know the Bible is to pick it up and read it.

INTRODUCTION

The books of Scripture were written by different people, inspired by the Holy Spirit. All of Scripture was written at different times and in different places, sometime between 1500-1400 BC and up to 100 AD. The Bible has two main sections: the Old Testament and the New Testament. See pages 121-124. There you will find bookmarks to cut out and use as you explore the Bible.

Books of the Old Testament

Find the book of Genesis. There, place a bookmark called THE PENTATEUCH OR TORAH. These first five books of the Bible are: Genesis, Exodus, Leviticus, Numbers and Deuteronomy.

The next bookmark shows the HISTORICAL BOOKS. It starts with the book of Joshua, and is followed by Judges, Ruth, Samuel 1, Samuel 2, Kings 1, Kings 2, Chronicles 1, Chronicles 2, Ezra, Nehemiah, Tobit, Judith, Esther, Maccabees 1, and Maccabees 2. If you cannot find Tobit, Judith, and the two books of Maccabees, then your Bible is Protestant, which may

Tobito, Juditos ir abiejų Makabėjų knygų, tai reiškia, kad jūsų Šventasis Raštas yra protestantiškas, kuriai šios keturios istorinės knygos gali būti išimtos. Jeigu turite Ekumeninį leidinį, šias knygas surasite „Antrojo kanono knygų“ dalyje. Išminties, Siracido ir Barucho knygos taip pat yra priskiriamos prie „Antrojo kanono knygų“. Protestantų Biblijos Senajame Testamente yra 39 knygos, o katalikų – 46.

Suraskite Jobo knygą. Įdėkite skirtuką, pavadintą „IŠMINTIES“. Šioje grupėje rasite Jobo knygą, Psalmyną, Patarlių, Mokytojų, Giesmių giesmės, Išminties ir Siracido knygas.

Suraskite Izaijo knygą. Įdėkite skirtuką, pavadintą „PRANAŠŲ“. Toje grupėje rasite Izaijo knygą, Jeremijo, Raudų, Barucho, Ezechielio, Danieliaus, Ozėjo, Joelio, Amosos, Abdijo, Jonos, Michėjo, Nahumo, Habakuko, Sofonijo, Agėjo, Zacharijo ir Malachijo knygas.

Visos šios knygos sudaro Senąjį Testamentą. Jos aiškina Izraelio tautos istoriją prieš Jėzaus Kristaus gimimą. Iš šių raštų mokėsi Jėzus Kristus.

Naujojo Testamento knygos

Antroji pagrindinė Biblijos dalis yra Naujasis Testamentas. Suraskite, kur ji prasideda.

Tada suraskite, kur parašyta: „Evangelija pagal Matą“. Įdėkite ten skirtuką su žodžiu „EVANGELIJOS“. Yra keturios evangelijos: pagal Matą, Morkų, Luką ir Joną. Labai svarbu atmintinai išmokti šių keturių evangelistų vardus. Susipažinkite ne vien tik su šių Evangelijų pavadinimais, bet įsiminkite ir jų seką. Šios Evangelijos bus dažnai cituojamos, todėl jums reikės išmokti greitai reikiamą surasti.

„APAŠTALŲ DARBAI“ seka po Evangelijos pagal Joną. Įdėkite skirtuką su tuo pavadinimu Apaštalų darbų knygos pradžioje. Šita knyga priskiriama evangelistui Lukui, bet tradiciškai ji seka po Evangelijos pagal Joną.

exclude these four historical books. If you have the Ecumenical edition, you will find these books in the Books of the Second Canon section. The books of Wisdom, Sirach and Baruch are also included in the Books of the Second Canon. The Catholic Old Testament includes seven extra books totaling 46; while the Protestant Old Testament has 39 books.

The next bookmark shows the WISDOM BOOKS. Find the Book of Job and insert the bookmark titled WISDOM. In this group you will find the Book of Job, Psalms, Proverbs, Ecclesiastes, Song of Songs, Wisdom and Sirach.

Find the book of Isaiah. Insert the bookmark titled THE PROPHETS. In that group you will find the book of Isaiah, followed by Jeremiah, Lamentations, Baruch, Ezekiel, Daniel, Hosea, Joel, Amos, Obadiah, Jonah, Micah, Nahum, Habakkuk, Zephaniah, Haggai, Zechariah and Malachi.

All these books make up the Old Testament. They explain the history of the nation of Israel before the birth of Jesus Christ. Jesus Christ learned from these writings.

Books of the New Testament

The second main section of the Bible is the New Testament. Find where it begins.

Find the Gospel of Matthew. Place the bookmark with the word GOSPELS on it. There are four Gospels: Matthew, Mark, Luke and John. It is very important to memorize the names of these four Evangelists. Don't just read the titles of these Gospels, but remember their sequence. These Gospels will be quoted frequently, so you will need to learn the order.

THE ACTS OF THE APOSTLES follows the Gospel of John. Put that bookmark at the beginning of the book of Acts. This book is attributed to Luke the Evangelist, but traditionally it follows the Gospel of John.

Laiškas romiečiams yra pirmoji knyga skyriuje, pavadintame „LAIŠKAI“. Šventasis Paulius rašė laiškus skirtingoms bendruomenėms, aiškindamas apie Jėzų kaip Dievą, kaip siųstąjį Dievo Sūnų ir mūsų išganymo kelią. Šventojo Rašto mokytojai nemano, kad pats Paulius visus šiuos laiškus užrašė, bet priskiria jam autorystę. Kiti laišškai priskiriami skirtingiems autoriams. Šv. Pauliaus rašyti yra sekantys laišškai:

romiečiams, Pirmasis ir Antrasis laiškas korintiečiams, galatams, efeziečiams, filipiečiams, kolosiečiams, Pirmasis ir Antrasis laiškas tesalonikiečiams, Pirmasis ir Antrasis laiškas Timotiejui, Titui, Filemonui ir hebrajams. Toliau seka šie laišškai: Jokūbo, Petro pirmasis ir antrasis laiškas, Jono pirmas, antras ir trečias laiškas bei Judo laiškas.

„APREIŠKIMAS JONUI“ yra paskutinioji Biblijos knyga. Čia įdėkite paskutinį skirtuką.

Šventasis Raštas buvo parašytas ne mokslininkams, bet mums visiems. Dievas kalba mums per Šventojo Rašto žodžius. Dabar, kai suskirstėme Bibliją į dalis, pasimokykime, kaip ja naudotis.

Pažiūrėkite į Biblijos turinį. Jūs matote, kad turinyje išvardintos visos knygos ir nurodyti jų puslapiai. Tai mums padės surasti reikiamas citatas. Citatose knygų pavadinimai nurodomi sutrumpinta forma. Pavyzdžiui, nerašoma: Pradžios knygos pirmojo skyriaus dvidešimt septinta eilutė, bet Pr 1, 27. Jūsų Biblijose yra nurodyti knygų sutrumpinimai. Svarbu pastebėti, kad ne visi vienodai cituoja Šventąjį Raštą. Lietuvoje nurodyta citata būtų rašoma – Pr 1, 27, o JAV – Gen 1:27. Šioje knygoje naudosime amerikiečiams įprastą citavimo būdą, rašydami dvitaškį tarp knygos ir eilutės, tačiau su lietuvišku knygos pavadinimo sutrumpinimu.

Suraskite dabar Pr 1:27. Užrašykite:

.....

.....

.....

Find Romans. Place the bookmark called LETTERS (also called Epistles). There are twenty-one letters in this section. More than half of the twenty-one letters have been attributed to Paul and the Pauline tradition. The letters were written to different Christian communities teaching about Jesus, and the way to reach salvation. The following letters are found in this section:

Romans, 1 and 2 Corinthians, Galatians, Ephesians, Philippians, Colossians, 1 and 2 Thessalonians, 1 and 2 Timothy, Titus, Philemon, Hebrews, James, 1 and 2 Peter, 1,2, and 3 John, and Jude.

The REVELATION TO JOHN is the last book of the Bible. Place the last bookmark there.

Scripture was not written for scholars, but for all of us. God speaks to us through the words of Scripture. Now that we have divided the Bible into parts, let us learn how to use it.

Look at your Bible's Table of contents page. You will see that it lists all the books and their pages. The key to finding passages is to understand the format. First is the name of the book, followed by the chapter number, followed by the verse number.

For example, how do we find Gen 1:27?

Gen is the abbreviated form for Genesis. Find Chapter 1 in Genesis and look for a small number 27. Write out the sentence:

.....

.....

.....

.....

.....

Ar užrašėte: „Dievas sukūrė žmogų pagal savo paveikslą, pagal savo paveikslą sukūrė jį; kaip vyrą ir moterį sukūrė juos?“

Dabar suraskite ir užrašykite šią citatą iš Naujojo Testamento: Jn 14:6 (Evangelija pagal Joną, 14 skyrius, 6 eilutė).

Ar užrašėte: Jėzus jam sako: „Aš esu kelias, tiesa ir gyvenimas. Niekas nenuėina pas Tėvą kitaip, kaip tik per mane?“

Did you write: “So God created mankind in His own image, in the image of God He created them; male and female He created them.”

Now find and write down the following citation from the New Testament: Jn 14:6 (The Gospel according to John, Chapter 14, Verse 6).

Answer: Jesus replied, “I am the way, and the truth and the life. No one comes to the Father except through me.”

Pratimas / Exercise

Apie ką rašoma Senajame Testamente? What is the Old Testament about?

Apie ką rašoma Naujajame Testamente? What is the New Testament about?

Kokia yra pirmoji Senojo Testamento knyga? What is the first book of the Old Testament?

Kokia yra pirmoji Naujojo Testamento knyga? What is the first book of the New Testament?

Ar žinote paskutinės Naujojo Testamento knygos pavadinimą? Do you know the name of the last book of the New Testament?

Senasis Testamentas The Old Testament

Šventasis Raštas buvo kuriamas labai ilgą laiką. Viskas prasidėjo nuo gyvo žodžio, perduodamo iš lūpų į lūpas, iš kartos į kartą, apie tai, kaip ir kada Biblijos žmogus atpažino Dievo veikimą savo istorijoje. Senajame Testamente rašoma apie Izraelio tautos istoriją su Dievu.

PENKIAKNYGĖ arba TORA -----

Penkiaknygė yra vadinama Senojo Testamento širdimi.

Pradžios knyga prasideda pasaulio sukūrimo istorijomis. Jos rašo, kaip atsirado nuodėmė. Jos rašo, kaip Dievas sudarė sandorą su Nojumi ir Abraomu.

Išėjimo knygoje rašoma, kaip Mozė išvedė izraelitus iš Egipto link Pažadėtos žemės.

Kunigų knygoje pristatomos judėjams svarbios nuostatos ir įsakymai.

Skaičių knyga prasideda Izraelio giminių išskaičiavimu, o toliau tęsiama apie 40 metų trukusias Mozės vedamos tautos klajones.

Pakartoto įstatymo knyga tai – Mozės palaiminimas ir priešmirtinis atsisveikinimas su izraelitais, prieš įžengiant jiems į Pažadėtąją žemę.

Susipažinkime su Pradžios knyga:

Pradžios knyga 1:1-2:4. Pirmasis pasakojimas apie kūrimą. (Perskaitykite).

Pagrindinės šio skyrelio mintys:

- Dievas tarė ir taip įvyko.
- Viskas, ką Dievas sukūrė, buvo gera.
- Dievas sukūrė žmogų pagal savo paveikslą.

The Bible was put together over a long period of time. At first, the stories were passed down orally, and then they were written down by many authors over generations. The Old Testament records the history of Israel with God and God's covenant with them.

THE PENTATEUCH OR TORAH -----

The Pentateuch is called the heart of the Old Testament.

Genesis begins with the stories of the creation of the world. They write about how sin came about. They write how God made a covenant with Noah and Abraham.

Exodus tells how Moses led the Israelites out of Egypt towards the Promised Land.

Leviticus presents the attitudes and precepts that are important to Jews.

Numbers begins with a count of the tribes of Israel, and continues with the 40-year journey of the people led by Moses.

Deuteronomy is Moses' last words to the Israelites before he turns over his leadership.

Let's look at the book of Genesis:

Genesis 1:1-2:4. The first account of creation. (Read it).

The main messages of this section are:

- God spoke, and so it happened.
- Everything God created was good.
- God created man in His own image.

? Kokie klausimai kyla perskaičius šį pasakojimą?
Kaip šį pasakojimą interpretuotumėte pagal šiuolaikinio mokslo žinias?

Pradžios knyga 2:4-25. Antrasis pasakojimas apie kūrimą. (Perskaitykite).

Pagrindinės mintys:

- Dievas padarė žmogų iš žemės dulkių.
- Žmogus turi dirbti ir rūpintis Dievo kūrinija.
- Žmogui negera būti vienam.

? Kokie klausimai kyla perskaičius šį pasakojimą?
(Dažnai kyla toks: „Ar vyrai turi vienu šonkauliu mažiau“? Ką jūs manote?)

Pradžios knyga 3. Nuopuolis ir pikto kilmė. (Perskaitykite).

Pagrindinės mintys:

- Adomo ir levos nusikaltimas sulaužė santykį tarp jų ir Dievo.
- Dievo nepaklausymo pasekmės: sugriautas Rojus, reikia jį palikti.

? Kas dėl nuopolio buvo kalčiausia(s)?

Perskaičius pirmuosius tris Pradžios knygos pasakojimus, gali kilti nemažai klausimų. Svarbu prisiminti, kad Senasis Testamentas nėra mokslinė knyga. Kada ją rašė, nebuvo žinoma apie iškasenas (pvz. dinosauros) arba evoliucijos teoriją. Kaip mes galime suderinti Šv. Rašto žodžius su dabartinėmis mokslo žiniomis?

Kiti svarbūs pasakojimai Pradžios knygoje yra šie:

- Kainas nužudo savo brolį Abelį (Pr 4)
- Nojaus arka (Pr 6:9-13)
- Babelio bokštas (Pr 11:1-9)

? What questions do you have after reading this story? How would you interpret this story in the light of modern scientific knowledge?

Genesis 2:4-25. The second account of creation. (Read it).

Key ideas:

- God made man from the dust of the earth.
- Man must work and care for God's creation.
- It is not good for a person to be alone.

? What questions do you have after reading this story? (For example, does a man have one less rib than a woman?)

Genesis 3. How sin came about. (Read it).

Main points:

- Adam and Eve's transgression broke the relationship between them and God.
- The consequences of disobeying God was that paradise was destroyed and had to be abandoned.

? Who was to blame for the fall?

Reading the first three stories of Genesis may raise a number of questions. It is important to remember, that the Old Testament is not a scientific book. When it was written, there was no knowledge of fossils (e.g. dinosaurs) or the theory of evolution. How can we reconcile the words of Scripture with current scientific knowledge?

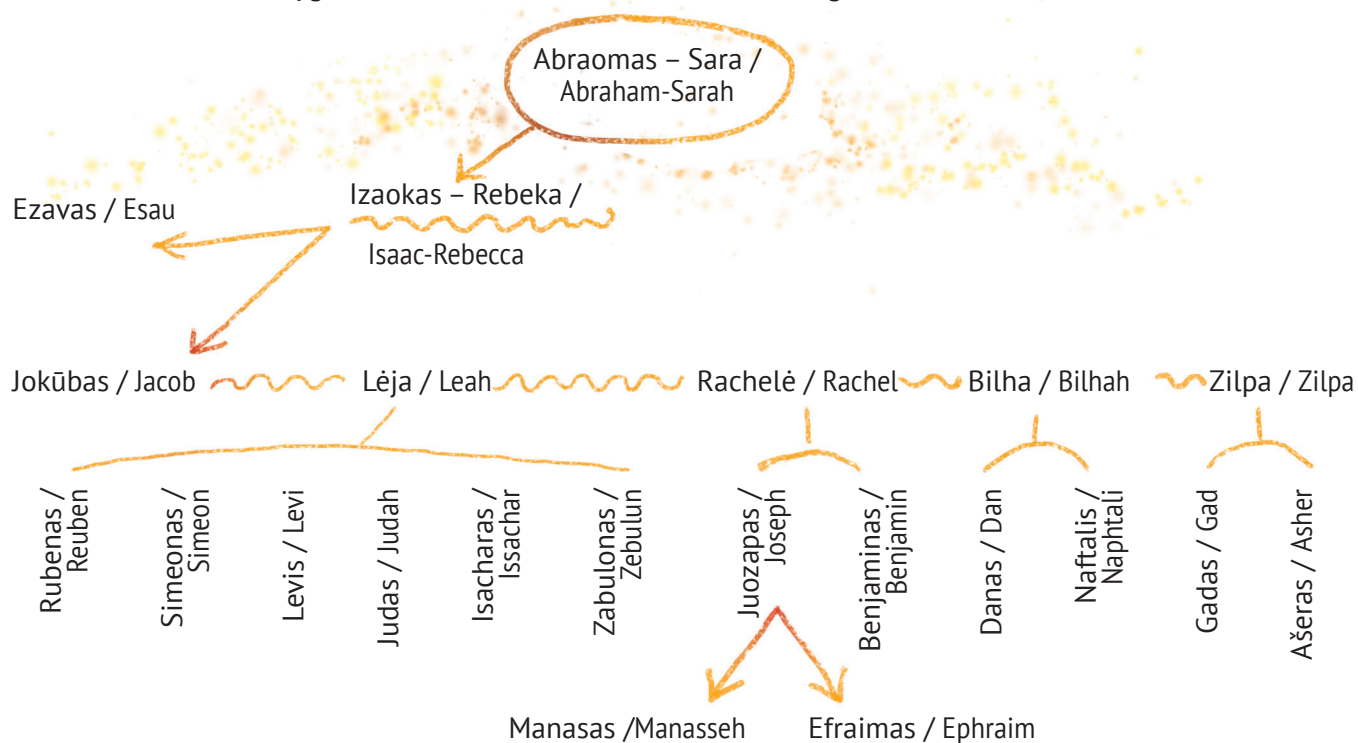

Other important stories in Genesis include:

- The story of Cain and Abel (Gen 4)
- Noah's Ark (Gen 6:9-13)
- Tower of Babel (Gen 11:1-9)

☀ Penkiaknygėje pasakojama svarbi istorija apie izraelitų tapimą Dievo tauta. Pagrindinis veikėjas buvo Abraomas, kurį Dievas pasišaukė ir tarė: „Aš esu Dievas Visagalis. Aš sudarysiu Sandorą tarp manęs ir tavęs; padarysiu tave be galo gausingą“ (Pr 17:1-2). Todėl Abraomas yra laikomas tiesioginiu izraelitų protėviu.

Čia yra schema su 12 izraelitų genčių pagal Pradžios 16 – 41 knygas:

Paprastai Levio palikuonys levitai nėra priskaičiuojami prie 12 genčių, o Juozapo palikuonys yra dalinami į dvi gentis – Manaso ir Efraimo. Dėl Juozapo įtakos izraelitai apsigyveno Egipte.

Išėjimo knyga

Po daugelio metų izraelitai išaugo į didelę tautą. Atsirado faraonas, kuris pradėjo juos apkrauti sunkiais darbais ir liepė visus naujagimius berniukus skandinti Nilo upėje. Viena mama, norėdama išgelbėti savo sūnelį, tris mėnesius jį slėpė namuose. Nebegalėdama jo ilgiau slėpti, paėmė pintinę ir paguldė kūdikėlį tarp nendrių Nilo pakrantėje. Taip prasidėjo Mozės istorija (Iš 1:15-2:10).

☀ The Pentateuch tells the important story of the Israelites becoming God's people. God called Abraham and said: "I am the Almighty God. Obey me and always do what is right. I will make my covenant with you and give you many descendants." (Gen 17:1-2). Abraham is therefore considered the direct ancestor of the Israelites.

Here is a diagram of the 12 tribes of Israel according to Gen 16-41:

Generally, the descendants of Levi are not counted among the 12 tribes, but the descendants of Joseph are divided into two tribes, Manasseh and Ephraim. Because of Joseph, the Israelites settled in Egypt.

Exodus

After many years in Egypt, the Israelites grew into a great nation. The Pharaoh began to burden them with hard work and ordered all newborn boys born of the Israelites to be drowned in the River Nile. One mother hid her son in her home for three months in order to save him. Unable to hide him any longer, she took a basket and laid the baby among the reeds on the banks of the Nile. Thus began the story of Moses (Ex 1:15-2:10).

Dievas Mozę paskyrė išvesti izraelitus iš Egipto.
Svarbūs momentai:

- Dievas kviečia Mozę (3:1-4:17)
- Bausmės (7:14-12:42)
- Sandora su Dievu prie Sinajaus kalno (19:1-6)
- Dešimt Dievo įsakymų (20:1-17)

☀ Kunigų, Skaičių ir Pakartoto įstatymo knygos atskleidžia nuostatus, įstatymus ir detalesnį pasakojimą apie kelionę į Pažadėtąją žemę.

ISTORINĖS KNYGOS

Šiose knygose pasakojama apie laikotarpį nuo izraelitų įžengimo į Pažadėtąją žemę iki Makabėjų karų pabaigos. Nepaisant izraelitų elgesio, visur matoma juos lydinti Dievo ranka.

IŠMINTIES KNYGOS

Šiose knygose svarstoma apie gyvenimo prasmę. Autoriai vartoja poeziją ir patarles, posakius ir dainas. Jie žvelgia į kančią, teisybę ir melą, blogį ir gėrį.

Moses was appointed by God to lead the Israelites out of Egypt.

Highlights:

- God calls Moses through a burning bush (3:1-4:17)
- Plagues (7:14-12:42)
- Covenant with God at Mount Sinai (19:1-6)
- The Ten Commandments (20:1-17)

☀ The books of Leviticus, Numbers and Deuteronomy reveal the statutes, ordinances and details of the journey to the Promised Land.

THE HISTORICAL BOOKS

These books cover the period from the Israelites' entry into the Promised Land to the end of the Maccabean Wars. Despite the Israelites' behavior, God's hand is visible everywhere.

THE WISDOM BOOKS

These books reflect on the meaning of life. The authors use poetry and proverbs, sayings and songs. They look at suffering, truth and lies, good and evil.

Pratimas / Exercise

Perskaitykite 139 psalmę. Kokia pagrindinė mintis? (Jeigu reikia pagalbos, vėl perskaitykite tik 14-tą eilutę.)
Read Psalm 139. What is the main idea? (If you need help, read verse 14 again.)

.....

.....

.....

.....

.....

Pratimas / Exercise

Užrašykite šią Biblijos citatą: Pat 10:9. / Write down what Prov 10:9 says:

.....

.....

PRANAŠŲ KNYGOS

Septyniolika šių knygų pavadintos jose aprašomų pranašų vardais. Aštuonioliktoje – Raudų knygoje – rašoma apie išgyventą skausmą. Pranašai Dievo vardu kalbėdavo žmonėms. Jie įspėdavo ir sudrausdavo paprastus žmones ir valdovus. Jie taip pat pranašaudavo ateitį. Svarbi tema yra Mesijo laukimas.

Paskaitykite šią citatą iš Izaijo knygos (Iz 7:14):

„Todėl pats Viešpats duos jums ženklą: Štai ta mergelė laukiasi, – ji pagimdys sūnų ir pavadins jį Emanuelio vardu.”

Apie ką čia pranašas Izaijas kalba?

.....

.....

THE BOOKS OF THE PROPHETS

Seventeen of these books are named after the prophets they describe. The 18th, the Book of Lamentations, is about experienced pain and suffering. The prophets spoke to the people on behalf of God. They cautioned and comforted the common people and rulers. They also prophesied the future, especially the coming of the Messiah.

Read this quote from the Book of Isaiah (Is 7:14):

“Therefore the Lord Himself will give you a sign: Behold, the virgin will conceive and give birth to a son, and she will name Him Immanuel.”

Who is the one who will fulfill this prophesy?

.....

.....

Pratimas / Exercise

Kiekvienoje citatoje yra minimas bent vienas gyvūnas. Perskaitykite ir užrašykite gyvūnų pavadinimus: Each verse mentions at least one animal. Read it and write down the animal(s) mentioned:

Pat 6:6 / Prv 6:6

1 Kar 10:22 / 1 Kgs 10:22

1 Sam 17:36 / 1 Sm 17:36

Jon 2:1 / Jon 2:1

Dan 6:23 / Dn 6:23

Iz 2:20 / Is 2:20

Pr 22:13 / Gn 22:13

*„Pažvelk į dangų ir suskaičiuok žvaigždes,
jei gali jas suskaičiuoti.
Tokie gausūs bus tavo palikuonys.”*
(Pr 15:5)

*“Now look toward the heavens and
count the stars, if you are able to count
them.” And He said to him, “So shall your
descendants be.”* (Gn 15:5)

Naujasis Testamentas 5 New Testament

Naujasis Testamentas kalba apie Jėzų Kristų, įsikūnijusį Dievo Sūnų. Rašoma apie Jo mokymą ir darbus. Evangelijos pasakoja apie Jėzaus kančią ir mirtį, ir Jo mirties reikšmę Prisikėlimo šviesoje. Naujasis Testamentas pasakoja ne apie tai, kas Jėzus buvo, bet kas Jis yra.

KETURIOS EVANGELIJOS

Evangelija reiškia „geroji naujiena“. Šv. Rašte yra keturios Evangelijos. Jų autorystė yra priskiriama Matui, Morkui, Lukui ir Jonui. Evangelijos mums padeda geriau pažinti Jėzų.

Susipažinkime su kiekviena Evangelija.

Matas 1:1-17. (Perskaitykite).

Evangelija pagal Matą prasideda Jėzaus kilmės aprašymu. Evangelistas Matas norėjo parodyti skaitytojams, kad Mesijas arba Dievo išpranašautas Gelbėtojas yra kilęs iš Dovydo giminės. Evangelijoje pagal Matą ypatingas dėmesys skiriamas Jėzaus mokymui.

Morkus 1:1-13. (Perskaitykite).

Evangelija pagal Morkų kalba apie Jėzaus viešąją veiklą. Morkus siekia įtikinti pagonis, kad Jėzus tikrai yra Dievo Sūnus.

Evangelijos pagal Luką pradžioje skaitome (Lk 1:3): „Taip pat ir aš, rūpestingai viską nuo pradžios ištyręs, nusprendžiau surašyti tau, garbingasis Teofilai, sutvarkytą pasakojimą“. Pažvelkite į Jėzaus gyvenimo pagrindinius momentus evangelisto Luko akimis ir atlikite pratimą.

The New Testament speaks of Jesus Christ, the incarnate Son of God. It is about His teachings and works. The Gospels tell us of Jesus' suffering and death, and the meaning of His death in the light of the Resurrection. The New Testament is not about who Jesus was, but who He is.

THE FOUR GOSPELS

The word “Gospel” means “good news.” There are four Gospels in Scripture. They are attributed to Matthew, Mark, Luke and John. The Gospels help us to know Jesus better.

Let's get to know each Gospel.

Matthew 1:1-17 (Read).

The Gospel according to Matthew begins with an account of Jesus' origins. Matthew wanted to show his readers that the Messiah, or God's promised Savior, was descended from the line of David. Matthew's Gospel focuses especially on Jesus' teaching.

Mark 1:1-13 (Read).

Mark's Gospel tells us about Jesus' public activities. Mark is trying to convince the Gentiles that Jesus is truly the Son of God.

The Gospel according to Luke

In Luke 1:3 we read: “With this in mind, since I myself have carefully investigated everything from the beginning, I too decided to write an orderly account for you, most excellent Theophilus.” The following exercise covers the key moments in the life of Jesus as seen through the eyes of Luke the Evangelist.

Pratimas / Exercise

Perskaitykite citatą ir pagal pavyzdį parašykite, kas vyksta.

Read the verse and use the example to write what happens.

1. Lk 2: 1-7 *Jėzaus gimimas / Luke writes about the birth of Jesus* (pavyzdys / example)

2. Lk 3: 21-22

3. Lk 4: 14-15

4. Lk 6: 13-16

5. Lk 19: 28-40

6. Lk 22: 14-20

7. Lk 22: 47-53

8. Lk 23: 33-43

9. Lk 23: 44-49

10. Lk 24: 1-12

Evangeliija pagal Luką atskleidžia Jėzaus rūpestį vargšais. / Luke's Gospel reveals Jesus' concern for the poor.

Evangeliija pagal Joną skiriasi nuo kitų trijų Evan-
gelijų. Perskaitykite Jn 1:1-14.

Ji kitokia, nes lydi skaitytoją į Jėzaus slėpinį.

The Gospel of John is different from the other
three Gospels. (Read Jn 1:1-14).

It is different because it guides the reader to the
mystery of Jesus.

APAŠTALŲ DARBAI

Apaštalo darbai pagal tradiciją priskiriami evan-
gelistui Lukui. Jis rašo apie jaunosios Bažnyčios pli-
timą pasaulyje.

Svarbu susipažinti su:

- Jėzaus žengimu į dangų (Apd 1:6-11)
- Šventosios Dvasios apsišviškimu (Apd 2:1-12)
- Stepono nužudymu ir persekiotoju Sauliumi (Apd 7: 54-8: 3)
- Sauliaus pašaukimu (Apd 9: 1-19)

ACTS OF THE APOSTLES

Traditionally, the Acts of the Apostles is attributed
to the Evangelist Luke. He writes about the spread
of the young Church in the world. It is important to
become familiar with:

- Jesus' Ascension into Heaven (Acts 1:6-11)
- The Revelation of the Holy Spirit (Acts 2:1-12)
- The murder of Stephen and the persecutor Saul (Acts 7:54-8:3)
- Saul's calling (Acts 9:1-19)

LAIŠKAI

Trylika laiškų parašė Paulius arba jo pasekėjai. Kiti laiškai priskiriami kitiems autoriams.

LETTERS/EPISTLES

Thirteen of the twenty-one letters have been traditionally attributed to Paul or his disciples. The other letters are attributed to other authors.

Pratimas / Exercise

Paulius vadinamas „tautų apaštalu“. Savo laiškuose jis aiškina, ką reiškia būti krikščionimi. Svarbiausia Pauliaus laiškų žinia – Dievas atsiuntė Jėzų, kad visus išgelbėtų. Jei tai tikime, mūsų gyvenimai pasikeis. Suraskite ir perrašykite žemiau nurodytas citatas:

Rom 5:8

Rom 8: 31-32

Ef 2:10 / Eph 2:10

1 Kor 10:24 / 1Cor 10:24

Gal 3: 26-28

Kurias jų pritaikote savo gyvenimuose? / Which ones can you apply to your life?

Paul is known as the “apostle to the nations.” His letters were written to explain what it means to be a Christian. His central message was that God sent Jesus to save everyone – and if we believe in this, our lives will change. Find and write out the verses:

APREIŠKIMAS

Apreiškimas apaštalui Jonui yra vilties žinia persekiojamai Bažnyčiai, kuriai žadama Kristaus pergalė.

REVELATION

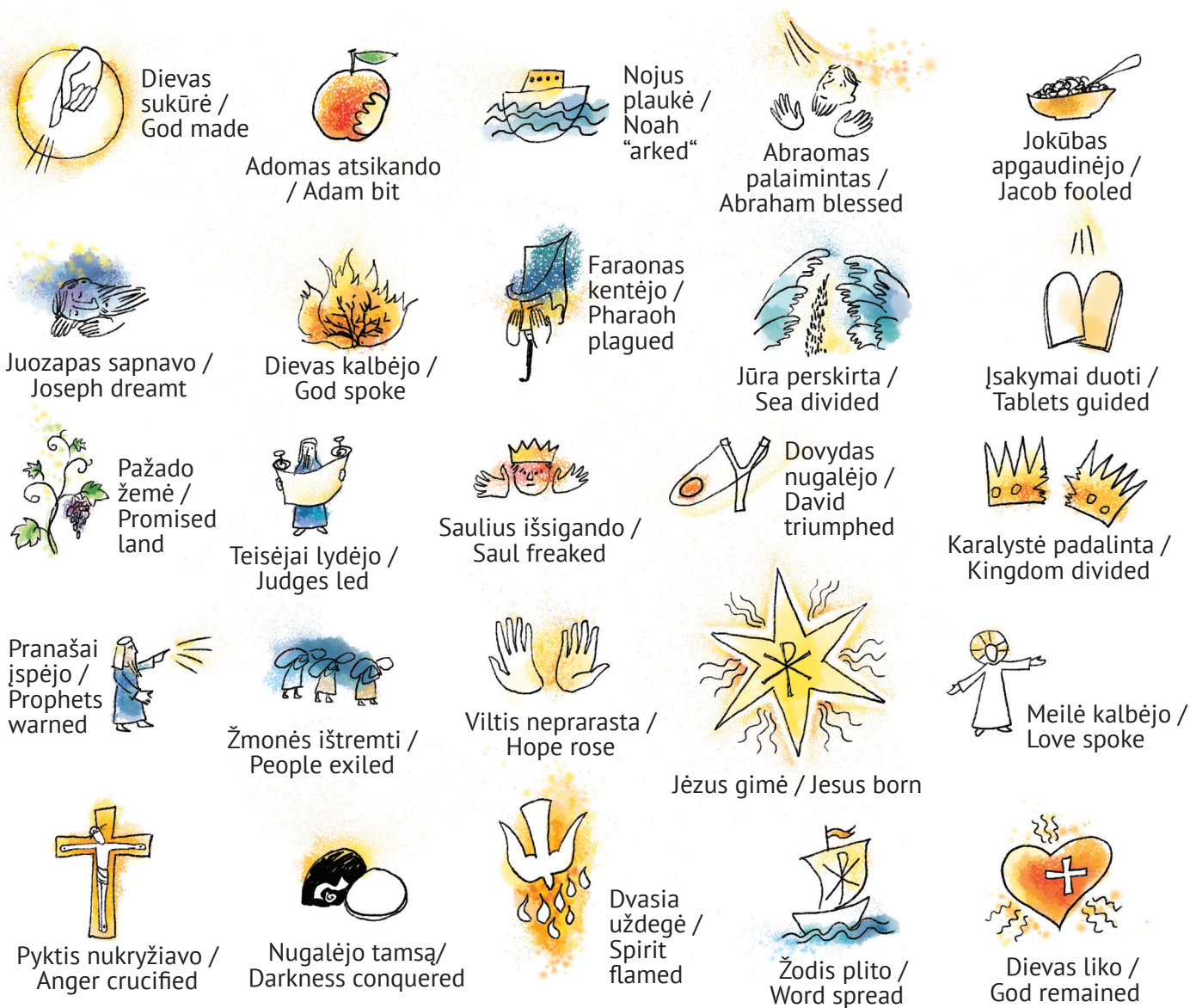
The Revelation to the Apostle John is a message of hope for the persecuted Church, promising the victory of Christ.

Pratimas / Exercise

Perskaitykite Apr 21:1-5. Sužinosite, kaip šitoje knygoje autorius regėjo naująjį Dievo pasaulį. / Read Rev 21:1-5. Learn how the author of this book saw God's new world.

Visas Šventasis Raštas yra apie Dievo santykį su mumis.

All of Scripture is about God's relationship with us.

Jėzus Kristus 6 Jesus Christ (I)

Kartą Jėzus paklausė savo mokinių: „Paskykite, kuo mane žmonės laiko?“ (Mk 8:27). Žmonija jau daug šimtmečių bando atsakyti į šitą klausimą. Jis tuo pačiu liečia ir mus.

JĖZAUS VARDŲ REIKŠMĖ

Evangelijos pagal Matą pradžioje angelas atėjo pas Juozapą per sapną ir tarė: „Juozapai, Dovydo sūnau, nebijok parsivesti į namus savo žmonos Marijos, nes jos vaisius yra iš Šventosios Dvasios. Ji pagimdys sūnų, kuriam tu duosi Jėzaus vardą, nes jis išgelbės savo tautą iš nuodėmių“ (Mt 1:20-21). Tikrinis vardas „Jėzus“ reiškia „Išganytojas“ arba „tas, kuris išgelbės“. Jėzaus vardas nebuvo atsitiktinis, bet atskleidžia Jo misiją – Jis išgelbės. Per Jėzų mes būsimė išgelbėti iš nuodėmių. Jėzus atpirkė visos žmonijos nuodėmes ir jų pasekmes.

JĖZAUS TITULAI

Prie Jėzaus vardo buvo pridėtas dar vienas – **Kristaus** – vardas, kuris reiškia „pateptasis“. Tai – ne pavardė, bet titulas. Po prisikėlimo krikščionių bendruomenė bandė paaiškinti, kas Jėzus yra, naudodama įvairius titulus. Naujajame Testamente tų titulų daugiau nei 50. Pažiūrėkime į dar kelis:

Viešpats

Seniausias ir paprasčiausias krikščioniškas tikėjimo išpažinimas yra – „Jėzus yra Viešpats!“. Vardindami Jėzų „Viešpačiu“, pirmieji mokiniai išreiškė savo tikėjimą, jog Jėzus savo prisikėlimu buvo Tėvo išaukštintas ir gavo iš Jo visą valdžią. Šio titulo reikšmė atskleidžia Pauliaus frazę: „Mes turime tik vieną Dievą, Tėvą, iš kurio yra visa ir jame esame mes, ir

Jesus once asked his disciples, “Who do people say that I am?” (Mk 8:27). Humankind has been trying to answer this question for centuries. It is the same for us.

THE MEANING OF THE NAME JESUS

At the beginning of Matthew’s Gospel, an angel came to Joseph in a dream and said: “Joseph, son of David, do not be afraid to take Mary home as your wife, because what is conceived in her is from the Holy Spirit. She will give birth to a son, and you are to give Him the name Jesus, because He will save his people from their sins” (Mt 1:20-21). The name *Jesus* means *Savior*. Jesus’ name was not random, and reveals His mission - He will save. Through Jesus, we will be saved from our sins. Jesus atoned for the sins of all mankind and their consequences.

TITLES FOR JESUS

Another name was added to the name Jesus - **Christ**, which means “anointed one.” It is not a name, but a title. After the Resurrection, the Christian community tried to explain who Jesus was by using different titles. There are more than 50 titles cited in the New Testament. Let’s look at a few more:

Lord

The oldest and simplest Christian creed is “Jesus is Lord!” Calling Jesus “Lord”, the first disciples expressed their belief that Jesus, by His Resurrection, had been exalted by the Father and had received all authority from Him. The significance of this title is revealed in Paul’s phrase: “yet for us there is but one God, the Father, from whom all things came and

vieną Viešpatį, Jėzų Kristų, per kurį yra visa ir mes esame per jį“ (1 Kor 8:6). Per Jėzų yra visa.

for whom we live; and there is but one Lord, Jesus Christ, through whom all things came and through whom we live.” (1 Cor 8:6). Through Jesus all things are possible.

Tikras Dievas ir tikras žmogus

Jėzus Kristus yra unikalus. Jis priėmė žmogiškąją prigimtį – įsikūnijo. Įsikūnijimas nereiškia, kad Jėzus Kristus tapo iš dalies Dievas, ir iš dalies žmogus, tapdamas kažkokiu dieviškumo ir žmogiškumo mišiniu. Jis tapo tikru žmogumi, likdamas tikru Dievu. Mūsų racionaliam protui tai nesuvokiama, nes šita tikrovė yra slėpinys.

True God and True Man

Jesus Christ was unique in that he alone, out of all who ever lived, was both fully human and fully God. Our rational mind will never be able to fully comprehend this, because this truth is a mystery.

Pratimas / Exercise

Perskaitykite apie Lozoriaus mirtį (Jn 11:17-19, 34-41, 43-44). Kas šiame pasakojime rodo Jėzaus žmogiškumą? Kas rodo Jo dieviškumą? / Read about the death of Lazarus (Jn 11: 17-19, 34-41, 43-44). What in this passage shows Jesus’ humanity? What shows his Divinity?

.....

.....

.....

.....

Žodis

„Žodis tapo kūnu ir gyveno tarp mūsų“ (Jn 1:14). Jėzus yra įsikūnijęs Dievo Žodis. Jėzaus vienybė su Dievu nėra vien tik tai, kad Jis kalba Dievo žodžiais ir daro Dievo darbus, bet tai, kad Jėzus yra tas Žodis. Nėra jokio pasidalinimo tarp to, ką Jėzus sako ir ką Jis daro. Viskas yra vienas ir tas pats.

The Word

“And the Word became flesh and made his dwelling among us, and we saw his glory,” (Jn 1:14). Jesus is the Word of God incarnate. Jesus’ unity with God is not simply that He speaks God’s words and does God’s works, but that Jesus is the Word. There is no division between what Jesus says and what He does. Everything is one and the same.

„Aš esu!“ yra Evangelijoje pagal Joną būdinga apreiškimo formulė, kuri aiškina, kas yra Jėzus žmonėms. Sutinkamos septynios šios formulės. Perskaitę pasvarstykite, ką Jėzus nori apie save pasakyti:

“I am!” is a revelatory formula in the Gospel of John that explains who Jesus is to the people. There are seven such formulas. As you read, consider what Jesus wants to say about Himself:

1. „Aš esu gyvybės duona! Kas ateina pas mane, niekuomet nebealks, ir kas tiki mane, niekuomet nebetrokš“ (Jn 6:35). / “I am the bread of life. Whoever comes to me will never go hungry, and whoever believes in me will never be thirsty.” (Jn 6:35).

2. „Aš – pasaulio šviesa. Kas seka manimi, nebevaikščios tamsybėse, bet turės gyvenimo šviesą“ (Jn 8:12). / “I am the light of the world. Whoever follows me will never walk in darkness, but will have the light of life.” (Jn 8:12).

3. „Aš esu vartai. Jei kas eis per mane, bus išgelbėtas“ (Jn 10:9). / “I am the gate; whoever enters through me will be saved.” (Jn 10:9).

4. „Aš – gerasis ganytojas. Geras ganytojas už avis guldo gyvybę“ (Jn 10:11). / “I am the Good Shepherd. The Good Shepherd lays down his life for the sheep.” (Jn 10:11).

5. „Aš esu prisikėlimas ir gyvenimas. Kas tiki mane, nors ir numirtų, bus gyvas“ (Jn 11:25). / “I am the Resurrection and the life. The one who believes in me will live, even though they die.” (Jn 11:25).

6. „Aš esu kelias, tiesa ir gyvenimas. Niekas nenueina pas Tėvą kitaip, kaip tik per mane“ (Jn 14:6). / “I am the way and the truth and the life. No one comes to the Father except through me.” (Jn 14:6).

7. „Aš esu vynu medis, o jūs šakelės. Kas pasilieka manyje ir aš jame, tas duoda daug vaisių; nuo manęs atsiskyrę, jūs negalite nieko nuveikti“ (Jn 15:5). / “I am the vine; you are the branches. If you remain in me and I in you, you will bear much fruit; apart from me you can do nothing.” (Jn 15:5).

JĖZAUS MISIJA

Jėzus 30 metų gyveno nesiskelbdamas viešumoje. Jis gyveno normalų gyvenimą ir taip pašventino mūsų kasdienybę. Jo viešas gyvenimas prasidėjo krikštu – Jono Krikštytojo rankomis. Jėzui nereikėjo krikšto, bet per savo krikštą Jis paniro į visos žmonijos nuodėmės istoriją. Tai buvo Jo ženklas mums: kad mus atpirktų, Jis panirsias į mirtį, bet savo Tėvo galia būsiąs vėl prikeltas gyventi. (Pagal *Youcat* #86 ir 87).

Šventosios Dvasios įkvėpimu, Jėzus išėjo į dykumą, kur pragyveno 40 dienų. Dykumoje jis pasninkavo ir meldėsi. Jis išėjo į dykumą, kad atvertų save

JESUS' MISSION

Jesus spent about thirty years before His public mission. He lived a normal life and thus sanctified our daily lives. His public life began with His baptism at the hands of John the Baptist. Jesus did not need baptism, but through His baptism He immersed Himself in the story of the sin of all humanity. It was His sign for us: in order to redeem us, he would suffer death and resurrect. (According to *Youcat* #86 and 87).

Under the guidance of the Holy Spirit, Jesus went into the wilderness, where he lived for 40 days. In the desert, he fasted and prayed. He went into the

Dievo valiai ir pasiruoštų savo misijai – skelbti Dievo Karalystę ir būti tos Karalystės gyvas ženklas.

Dievo Karalystė

Jėzus siekė paaiškinti Dievo Karalystės slėpinį, naudodamas kasdieninio gyvenimo pavyzdžius. Jis norėjo savo klausytojus išmokyti Karalystės ženklus įžvelgti dabartyje ir padėti žmonėms pasirengti amžinajam gyvenimui.

wilderness to open Himself to God's will and to prepare for His mission – to proclaim the Kingdom of God and to be a living sign of that Kingdom.

The Kingdom of God

Jesus sought to explain the mystery of the Kingdom of God by using examples from everyday life. He wanted to teach His listeners to see the signs of the Kingdom in the present, and to help people prepare for eternal life.

Pratimas / Exercise

1. Perskaitykite palyginimą apie Gailestingąjį samarietį (Lk 10:29-37).
Read the parable of the Good Samaritan (Lk 10:29-37).
2. Perskaite padiskutuokite, ką Jėzus mėgina mus pamokyti apie Dievo Karalystę.
After reading it, discuss what Jesus is trying to teach us about the Kingdom of God.
3. Pritaikykite palyginimą dabartiniam pasauliui.
How does this parable speak to us even today?

Jėzus ne vienas skleidė žinių apie Dievo Karalystę. Jis rinkosi kitų žmonių pagalbą, parodydamas, kad visi esame tos Dievo Karalystės dalis ir turime būti tos Karalystės ženklas. Iš pradžių Jėzus pakvietė 12 apaštalų, tai buvo: Simonas Petras, Andriejus, Jokūbas vyresnysis, Jonas, Pilypas, Baltramiejus, Tomas, Matas, Jokūbas, Tadas, Simonas Kananietis ir Judas Iskarijotas. Mokinių skaičius pradėjo didėti. Prisijungė ir moterų. Pavyzdžiui: Marija, vadinama Magdale-na, Joana, Zuzana ir daug kitų moterų, kurios šelpė juos savo turtu. (Lk 8:3).

Mes irgi esame kviečiami būti Jėzaus Kristaus mokiniais. Mums tereikia mylinčios širdies ir darbščių rankų. Iš to, kaip mylime vieni kitus, pažins, kad esame jo mokiniai.

Jesus was not alone in spreading the message of the Kingdom of God. He enlisted the help of others, showing, that we are all part of the Kingdom of God and must be a symbol of that Kingdom. At first, Jesus chose the 12 Apostles: Simon Peter, Andrew, James the Elder, John, Philip, Bartholomew, Thomas, Matthew, James, Thaddaeus, Simon the Zealot, and Judas Iscariot. The number of disciples began to increase. Women also joined. For example, Mary (called Magdalene), Joanna, Susanna; and many other women who used their own resources to help Jesus and His disciples. (Lk 8:3).

We too are called to be disciples of Jesus Christ. All we need is a loving heart and helpful hands. He will know that we are His disciples by the way we love one another.

„Iš tiesų Dievo karalystė nėra valgis ar gėrimas, bet teisumas, ramybė ir džiaugsmas Šventojoje Dvasioje.“ (Rom 14:17)

“For the kingdom of God is not a matter of eating and drinking, but of righteousness, peace and joy in the Holy Spirit.” (Rom 14:17)

Jėzus Kristus 7 Jesus Christ (II)

Mes tikime, kad Geroji Naujiena yra apie Jėzų Kristų. Gerosios Naujienos centre yra Jėzus Kristus – Dievo Sūnus, Jo gyvenimas, mirtis ir prisikėlimas. Mes tai išpažįstame „Tikėjimo išpažinime“:

„Jis dėl mūsų, žmonių, dėl mūsų išganymo nužengė iš dangaus, Šventosios Dvasios veikimu priėmė kūną iš Mergelės Marijos ir tapo žmogumi. Valdant Poncijui Pilotui, jis dėl mūsų buvo prikaltas prie kryžiaus, nukankintas ir palaidotas. Kaip Šventajame Rašte išpranašauta, trečiąją dieną prisikėlė iš numirusių. Įžengė į dangų ir sėdi Dievo Tėvo dešinėje. Jis vėl garbingai ateis gyvųjų ir mirusiųjų teisti ir viešpataus per amžius.“

Savo mirtimi ir prisikėlimu Kristus mus išlaisvino iš nuodėmės ir atvėrė kelią į naują gyvenimą.

We believe that the Good News is about Jesus Christ. The Good News is centered on His life, death, resurrection and ascension into heaven. We profess that in the Nicene Creed:

For us men and for our salvation he came down from heaven, and by the Holy Spirit was incarnate of the Virgin Mary, and became man. For our sake he was crucified under Pontius Pilate, he suffered death and was buried, and rose again on the third day in accordance with the Scriptures. He ascended into heaven and is seated at the right hand of the Father. He will come again in glory to judge the living and the dead and his kingdom will have no end.

By his death and resurrection, Christ freed us from sin and opened the way to new life.

Prisikėlimas yra esminė mūsų tikėjimo tiesa.

The resurrection is a fundamental truth of our faith.

NUODĖMĖ

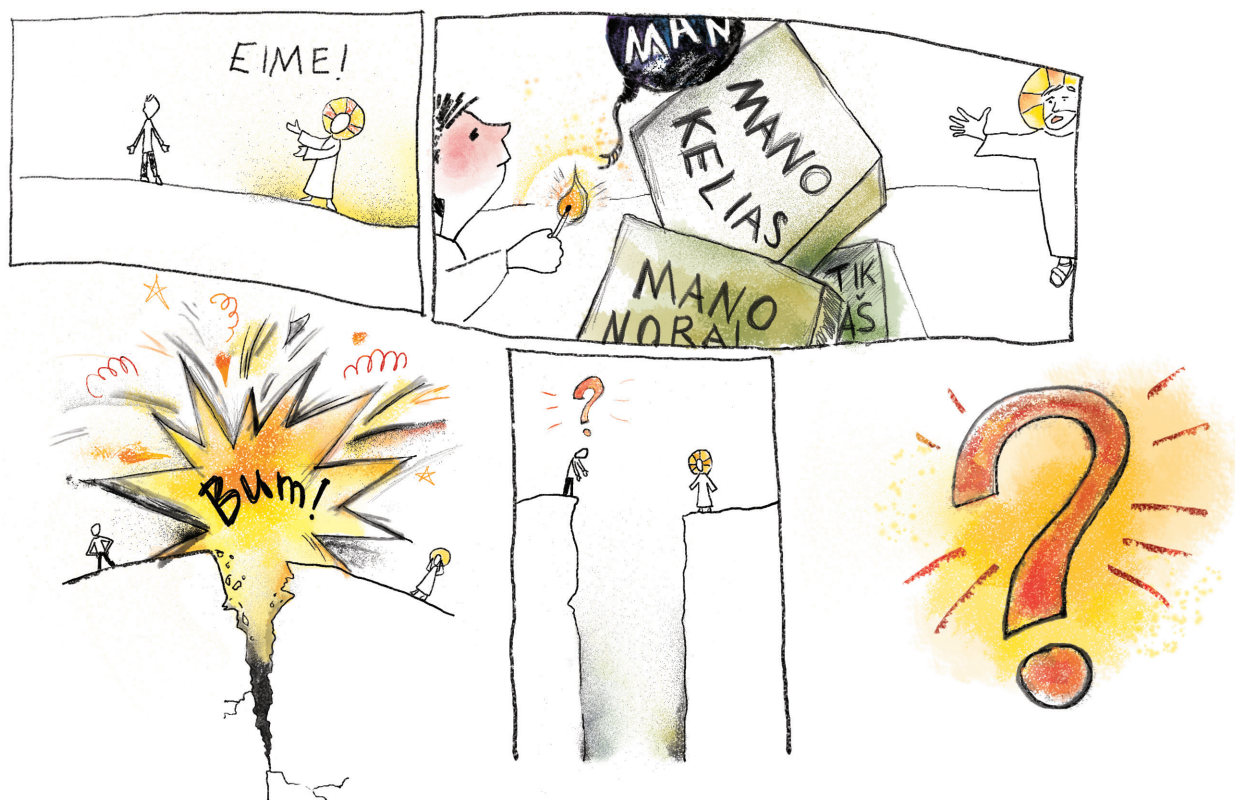
Nuodėmė yra Dievo malonės atsisakymas. Tai yra nusigręžimas nuo paties Dievo:

Kad išgelbėtų mus nuo nuodėmės, Dievas pats tapo žmogumi, priėmė žmogaus gyvenimą, kuris baigėsi tragiškai – Jo mirtimi ant kryžiaus.

SIN

Sin is a rejection of God's grace. It is turning away from God Himself:

To save us from sin, God made Himself human, taking on a human life that ended tragically in His death on the cross.

SAVAITĖ, KURI SUKRĖTĖ PASAULĮ!

Susipažinkite su įvykiais, kurie vyko prieš Jėzaus mirtį.

Jėzus įžengia į Jeruzalę (Mt 21:1-11;
Mk 11:1-10; Lk 19:28-44; Jn 12:12-19)

Jeruzalė buvo žydų religinis centras. Ten buvo pagrindinė šventykla. Kai Jėzus įžengė į tą miestą, žmonės su palmių šakomis rankose garsiai šaukė: „Osana! Garbė tam, kuris ateina Viešpaties vardu – Izraelio Karaliui!“ (Jn 12:13).

Jėzus išvaiko prekeivius (Mt 21:12-17;
Mk 11:15-18; Lk 19:45-48)

Įžengęs į Jeruzalę, Jėzus nuėjo į šventyklą, kurioje, pamatęs prekyautojus, supykęs išvarė juos: „Mano Namai vadinasi maldos namai, o jūs pavertėte juos plėšikų lindyne!“ (Mk 11:17).

„Tai išgirdę, aukštieji kunigai ir Rašto aiškintojai tarėsi, kaip jį pražudyti“ (Mk 11:18).

THE WEEK THAT SHOOK THE WORLD!

Let us review the events that preceded Jesus' death.

Jesus enters Jerusalem (Mt 21:1-11;
Mk 11:1-10; Lk 19:28-44; Jn 12:12-19)

Jerusalem was the religious center of the Jews. It was home to the main temple. When Jesus entered that city, people with palm branches in their hands shouted loudly: “Hosanna! Glory to him who comes in the name of the Lord, the King of Israel!” (Jn 12:13).

Jesus drives away the merchants
(Mt 21:12-17; Mk 11:15-18; Lk 19:45-48)

When Jesus entered Jerusalem, he went to the temple where he saw the merchants. He became angry and drove them out, saying: “My house will be called a house of prayer for all nations. But you have made it a den of thieves.” (Mk 11:17).

“The chief priests and the teachers of the law heard this and began looking for a way to kill him.” (Mk 11:18).

Paskutinė vakarienė (Mt 26:17-30, Mk 14:12-26, Lk 22:7-23, Jn 13:1-35)

Jėzus su apaštalais susirinko atšvęsti Velykų vakarienę. Vakarienės metu Jėzus mazgojo kojas savo mokiniams ir aiškino, kodėl taip elgiasi: „Jei tad aš – Viešpats ir Mokytojas – numazgojau jums kojas, tai ir jūs turite vieni kitiems kojas mazgoti. Aš jums daviau pavyzdį, kad ir jūs darytumėte, kaip aš jums dariau“ (Jn 13:14-15).

Šią momentą kartojame per Didžiojo ketvirtadienio apeigas.

Kitos trys Evangelijos nerašo apie kojų plovimą. Jos rašo apie Naują Sandorą, įamžintą tą vakarą: „Paėmęs duonos, jis padėkojo, laužė ją ir davė apaštalams, tardamas: „Tai yra mano kūnas, kuris už jus atiduodamas. Tai darykite mano atminimui.“ Lygiai taip po vakarienės jis paėmė taurę, sakydamas: „Ši taurė yra Naujoji Sandora mano kraujuje, kuris už jus išliedamas.“ (Lk 22:19-20).

Šita sandora prisimenama *per kiekvienas šv. Mišias*.

Naujasis įsakymas (Jn 13:34-35)

„Aš jums duodu naują įsakymą, kad jūs vienas kitą mylėtumėte, kaip aš jus mylėjau, kad ir jūs taip mylėtumėte vienas kitą! Iš to visi pažins, kad esate mano mokiniai, jei mylėsite vieni kitus.“

KRYŽIAUS KELIAI - - - - -

Kryžiaus kelio stotys yra vienas būdų, kuriuo naudodamiesi galime išpažinti savo tikėjimą ir prisiminti Kristaus kančią, nukryžiovimą ir mirtį. Bažnyčiose būna įrengtos stotelės, kuriose atvaizduojama Kristaus kančia ir įvairūs kančios etapai. Kryžiaus kelią sudaro įžanga, 14 stočių ir pabaiga.

Kryžiaus kelio pamaldumo praktika jau vyksta šimtmečiais. Kadangi iš 14 tradicinių stočių tik aštuonios yra pagrįstos Šventuoju Raštu, šv. popiežius Jonas Paulius II 1991 metais pasiūlė ir kitą – Biblinę Kryžiaus kelio versiją.

Žiūrėkite lentelę į lentelę sekančiame puslapyje.

The Last Supper (Mt 26:17-30, Mk 14:12-26, Lk 22:7-23, Jn 13:1-35)

Jesus and his apostles gathered to celebrate the Passover Supper. During the supper, Jesus washed the feet of his disciples and explained why he was doing this. “Now that I, your Lord and Teacher, have washed your feet, you also should wash one another’s feet. I have set you an example that you should do as I have done for you.” (Jn 13:14-15).

We repeat this moment from John’s gospel at the Holy Thursday service.

The other three Gospels do not mention the washing of feet. They write about the New Covenant that was established that night: “And he took bread, gave thanks and broke it, and gave it to them, saying, “This is my body given for you; do this in remembrance of me.” In the same way, after the supper he took the cup, saying, “This cup is the new covenant in my blood, which is poured out for you.” (Lk 22:19-20).

This covenant is remembered *at every Mass*.

A New Commandment (Jn 13:34-35)

A new commandment I give you: “love one another as I have loved you. By this everyone will know that you are my disciples, if you love one another.”

THE STATIONS OF THE CROSS - - - - -

The Stations of the Cross are one of the ways in which we can profess our faith and remember Christ’s suffering, crucifixion and death. Churches have fourteen stations depicting Christ’s passion and death on the cross.

The practice of the Stations of the Cross has been going on for centuries. Since only 8 of the 14 traditional stations are based on Scripture, in 1991, St. Pope John Paul II introduced another version of the Stations of the Cross, the Biblical version.

See the table on the next page.

TRADICINĖ / TRADITIONAL	BIBLINĖ / BIBLICAL
I Jėzus nuteisiamas mirti / Jesus is sentenced to death	Jėzus Getsemanėje / Jesus in Gethsemane (Lk 22:39-46)
II Jėzui uždedamas kryžius / Jesus carries the cross	Jėzus suimtas / Jesus is arrested (Lk 22:47-48)
III Jėzus parpuola pirmą kartą / Jesus falls for the first time	Jėzus teismo taryboje / Jesus is condemned by the council of elders (Lk 22:66-71)
IV Jėzus susitinka savo motiną / Jesus meets his mother	Petras išsigina Jėzaus / Peter denies Jesus (Mt 26:69-75)
V Simonas Kirėnietis padeda Jėzui nešti kryžių / Simon of Cyrene helps Jesus carry the cross	Jėzus pas Pilotą / Jesus is judged by Pilate (Mk 15:1-5, 15)
VI Veronika nušluosto Jėzui veidą / Veronica wipes Jesus' face	Jėzus plakamas ir uždedamas erškėčių vainikas / Jesus is scourged and a crown of thorns is put on Him (Jn 19:1-3)
VII Jėzus parpuola antrą kartą / Jesus falls for the second time	Jėzus neša savo kryžių / Jesus carries his cross (Jn 19:6, 15-17)
VIII Jėzus susitinka moteris iš Jeruzalės / Jesus meets the women of Jerusalem	Simonas Kirėnietis padeda Jėzui nešti kryžių / Simon of Cyrene helps Jesus carry the cross (Lk 23:26)
IX Jėzus parpuola trečią kartą / Jesus falls for the third time	Jėzus susitinka moteris iš Jeruzalės / Jesus meets the women of Jerusalem (Lk 23:27-31)
X Jėzus išrengiamas / Jesus is disrobed	Jėzus prikalamas prie kryžiaus / Jesus is nailed to the cross (Lk 23:33)
XI Jėzus prikalamas prie kryžiaus / Jesus is nailed to the cross	Dangaus karalystės pažadas nusikaltėliui / The promise of the kingdom of heaven to the thief (Lk 23:39-43)
XII Jėzus miršta ant kryžiaus / Jesus dies on the cross	Jėzus ir jo motina / Jesus and his mother (Jn 19:25-27)
XIII Jėzus nuimamas nuo kryžiaus / Jesus is taken down from the cross	Jėzaus mirtis / Jesus' death (Lk 23:44-46)
XIV Jėzus palaidojamas / Jesus is buried	Jėzus palaidojamas / Jesus is buried (Lk 27:57-60)

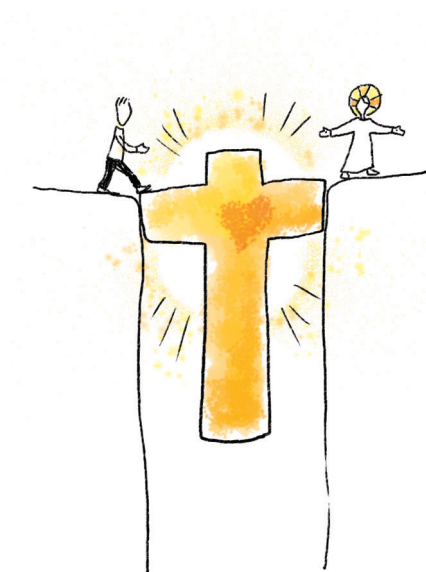
PRISIKĖLIMAS (VELYKOS) - - - - -

Jėzaus mirtis nebuvo Jo gyvenimo pabaiga. Jėzus Kristus buvo prikeltas iš numirusiųjų. Jis perėjo iš mirtingo į visai kitą gyvenimą anapus laiko ir erdvės.

Savo mirtimi Kristus mus išlaisvino iš nuodėmės. Savo mirtimi ir prisikėlimu Jis mums parodė begalinį Dievo gailestingumą ir atvėrė kelią į naują gyvenimą.

RESURRECTION (EASTER) - - - - -

Jesus' death was not the end of His life. Jesus Christ was raised from the dead. He passed from mortality to another life beyond time and space. By His death, Christ freed us from sin. By His death and resurrection, He showed us God's infinite mercy and opened the way to new life.

*„O jei Kristus nebuvo prikeltas,
tai tuščias mūsų skelbimas
ir tuščias jūsų tikėjimas.“*

(1 Kor 15:14)

*“And if Christ has not been raised,
our preaching is useless
and so is your faith.”*

(1Cor 15:14)

Šventoji Dvasia 8 The Holy Spirit

Tikėti į Šventąją Dvasią reiškia garbinti Ją kaip Dievą – Tėvą ir Sūnų, – tikėti, kad Šventoji Dvasia ateina į mūsų širdis, kad mes, Dievo vaikai, pažintume savo Tėvą danguje. (Youcat 113). Per paskutinę vakarienę Jėzus tarė savo mokiniams:

„Aš prašysiu Tėvą, ir jis duos jums kitą Globėją, kuris liktų su jumis per amžius... O Globėjas – Šventoji Dvasia, kurį mano vardu Tėvas atsiųs, – jis išmokyš jus visko ir viską primins, ką esu jums pasakęs.“ (Jn 14:16, 26).

Kai Kristus įžengė į dangų, jo mokiniai laukė pažadėto Globėjo. Atėjus Sekminių dienai:

„Staiga iš dangaus pasigirdo ūžesys, tarsi pūstų smarkus vėjas. Jis pripildė visa namą, kur jie sėdėjo. Jiems pasirodė tarsi ugnies liežuviai, kurie pasidaliję nusileido ant kiekvieno iš jų. Visi pasidarė pilni Šventosios Dvasios ir pradėjo kalbėti kitomis kalbomis, kaip Dvasia jiems davė prabilti“ (Apd 2:2-4).

Septintą sekmadienį po šv. Velykų krikščionys švenčia liturginę šventę – Sekmines. Ši šventė vadinama Bažnyčios gimtadieniu, nes, veikiami Šventosios Dvasios, Jėzaus mokiniai sustiprėjo ir pasidarė drąsiais Kristaus liudytojais.

To believe in the Holy Spirit means to worship him as God just like the Father and the Son. It means to believe that the Holy Spirit comes into our hearts so that we as children of God might know our Father in heaven. (Youcat 113). At the Last Supper, Jesus said to His disciples: “And I will ask the Father, and he will give you another Advocate to help you and be with you forever. But the Advocate, the Holy Spirit, whom the Father will send in my name, will teach you all things and will remind you of everything I have said to you.” (Jn 14:16, 26).

When Christ ascended into heaven, his disciples were waiting for the fulfillment of His promise. When the day of Pentecost came:

“Suddenly a sound like the blowing of a violent wind came from heaven and filled the whole house where they were sitting. They saw what seemed to be tongues of fire that separated and came to rest on each of them. All of them were filled with the Holy Spirit and began to speak in other tongues as the Spirit enabled them.” (Acts 2:2-4).

On the seventh Sunday after Easter, Christians celebrate the liturgical feast of Pentecost. This celebration is called the birthday of the Church, because under the power of the Holy Spirit, Jesus’ disciples were strengthened and became bold witnesses for Christ.

ŠVENTOSIOS DVASIOS SIMBOLIAI

Simboliai yra priemonė, padedanti įvardyti Šventosios Dvasios veikimą mumyse.

Štai keletas simbolių:

Vanduo

Vanduo simbolizuoja Šventosios Dvasios veikimą Krikšto metu. Krikšto vanduo ženklina, kad mūsų gimimas dieviškajam gyvenimui mums duodamas Šventojoje Dvasioje. „Mes visi buvome pakrikštyti vienoje Dvasioje, kad sudarytume vieną kūną“ (1 Kor 12:13).

Water

Water symbolizes the action of the Holy Spirit in Baptism. The water of Baptism signifies that our birth into divine life is given to us in the Holy Spirit. “For we were all baptized by one Spirit so as to form one body—whether Jews or Gentiles, slave or free—and we were all given the one Spirit to drink.” (1 Cor 12:13).

Ugnis

Ugnis uždega mūsų meilę Jėzui, troškimą Jam ir kitiems tarnauti, ir kurti Dievo Karalystę šioje žemėje. Sekminių rytmetį „tarsi ugnies liežuviai“ Šventoji Dvasia nusileido ant mokinių.

Fire

Fire ignites our love for Jesus, our desire to serve Him and others, and to build God’s Kingdom on Earth. On the morning of Pentecost, “like tongues of fire” the Holy Spirit descended on the disciples.

Vėjas

Evangelijoje pagal Joną Jėzus kartą kalbėjo su Nikodemu ir paaiškino Šventąją Dvasią šitaip: „Vėjas pučia, kur nori; jo ošimą girdi, bet nežinai, iš kur ateina ir kurlink nueina. Taip esti ir su kiekvienu, kuris gimė iš Dvasios“ (Jn 3:8).

Wind

In the Gospel according to John, Jesus once spoke to Nicodemus and explained the Holy Spirit in this way: “The wind blows wherever it pleases. You hear its sound, but you cannot tell where it comes from or where it is going. So it is with everyone born of the Spirit.” (Jn 3:8).

Balandis

Kristui išbrידus iš upės, kur Jį pakrikštijo šv. Jonas Krikštytojas, Šventoji Dvasia pasirodė balandžio pavidalu ir nusileido ant Jo. Krikščioniškoje tradicijoje balandis yra Šventosios Dvasios simbolis.

The Dove

When Christ emerged from the river where He was baptized by St. John the Baptist, the Holy Spirit appeared in the form of a dove and descended on Him. In Christian tradition, a dove is the symbol of the Holy Spirit.

Patepimas

Patepimas aliejumi taip pat yra Šventosios Dvasios ženklas. Jis simbolizuoja pačios Šventosios Dvasios galią. Galią, kuri stiprina mūsų tikėjimą, mūsų viltį ir meilę.

Anointing

Anointing with oil is also a sign of the Holy Spirit. It is a symbol of the power of the Holy Spirit. It is the power that strengthens our faith, our hope and our love.

Kiekvienas šių Šventosios Dvasios simbolių rodo Dievo artumą. Šventoji Dvasia yra Dievas tarp mūsų: pradžioje, dabar ir per amžius.

ŠVENTOSIOS DVASIOS DOVANOS - - - -

Šventoji Dvasia pakviečia žmones atverti savo širdis ir tarnauti Bažnyčiai. Ji suteikia dovanas, kurios leidžia mums tapti ypatingais Dievo įrankiais šiame pasaulyje. Apie Šventosios Dvasios dovanas pranašas Izaijas skelbė, kad Izraelio Mesijas bus apdovanotas „išminties ir įžvalgos dvasia, patarimo ir narsumo dvasia, pažinimo ir Viešpaties baimės dvasia; jo džiugesys bus Viešpaties baimė“ (Iz 11:2-3). Verčiant šią citatą į lotynų kalbą, vietoje du kartus pasikartojančios frazės „Viešpaties baimės dvasia“, buvo pridėta „maldingumo dvasia“. Panagrinėkime šias dovanas:

IŠMINTIS. Ši dovana leidžia mums matyti Dievo valią, kad galėtume priimti teisingus sprendimus. Jos dėka į įvairius dalykus, skirtingas situacijas ir žmones mes galime žvelgti meilės akimis. Ši dovana leidžia pastebėti mūsų pačių klaidas, ji padeda mums ieškoti naujų kelių, suteikia stiprybės išlikti ramiai.

SUPRATIMAS. Supratimo dovana apšviečia protą, padeda įžvelgti tikėjimo tiesų prasmę. Ši dovana padeda mums suprasti, kaip galime pasitarnauti kitiems.

PATARIMAS. Patarimo dovana padeda teisingai spręsti. Rodo, kaip reikia rinktis gėrį, o ne blogį.

TVIRTUMAS. Tvirtumo dovana suteikia jėgų nu-
galėti pagundas. Ji taip pat teikia malonę ginti savo tikėjimą ir viešai išpažinti Dievą.

PAŽINIMAS. Pažinimas dovana leidžia mums suprasti dangaus Tėvo valią. Ji parodo tikrąją dalykų vertę ir padeda viskuo naudotis Dievo garbei ir mūsų išganymui.

Each of these symbols of the Holy Spirit shows the nearness of God. The Holy Spirit is God in our midst: in the beginning, now and forever.

GIFTS OF THE HOLY SPIRIT - - - - -

The Holy Spirit invites people to open their hearts and serve the Church. The Spirit gives us gifts that enable us to become God's special stewards in this world. Of the gifts of the Holy Spirit, the prophet Isaiah proclaimed that Israel's Messiah would be endowed with "the Spirit of wisdom and of understanding, the Spirit of counsel and of might, the Spirit of the knowledge and fear of the Lord—and he will delight in the fear of the Lord" (Is 11:2-3). When this quotation was translated into Latin, "the God-fearing spirit" was mentioned twice, and "the spirit of prayerfulness" was added. Let's examine these gifts:

WISDOM. The gift of wisdom helps us to see things as God sees them. It enables us to see different things, situations and people through the eyes of love. This gift enables us to see God's will so that we can make right decisions.

UNDERSTANDING. The gift of understanding enlightens the mind, helping to see the meaning of the truths of faith. This gift helps us to understand how we can be of service to others.

COUNSEL. The gift of counsel or right judgment helps us to make the right decision. It shows how to choose between right and wrong, good and evil.

FORTITUDE. The gift of fortitude or courage gives us the strength to overcome temptations. It also gives us the grace to defend our faith and to stand up for what we believe in.

KNOWLEDGE. The gift of knowledge gives us the information we need to know God. It enables us to understand the will of our Father in heaven and helps us to use everything for God's glory and our salvation.

DIEVO BAIMĖ. Dievo baimės arba nuostabos ir žavėjimosi dovana reiškia, kad mes pripažįstame, jog visa yra Dievo dovana. Ši dovana mus skatina rodyti dėkingumą už kūrinijos stebuklus.

MALDINGUMAS. Maldingumo arba pagarbos Dievui dovana yra asmeninis šventumas. Jis apima atsidavimą Dievui, maldą, dorybes ir paklusimą Dievo valiai.

FEAR OF GOD. The gift of the fear of God, or wonder and awe, means that we acknowledge that everything comes as a gift from God. This gift encourages us to show our appreciation for the wonders of creation.

PIETY. The gift of piety or reverence is personal holiness. It includes devotion to God, prayer, virtue, and obedience to God's will.

Pratimas / Exercise

Malda, prašant Šventosios Dvasios dovanų, ir klausimai:

- ☀ **Šventoji Dvasia, suteik *išminties* Dievą mylėti labiau už viską ir daryti gera.**
Kokių klausimų aš turiu apie gyvenimą? Kaip Jėzus gali man padėti?
- ☀ **Šventoji Dvasia, suteik mums *supratimo* dovaną, kuri mus apšviestų tiesos šviesa.**
Ko Dievas iš manęs nori? Kaip Dievas nori, kad mes gyventume?
- ☀ **Šventoji Dvasia, suteik mums *patarimo* dovaną, kad teisingai spręstume ir visada pasirinktume tai, kas veda prie gėrio.**
Kada aš pasirinkau teisingai pasielgti, žinodamas, kad tai yra gera?
- ☀ **Šventoji Dvasia, suteik mums *tvirtumo*, kad būtume drąsūs, kai mums sunku.**
Koks Jėzaus mokymas yra man sunkiausias?
- ☀ **Šventoji Dvasia, suteik mums *žinojimo*, kad geriau pažintume Dievą ir save.**
Ką aš žinau apie Jėzų ir jo mokymą?
- ☀ **Šventoji Dvasia, suteik mums *pamaldumo*, kad galėtume savo širdis kelti į Dievą maldoje ir gyventi pagal savo tikėjimą.**
Kaip aš rodau pagarbą Dievui?
- ☀ **Šventoji Dvasia, padėk mums *su nuostaba prisiminti Dievo gerumą* ir vengti visokio blogio. Amen.**
Kada ir kur aš jaučiuosi arčiausiai Dievo?

Prayer for the gifts of the Holy Spirit and questions:

- ☀ **Holy Spirit, give us *the wisdom* to love God above all things and to do good.**
What questions do I have about life? How can Jesus help me?
- ☀ **Holy Spirit, grant us the gift of *understanding*, which will illuminate us with the light of truth.**
What does God want from me? How does God want us to live?
- ☀ **Holy Spirit, give us the gift of *counsel*, to make the right choices and always choose what leads to good.**
When have I chosen to do the right thing, knowing that it is good?
- ☀ **Holy Spirit, give us *the fortitude* to be courageous when things are difficult.**
Which of Jesus' teachings is the most difficult for me?
- ☀ **Holy Spirit, grant us the knowledge to know God and ourselves better.** What do I know about Jesus and his teachings?
- ☀ **Holy Spirit, grant us *piety*, so that we can lift up our hearts to God in prayer and live our faith.** How do I show respect for God?
- ☀ **Holy Spirit, help us to *remember God's goodness with wonder and awe* and to avoid all evil. Amen.**
When and where do I feel closest to God?

ŠVENTOSIOS DVASIOS VAISIAI - - - - -

Šventosios Dvasios vaisiai – tai gerosios ypatybės, kurias Šventoji Dvasia išugdo mumyse, jeigu leidžiamės jos veikiami. Šv. Paulius apie jas rašo šitaip:

„Dvasios vaisius yra meilė, džiaugsmas, ramybė, kantrybė, malonumas, gerumas, ištikimybė, romumas ir susivaldymas“ (Gal 5:22-23).

Pažiūrėkime į šiuos vaisius:

Meilė

Meilė yra ištvermingai mylėti, gerbti ir branginti Dievą bei artimą. Perskaitykite 1 Kor 13:4-7. Kokius žodžius šv. Paulius naudoja apibūdinti meilę?

Džiaugsmas

Džiaugsmas – tai vidinė nuostata šviesiai laikytis Dievo prieglobstyje. Perskaitykite Ps 28:7. Kas džiugina širdį?

Ramybė

Ramybė reiškia taikingai sugyventi su Dievu, žmonėmis ir savimi. Perskaitykite Jn 14:27. Kas duoda man savo ramybę?

Kantrumas

Kantrumas padeda iš meilės išlaikyti pausiausvyrą, kai liūdna, nepatogu ir sunku. Perskaitykite Pat 16:32. Ką ši patarlė sako apie kantrumą?

Malonumas

Malonumas padeda su meile išklausti, padėti ir patarnauti. Perskaitykite Ef 4:31-32. Ar verčiau būti šiurkščiam ar maloniam?

Gerumas

Gerumas ugdo teisingumą, padeda laikytis tiesaus kelio, nors aplinka ir klaidintų. Perskaitykite Rom 7:18-21. Kodėl šv. Pauliui buvo sunku būti geram?

FRUITS OF THE HOLY SPIRIT - - - - -

The gifts of the Holy Spirit are not to be hidden. Rather, they must be put to good use so that they will bear much fruit. St. Paul writes about them as follows:

“But the fruit of the Spirit is love, joy, peace, patience, kindness, goodness, faithfulness, gentleness and self-control.” (Gal 5:22-23).

Let's look at these fruits:

Love

Love is to persevere in loving, honoring and cherishing God and neighbor. Read 1 Cor 13:4-7. What are the words of St. Paul that are used to describe love?

Joy

Joy is an inner contentment that comes from being close to God and in right relationship with others. Read Ps 28:7. What makes the heart glad?

Peace

Peace means living peacefully with God, others and ourselves. Read Jn 14:27. Who gives us peace?

Patience

Patience helps us to keep our composure and without complaint when we are sad, uncomfortable, or things are difficult. Read Prv 16:32. What does this proverb say about patience?

Kindness

Kindness helps us to listen, help and serve with love. Read Eph 4:31-32. Is it better to be harsh or kind?

Goodness

Goodness means acting with integrity and righteousness. It is striving to do what is right and just. Read Rom 7:18-21. Why was it hard for St. Paul to be kind?

Ištikimybė

Ištikimybę rodome Dievui, asmenims, šeimai, bendruomenei ir sau. Perskaitykite Lk 22:39-42. Jėzus prašosi pagalbos, bet lieka ištikimas savo misijai. Ar suprantate, kokia ta misija buvo?

Romumas

Romumas tai reiškia rasti vidinę išeitį, kai būna sunku ar nesiseka. Perskaitykite Mt 11:29. Ko Jėzus iš mūsų prašo ir kodėl?

Susivaldymas

Susivaldymas reiškia nepasiduoti kūno geismams. Perskaitykite Pat 25:28. Žmogus, kuriam trūksta susilaikymo yra kaip kas?

Šventosios Dvasios vaisiai rodo, kad Dievas tikrai veikia krikščionio gyvenime.

Faithfulness

We show loyalty to God, to individuals, to family, to community and to ourselves. Read Lk 22:39-42. Jesus asks for help, but remains faithful to his mission. Do you understand what that mission was?

Gentleness

Gentleness means finding the sensitivity towards another person. Read Mt 11:29. What does Jesus ask of us and why?

Self-control

Self-control means to be in control of one's self rather than being controlled by temptations, events or other people. Read Prv 25:28. A person who lacks self-control is like what?

The fruits of the Holy Spirit show that God is truly at work in the life of a Christian.

*„Jei gyvename Dvasia,
tai ir elkimės pagal Dvasią.“*
(Gal 5:25)

*“Since we live by the Spirit,
let us also follow the Spirit.”*
(Gal 5:25)

Bažnyčia 9 The Church

Šventosios Dvasios veikimu, Bažnyčia „gimė“ per Sekmines. Šventoji Dvasia skatina jos augimą ir primena jos misiją. Žodis „Bažnyčia“ reiškia „sušauktieji“. Mes visi, kurie buvome pakrikštyti, esame sušaukti būti nariais toje tikinčiųjų bendruomenėje.

BAŽNYČIA – GYVIEJI ŽMONĖS -----

Bažnyčia yra daugiau nei pastatas, nes ji yra slėpinys, kurį sudaro ir žmogiškasis, ir dieviškasis elementai. Naujajame Testamente tikinčiųjų bendruomenė vaizduojama šitaip:

Dievo tauta

„O jūs esate išrinktoji giminė, karališkoji kunigystė, šventoji tauta, įsigytoji liaudis, pašaukta išgarsinti šlovingus darbus to, kuris pašaukė jus iš tamsybių į savo nuostabią šviesą“ (1 Pt 2:9). Bažnyčia yra Dievo tauta, kuri liudija vieną tikėjimą, kad Kristus mirė, prisikėlė ir vėl ateis.

Kristaus kūnas

„Kaip vienas kūnas turi daug narių, o visi nariai, nepaisant daugumo, sudaro vieną kūną, taip ir Kristus... Jūs esate Kristaus kūnas, o pavieniui – jo nariai“ (1 Kor 12:12, 27). Jėzus Kristus yra Bažnyčios galva, o mes esame jos kūnas, paskirtas atlikti Dievo darbus šioje žemėje.

Pentecost is seen as the moment where the Church, empowered by the Holy Spirit, began the mission to preach and spread the Gospel. It is often considered the “birthday of the Church.” The meaning of the word “Church” means “those who are called forth.” All of us who have been baptized are called to be members of that community of believers.

CHURCH – THE LIVING PEOPLE -----

The Church is more than a building, because it is a mystery, with both human and divine elements. In the New Testament, the community of believers is depicted like this:

People of God

“But you are a chosen people, a royal priesthood, a holy nation, God’s special possession, that you may declare the praises of him who called you out of darkness into his wonderful light.” (1 Pt 2:9). The Church is the people of God who bear witness to the one faith that Christ died, rose again, and will come again.

The Body of Christ

“Just as one body has many members, and all the members, in spite of their multitude, make up one body, so also Christ... You are Christ’s body, and individually you are members of it.” (1 Cor 12:12, 27). Jesus Christ is the head of the Church, and we are the body of the Church, appointed to do God’s work on this earth.

Šventosios Dvasios šventovė

Katekizme randame šv. Augustino citatą, paaiškinančią Bažnyčios kaip Šventosios Dvasios šventovės vaidmenį: „Kas mūsų dvasia, kitaip sakant, siela, yra mūsų kūno nariams, taip Šventoji Dvasia – Kristaus nariams, Kristaus kūnui, tai yra Bažnyčiai“ (KBK 797). Dvasia gyvena ir vadovauja toje bendruomenėje, kurią vadiname Bažnyčia. Dvasia teikia malones ir charizmas, kurios praturtina Bažnyčią ir visą pasaulį.

Viena

Yra tik vienas Jėzus Kristus, todėl gali būti tik vienas Kristaus Kūnas. Jėzus savo Bažnyčią pastatė ant apaštalų pamato. Apaštalui Petriui Jėzus numatė ypatingą rolę: „Ir aš tau sakau: tu esi Petras – [uola]; ir ant tos uolos aš pastatysiu savo Bažnyčią, ir pragaro vartai jos nenugalės“ (Mt 16:18). Jėzus paskyrė Petrą aukščiausiu Bažnyčios autoritetu (popiežiumi). Popiežiaus tarnyba yra viena iš Bažnyčios pamatų.

Šventa

Bažnyčia yra šventa, kadangi Dievas yra šventas ir Bažnyčioje veikia. Per Krikštą mes esame kviečiami rodyti Dievo meilę kitiems.

Katalikiška – visuotinė

Graikų kalboje *katholon* reiškia visuotinis. Bažnyčia yra visuotinė, nes Kristus pašaukė skelbti Gerąją Naujieną visiems.

Apaštalinė

Bažnyčia yra apaštalinė, nes sieja savo pradžią su apaštalais ir, Šventosios Dvasios vedama, saugo ir skelbia jų mums perduotą mokslą. Kadangi Jėzus suteikė Petriui pirmą vietą tarp apaštalų, popiežius, arba Petro įpėdinis, yra Bažnyčios aukščiausias autoritetas.

Kas yra dabartinis popiežius?

The Temple of the Holy Spirit

In the Catechism, we find a quotation from St. Augustine explaining the role of the Church as the sanctuary of the Holy Spirit: “What the soul is to the human body, the Holy Spirit is to the Body of Christ, which is the Church.” (CCC 797). The Holy Spirit lives and guides the community we call the Church. The Spirit gifts graces and charisms that enrich the Church and the whole world.

One

There is only one Jesus Christ, so there can be only one Body of Christ. Jesus built His Church on the foundation of the apostles. Jesus foresaw a special role for Peter. “And I tell you that you are Peter, and on this rock I will build my church, and the gates of Hades will not overcome it.” (Mt 16:18). Jesus appointed Peter as the supreme authority (Pope) of the Church. The Papacy is one of the foundations of the Church.

Holy

The Church is holy because God is holy and works in the Church. Through Baptism, we are called to show God’s love to others.

Catholic

Catholic means related to the whole. The Church is catholic because Christ called her to profess the Good News to all; and he sent her to all nations.

Apostolic

The Church is apostolic because it traces its origins to the apostles, and guided by the Holy Spirit preserves and proclaims the teachings they handed down to us. Since Jesus gave Peter the first position among the apostles, the Pope, or successor of Peter, is the supreme authority of the Church.

Who is the current Pope?

BAŽNYČIA – PASTATAS

Šiuolaikiniam žmogui žodis „bažnyčia“ dažniausiai asocijuojasi su pastatu, kur žmonės eina pasimelsti. Bažnyčia iš mažosios raidės – tai tas pastatas, ta institucija.

CHURCH – BUILDING

For modern-day people, the word “church” is usually associated with a building where people go to pray. Church in the lowercase is that building, that institution.

Pratimas / Exercise

Yra svarbu susipažinti su bažnyčios aplinka. Bažnyčioje yra daug ženklų, primenančių Dievą ir Jo veikimą. Pasivaikščiokite po bažnyčią ir suraskite sąrašė nurodytus dalykus. Sujunkite paveiksluką su teisingu paaiškinimu.

It is important to get to know the church's environment. There are many symbols in the church that remind us of God and His work. Walk around the church and find the things on this list. Match the picture with the correct explanation.

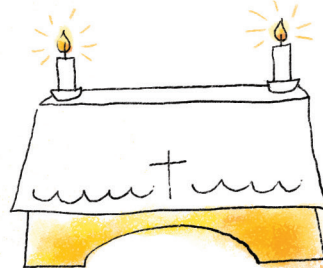
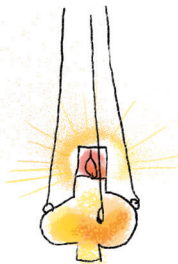
Garbingiausioje vietoje, primena Kristaus beribę meilę iki mirties / In the most reverent place, it recalls Christ's eternal love until death

Vieta, kur skelbiamas Dievo žodis / The place where God's word is read

Primenantis Kristaus kančią / A reminder of Christ's Passion

Centrinis stalas, prie kurio švenčiama Eucharistija / The center table where the Eucharist is celebrated

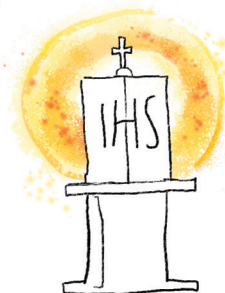
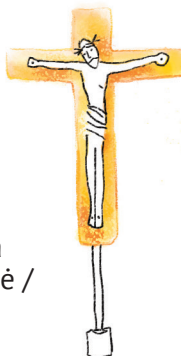
Vieta, kur saugoma konsekruota Eucharistijos duona / The place where the consecrated bread of the Eucharist is safely kept

Būna prie bažnyčios įėjimo, kur persižegnojame / Found near the entrance to the church, where we make the sign of the cross

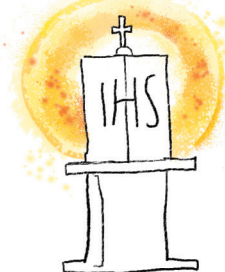
Indas arba dubuo, kur krikštijama / The vessel or pool where baptisms take place

Pašventinti vyskupo ir naudojami sakramentams / Consecrated by the bishop and used for the sacraments

Prie tabernakulio visada deganti raudona švieselė / The red light of the tabernacle is always on

Didelė ir išpuošta, simbolizuojanti prisikėlusį Kristų / Large and ornate, symbolizing the risen Christ

PARAPIJA – ĮSIJUNGIMAS Į BAŽNYČIOS GYVENIMĄ

Kaip šeima yra žmonių bendruomenės mažasis vienetas, taip parapija yra tikinčiųjų bendruomenės mažasis vienetas. Lietuviams, išsisklaidžiusiems taip plačiai po pasaulį, svarbu įsijungti į bažnytinės bendruomenės gyvybinę srovę skaitymu, veikla, kūrybingumu. Bažnyčia mums dovanoja Jėzų. Ji stiprina mūsų ryšį su Juo.

THE PARISH – JOINING THE LIFE OF THE CHURCH

Just as the family is the small unit of the human community, so the parish is the small unit of the community of believers. For Lithuanians, scattered so widely around the world, it is important to join a Church. The Church gives us Jesus. It becomes our connection between Him, me, and other believers.

Pratimas / Exercise

Atsakykite į šiuos klausimus: / Please answer the following questions:

1. Kokioje parapijoje buvai pakrikštyta(s)? / In which parish were you baptized?

.....

2. Kokioje parapijoje priėmėi Pirmąją Šventąją Komuniją? / In which parish did you receive your First Holy Communion?

.....

3. Kur dažniausiai dalyvauji šv. Mišiose sekmadieniais? / Where do you usually attend Mass on Sundays?

.....

4. Kodėl parapija yra svarbi mūsų tikėjimo brendimui? / Why is the parish important for the maturing of our faith?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

BAŽNYČIOS ĮSAKYMAI -----

Yra penki Bažnyčios įsakymai. Jie primena, kad neįmanoma būti krikščioniu, jei nesistengi dorai gyventi, nedalyvauji sakramentiniame Bažnyčios gyvenime ir nesi su ja solidarūs. (Youcat 346):

1. Sekmadeniais ir per privalomas šventes dalyvauk šventose Mišiose.
2. Bent kartą per metus atlik išpažintį.
3. Bent apie Velykas priimk šventąją Komuniją.
4. Susilaikyk nuo mėsos ir pasninkauk Bažnyčios nustatytomis dienomis.
5. Pagal išgales prisidėk prie medžiaginio Bažnyčios išlaikymo.

PRECEPTS OF THE CATHOLIC CHURCH

There are five precepts of the Catholic Church. They remind us that one cannot be a Christian without making a moral effort, without participating personally in the sacramental life of the Church, and without union with her in solidarity. (Youcat 346):

1. Attend Holy Mass on Sundays and holy days of obligation.
2. Receive the sacrament of Penance at least once a year.
3. Receive the Eucharist at least during the Easter season.
4. Observe the prescribed seasons of fasting and days of abstinence.
5. Contribute to the material support of the Church.

*„Jėzus pakėlė akis į dangų ir prabilo:
„...tegul visi bus viena!
Kaip tu, Tėve, manyje ir aš tavyje,
tegul ir jie bus viena mumyse,
kad pasaulis įtikėtų, jog tu esi mane
siuntęs.“ (Jn 17:1, 21)*

*“After Jesus said this, he looked toward
heaven and prayed:
“...that all of them may be one, Father, just
as you are in me and I am in you. May they
also be in us so that the world may believe
that you have sent me.” (Jn 17: 1, 21)*

Marija ir šventieji

Mary and the Saints

Visi tikintieji sudaro vieną kūną Kristuje. Todėl Bažnyčia pripažįsta šventųjų bendravimą. Tai – bendravimas visų žmonių – mirusių ir gyvųjų.

In Christ we are one Body. We live in a communion that encompasses heaven and earth and those who are living and have departed.

MARIJA

Marija, Jėzaus Kristaus ir Bažnyčios Motina, yra tikėjimo ir meilės pavyzdys.

Susipažinkime su ja, perskaitydami Lk 1:26-56.

Marija nuolankiai priėmė angelo Gabrieliaus atneštą žinią, ji atsakė „Taip“, visiškai pasitikėdama Dievo valia. Marija, būdama Jėzaus Motina, tuo pačiu tampa ir mūsų Motina. Ji niekada nenustoja mūsų mylėti, o mes galime į ją kreiptis, kai mums reikia motiniškos pagalbos.

Apie Mariją yra paskelbtos keturios tikėjimo tiesos:

1. Ji yra Dievo Motina.
2. Marija yra nekaltoji Mergelė. Tai reiškia, ji neturėjo santykių su jokių vyrų, bet tapo motina.
3. Marija yra Nekaltai Pradėtoji. Ji buvo apsaugota nuo gimtosios nuodėmės. Ji neturėjo polinkio daryti bloga.
4. Ji su kūnu ir siela buvo paimita į dangų.

Marija yra mūsų Motina, todėl privalome ją gerbti.

Bažnyčia Marijai skiria šiuos dalykus:

MARY

Mary, the Mother of Jesus Christ and of the Church, is an example of faith and love. Let us get to know her by reading Luke 1:26-56.

Mary humbly accepted the message brought by the angel Gabriel, by answering “Yes” and trusting fully in God’s will. Mary, as the Mother of Jesus, becomes our Mother. She never stops loving us, and we can turn to her when we need maternal help.

There are four Marian dogmas:

1. She is the Mother of God.
2. She is the Virgin Mary. This means she did not have a relationship with any man, but became a mother.
3. She is the Immaculate Conception. Mary was protected from original sin. She had no inclination to do wrong.
4. She was Assumed, body and soul into heaven.

Mary is our Mother, and so we honor her.

The Church dedicates the following to Mary:

Pilgrimines vietas

- ☀ Šiluvoje Marija apsireiškė 1608 metais. Tai vienas pirmųjų Marijos apsireiškimų Europoje.
- ☀ Aušros Vartai yra žinomiausia Marijos šventovė Lietuvoje.

Šventės

- ☀ Gruodžio 8 d. yra Nekaltojo Prasidėjimo išskilmė.
- ☀ Rugpjūčio 15 d. yra Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų išskilmė (Žolinė).

Sveika Marija

*Sveika, Marija, malonės pilnoji!
Viešpats su Tavimi!
Tu pagirta tarp moterų
ir pagirtas Tavo sūnus – Jėzus.
Šventoji Marija, Dievo Motina,
melsk už mus, nusidėjėlius,
dabar ir mūsų mirties valandą. Amen.*

Pilgrimage sites

- ☀ Mary appeared in Šiluva in 1608. It is one of the first apparitions of Mary in Europe.
- ☀ The Gate of Dawn is the most popular Marian shrine in Lithuania.

Feast Days

- ☀ December 8th is the Feast of the Immaculate Conception.
- ☀ August 15th is the Feast of the Assumption of the Blessed Virgin Mary, also known as Žolinė.

Hail Mary

*Hail Mary, Full of Grace,
The Lord is with thee.
Blessed art thou among women,
and blessed is the fruit of thy womb, Jesus.
Holy Mary, Mother of God,
pray for us sinners now,
and at the hour of our death. Amen.*

KAS YRA ŠVENTIEJI?

Plačiausia prasme visi pakrikštytieji yra šventieji. Visi, esantys danguje, yra „šventi“. Sakydami „šventasis“, dažniausiai turime mintyje kanonizuotus arba, kitaip tariant, Bažnyčios pripažintus šventus žmones. Visi esame kviečiami į šventumą ir kiekvienas iš mūsų turime nueiti savo asmeninį kelią.

Tačiau buvo ir yra žmonių, kurie šioje žemėje buvo išskirtiniai. Jie gyveno ir gyvena tokioje vienybėje su Kristumi, kad Bažnyčia juos parinko būti gyvenimo pavyzdžiais mums:

Šv. Brunonas Bonifacas Kverfurtietis

Šventasis Brunonas (974–1009) buvo Bavarijos žemės saksų grafų sūnus, kuris tapo misionieriumi arkivyskupu. Jis savo misionierišką veiklą vykdė

St. Bruno Boniface of Querfurt

St. Bruno (974-1009) was the son of a Saxon count from Bavaria who became an archbishop missionary. He carried out his missionary activity in pagan lands. In 1009, he succeeded in baptizing the Lithuanian

pagonių kraštuose. 1009 metais jam pavyko pakrikštyti lietuvių kunigaikštį Netimerą ir jo pavaldinius. Netrukus po to šv. Brunoną nužudė.

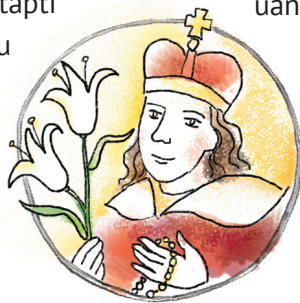
Šio misionieriaus žūtis buvo aprašyta Kvedlingburgo kronikoje. Tokiu būdu Lietuvos vardas pirmą kartą buvo paminėtas rašytiniuose šaltiniuose.

Šv. Kazimieras

Šventasis Kazimieras (1458–1484) buvo Kazimiero III Jogailaičio, Lenkijos karaliaus ir Lietuvos didžiojo kunigaikščio sūnus. Jis turėjo tapti Lenkijos karaliumi ir Lietuvos didžiuoju kunigaikščiu. Šv. Kazimieras atsisakė žemiškųjų malonumų. Jis nesivaikė turtų ir didybės, bet pasižymėjo neturto meile ir jautrumu vargšams ir ligoniams. Šv. Kazimieras darbais įrodė, kad norint sekti Kristų, reikia visą save atiduoti kitiems. Jis mirė nuo džiovos 1484 m.

kovo 4 d. Jo palaikai palaidoti Vilniaus arkikatedroje.

1602 m. šv. Kazimieras buvo paskelbtas šventuoju. Jis yra Lietuvos ir jaunimo globėjas. Jo vardu yra pavadinta Kaziuko mugė.

Duke Netimeras and his subjects. St. Bruno was martyred shortly after that.

The death of this missionary was described in the annals of the Quedlingburg Chronicle. This was the first time the name Lithuania was mentioned in written sources.

St. Casimir

St. Casimir (1458-1484) was the son of Casimir III Jogailaitis, King of Poland and Grand Duke of Lithuania. He was to become King of Poland and Grand Duke of Lithuania. St. Casimir renounced earthly pleasures. He did not pursue wealth and greatness, but preferred to live in poverty and had a great sensitivity to the poor and the sick. St. Casimir showed by his works that to follow Christ, one must give oneself entirely to others. He died of tuberculosis on March 4th, 1484. His remains are buried in Vilnius Cathedral.

In 1602, St. Casimir was declared a saint. He is the patron saint of Lithuania and the young people. The Kaziukas Fair is named after him.

Palaimintasis Jurgis Matulaitis

Palaimintasis Jurgis Matulaitis gimė 1871 m. balandžio 13 d. Gyvendamas nepaprastai sunkiomis sąlygomis, kamuojamas kaulų tuberkuliozės, palaimintasis nuo pat kunigystės pradžios įsitraukė į veiklą už tikrą žmonių laisvę. Jis pasirinko ypatingą kovos būdą – nugalėti blogį gerumu. Palaimintasis Jurgis Matulaitis atnaujino marijonų vienuoliją, įsteigė Švč. Mergelės Marijos Nekaltojo Prasidėjimo Vargdienių seserų kongregaciją ir padėjo vargšams. Nuolat aukojosi dėl kitų. Savo dienoraštyje pal. Jurgis Matulaitis rašė: „Dievas <...> tegu būna viduriu viso mano gyvenimo: ašimi, apie kurią suktųsi visos mano mintys, norai ir darbai...“

1987 m. birželio 28 d. popiežius (dabar šventasis) Jonas Paulius II Jurgį Matulaitį paskelbė palaimintuoju.

Blessed Jurgis Matulaitis

Blessed Jurgis Matulaitis was born on April 13th, 1871. He lived under extremely difficult conditions, and was afflicted with tuberculosis of the bones. From the very beginning of his priesthood, Fr. Matulaitis was involved in activities for the true freedom of the people. He chose a unique way to deal with the struggle: to overcome evil with goodness. Blessed Jurgis Matulaitis renewed the Marian order, established the Congregation of the Sisters of the Immaculate Conception of the Blessed Virgin Mary, and helped the poor. He always sacrificed for others. In his diary, Blessed Matulaitis wrote, “Let God be the center of my whole life: the axis around which all my thoughts, desires and deeds revolve...”

On June 28th, 1987, Pope John Paul II beatified Jurgis Matulaitis.

Palaimintas Teofilius Matulionis

Palaimintasis Teofilius Matulionis gimė 1873 m. birželio 22 d. Lietuvoje, tuo metu priklausiusioje Rusijos imperijai. Jis ilgą laiką dirbo Rusijoje ir daug metų praleido įkalintas sovietų lageriuose. Arkivyskupas Matulionis buvo Evangelijos liudytojas, ištikimas savo pašaukimui, atsidavęs maldai ir dvasinio gyvenimo stiprinimui. Jis mirė 1962 m. nuudytas sovietinių slaptųjų tarnybų. Teofilius Matulionis laikomas kankiniu, nes dėl savo tikėjimo buvo persekiojamas ir nužudytas. Teofilius įkūnijo tiek žmogaus, tiek tautos kentėjimus, niekinimą ir nepalaužiamą dvasią. Jo gyvenimą ir darbus įvertino popiežius Pranciškus, kuris 2017 m. birželio 25 d. paskelbė jį palaimintuoju.

Blessed Teofilius Matulionis

Blessed Teofilius Matulionis was born on June 22, 1873 in Lithuania (which was then part of the Russian Empire). He worked in Russia for a long time and spent many years in Soviet camps. The archbishop was a man of prayer and a great organizer of the spiritual life, faithful to his vocation, and a witness to the Gospel. Teofilius Matulionis was poisoned by the Soviet secret services in 1962. As his persecutions and death happened because of his religious beliefs, he is held to be a martyr. His life and deeds were recognized by Pope Francis, who declared him blessed on June 25, 2017.

Lietuviai kandidatai į šventuosius

Bažnyčia kanonizuoja žmones, tai reiškia, juos paskelbia oficialiais šventaisiais. Yra tam tikras procesas, kurio metu speciali komisija tikrina, ar kandidatas atitinka tam tikrus kriterijus. Šiuo metu vyksta procesas palaimintaisiais/šventaisiais paskelbti šiuos lietuvių kilmės asmenis:

Lithuanian Candidates for Sainthood

The Church canonizes people, which means declaring them official saints. There is a process whereby a special commission checks whether a candidate meets certain criteria. The following people of Lithuanian origin are currently in the process of being declared saints:

Mykolas Giedraitis (1425 -1485)

vienuolis, paskelbtas palaimintasis 2018 m. lapkričio 7 d. /
religious brother, declared blessed on November 7, 2018

Adelė Dirsytė (1909–1945)

pasaulietė, mokytoja, ateitininkė, tremtinė /
laywoman, teacher, member of the Catholic youth group Ateitininkai, exiled

Alfonsas Lipniūnas (1905–1945)

kunigas, kankinys / priest, martyr

Elena Spirgevičiūtė (1924–1944),

kankinė / martyr

Marija Kazimiera Kaupaitė (1880–1940)

Šv. Kazimiero Seserų Kongregacijos įsteigėja, garbingoji Dievo tarnaitė /
founder of the Congregation of the Sisters of St. Casimir, Venerable Servant of God

Mečislovas Reinys (1884–1953)

arkivyskupas, kankinys / archbishop, martyr

Vincentas Borisevičius, (1887–1946)

vyskupas, kankinys / bishop, martyr

ŠVENTIEJI – MŪSŲ DRAUGAI DANGUJE

Šventieji buvo paprasti žmonės, kurie atvėrė savo širdis Dievo veikimui. Yra daugybė šventųjų, kurie, kaip ir mes, nebuvo tobuli, bet sekė šventumo keliu. Kai kurie šventieji buvo įžymūs, o kiti – niekuo neišsiskiriantys žmonės. Svarbu žinoti, kad mes galime remti vienas kitą po mirties, galime pasikviesti į pagalbą savo dangiškuosius bendravardžius globėjus ir savo mirusius artimuosius.

Kai kurie šventieji yra paskirti tam tikrų sričių globėjais. Čia trumpas jų sąrašas:

Advokatų – šv. Tomas Moras
Dailininkų – šv. Lukas
Dainininkų – šv. Cecilija
Ekologijos ir čiabuvių – šv. Kateri Tekakvita
Fotografų – šv. Veronika
Gyvūnų ir paukščių – šv. Pranciškus Asyžietis
Interneto – šv. Karolis Akutis
Pamestų daiktų ir jūreivių – šv. Antanas Paduvietis
Pilotų ir kunigų – šv. Kūdikėlio Jėzaus Teresė
Policininkų – šv. Mikalojus
Šeimos ir darbininkų – šv. Juozapas
Televizijos – šv. Klara Asyžietė

SAINTS – OUR FRIENDS IN HEAVEN

The saints were ordinary people who opened their hearts to God's action. There are many saints who, like us, were not perfect, but followed the path of holiness. Some saints were famous, while others were unremarkable people. It is important to know that we can support each other after death, we can call on the help of our heavenly namesakes and our deceased loved ones.

Some saints are designated as patron saints of certain specialties, animals, objects, etc. Here is a short list of them.

Lawyers – St. Thomas More
Artists – St. Luke
Singers – St. Cecilia
Ecology and indigenous people – St. Kateri Tekakwitha
Photographers – St. Veronica
Animals and birds – St. Francis of Assisi
Internet – St. Carlo Acutis
Lost items and sailors – St. Anthony of Padua
Pilots and priests – St. Therese of Lisieux
Police – St. Michael
Family and workers – St. Joseph
Television – St. Clare of Assisi

Sutvirtinimo sakramentui leidžiama pasirinkti šventojo, kurio gyvenimo istorija ar asmenybės bruožai jus sužavėjo, vardą. Pasirinkite šventojo/šventosios vardą ir aprašykite tą žmogų penkiais sakiniais. Parašykite maldą tam asmeniui, prašydami, kad ji(s) padėtų jums sekti Kristų.

For the Sacrament of Confirmation, you are allowed to choose the name of a saint whose life story or personality traits have impressed you. Choose a saint's name and describe that person in five sentences. Write a prayer to that person asking him or her to help you follow Christ.

*„Nesiduok pikto nugalimas,
bet nugalėk pikta gerumu.“*
(Rom 12:21)

*“Do not be overcome by evil, but
overcome evil with good.”*
(Rom 12:21)

Liturgija 11 Liturgy

Liturgija yra visos apeigos – žodžiai ir veiksmai, kuriais Bažnyčia viešai garbina Dievą. (Graikų kalboje „liturgija“ reiškia „visuotinis darbas“ arba „visuotinė veikla“). Liturgija yra viešoji, bendruomeninė visos Bažnyčios malda. Liturgijoje Dievą garbiname kūnu ir siela. Kad pilnai ir sąmoningai galėtume dalyvauti liturgijoje, mes privalome žinoti jos „kalbą“. Visi gestai, simboliai ir ženklai padeda mums užmegzti glaudesnį ryšį su Dievu.

LITURGINIAI GESTAI

Dalyvaudami liturgijoje mes atliekame tam tikrus gestus:

Žegnojimasis

Laikydami kairiąją ranką ant krūtinės, su dešinės rankos ištiestais ir suglaustais trimis pirmaisiais pirštais paliečiame kaktą ir sakome „Vardan Dievo Tėvo“, krūtinę – „ir Sūnaus“, kairįjį petį – „ir Šventosios“ ir dešinįjį petį – „Dvasios. Amen“. Tada nuleidžiame ir sudedame rankas.

Rankų sudėjimas

Rankų sudėjimas reiškia atsidavimą kito valiai. Kai sudedame rankas maldei, sudedame jas į Dievo rankas. Tai yra visiško atsidavimo Dievo valiai ženklas.

Ištiestų rankų pakėlimas

Ištiestų rankų pakėlimas išreiškia pagalbos laukimą iš viršaus.

Stovėjimas

Stovėjimas išreiškia pagarbą. Liturgijoje stovėjimas išreiškia pagarbą Dievui kaip aukščiausiam Viešpačiui.

Klūpėjimas

Klūpėjimas yra Dievo pašlovinimo ženklas.

Liturgy is the public, communal prayer of the whole Church. (In Greek, *liturgy* means universal work or universal activity). In the liturgy, we worship God with body and soul. To participate fully and consciously in the liturgy, we must know its language. All the gestures, symbols and signs help us to have a closer relationship with God.

LITURGICAL GESTURES

In liturgy, we assume different postures and gestures:

The Sign of the Cross

To make the sign of the cross, touch the fingertips of your right hand to your forehead and say: “In the name of the Father...” Then touch the center of your chest and say, “...and of the Son...” Follow this by touching your left shoulder saying, “and of the Holy...” and then your right shoulder saying, “...Spirit.” End with an “Amen.”

Folding of hands

Folding of hands means submission to the will of another. When we fold our hands in prayer, we place them in God’s hands. It is a gesture that acknowledges our dependence on God.

Lifting hands in prayer

The act of lifting hands in prayer is a gesture of surrender and supplication.

Standing

Standing shows respect. During the liturgy, standing expresses reverence for God as Supreme Lord.

Kneeling

Kneeling is a sign of praise to God. It is a posture of adoration.

Priklaupimas

Priklaupdamas žmogus tampa tarsi mažesnis, išreiškia savo menkumą prieš Dievą. Priklaupiama ant dešinėsios kojos ir kelis turi pasiekti grindis.

Nusilenkimas

Nusilenkimas yra pagarbos ženklas. Jis dažnai atstoja priklaupimą. Nusilenkimu pagarbinamas altorius, kryžius.

Akių pakėlimas

Akių pakėlimas visada buvo suprantamas kaip sielos ir minties kilimas pas Dievą. Žmogui besimeldžiant, ilgingis Dievo, akys spontaniškai kyla į viršų.

Genuflecting

A genuflection is made by bending the right knee to the floor. It is an act of humility, acknowledging the greatness of God and our own dependence on Him.

Bowing

Bowing is a sign of respect. It is often a substitute for genuflecting. Bowing is a way of honoring the altar and the cross.

Raising the eyes

Lifting the eyes has always been understood as a lifting up of the soul and mind to God. When a person prays, their eyes often look up as a gesture acknowledging that God is higher and greater than ourselves.

LITURGINIAI SIMBOLIAI IR ŽENKLAI ---

Simboliai ir ženklai yra tikėjimo perteikimo priemonės. Per juos veikia kitaip nematoma Dievo Dvasia.

LITURGICAL SYMBOLS AND SIGNS ---

Symbols and signs are a means of communicating the faith. Through them, the invisible Spirit of God works.

Eucharistijos duona ir vynas

Patys svarbiausi simboliai yra Eucharistijos duona ir vynas. Perkeitimo metu ji tampa Kristaus Kūnu, o vynas tampa Kristaus Krauju. Mes matome duoną ir vyną – ženklus, kuriuose yra kita, mums nematoma realybė, priimama tikėjimu. Dievas pasirinko duonos ir vyno pavidalus išreikšti santykio su mumis svarbą.

Communion Bread and Wine

The most important symbols during Mass are the bread and wine. The bread transforms into Christ's Body, and the wine becomes His Blood. We see the bread and wine as signs that contain another reality, invisible to us, which is accepted by faith. God has chosen to express the importance of His relationship with us in these forms.

Aliejus

Liturgijoje naudojami krizmos, ligonių ar katechumenų aliejai. Jie yra veikiančios Dievo malonės simboliai. Užpylimas ar patepimas šiais aliejais yra Dieviško Asmens prisilietimas.

Oil

Chrism is an ointment made out of a mixture of olive oil and balsam. The oils of the chrism are used during Baptism, Confirmation, Priestly ordination and the Sacrament of the Sick. They are symbols of God's grace at work. The pouring or anointing with these oils is a touch of the Divine person.

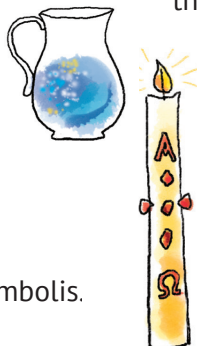

Vanduo

Vanduo simbolizuoja nuodėmių nuplovimą ir atgimimą naujam gyvenimui.

Water

Water symbolizes the washing away of sins and rebirth into a new life.

Velykų žvakė

Velykų žvakė yra Prisikėlusio Kristaus simbolis.

The Easter candle

The Easter candle is a symbol of the Risen Christ.

LITURGINIAI METAI

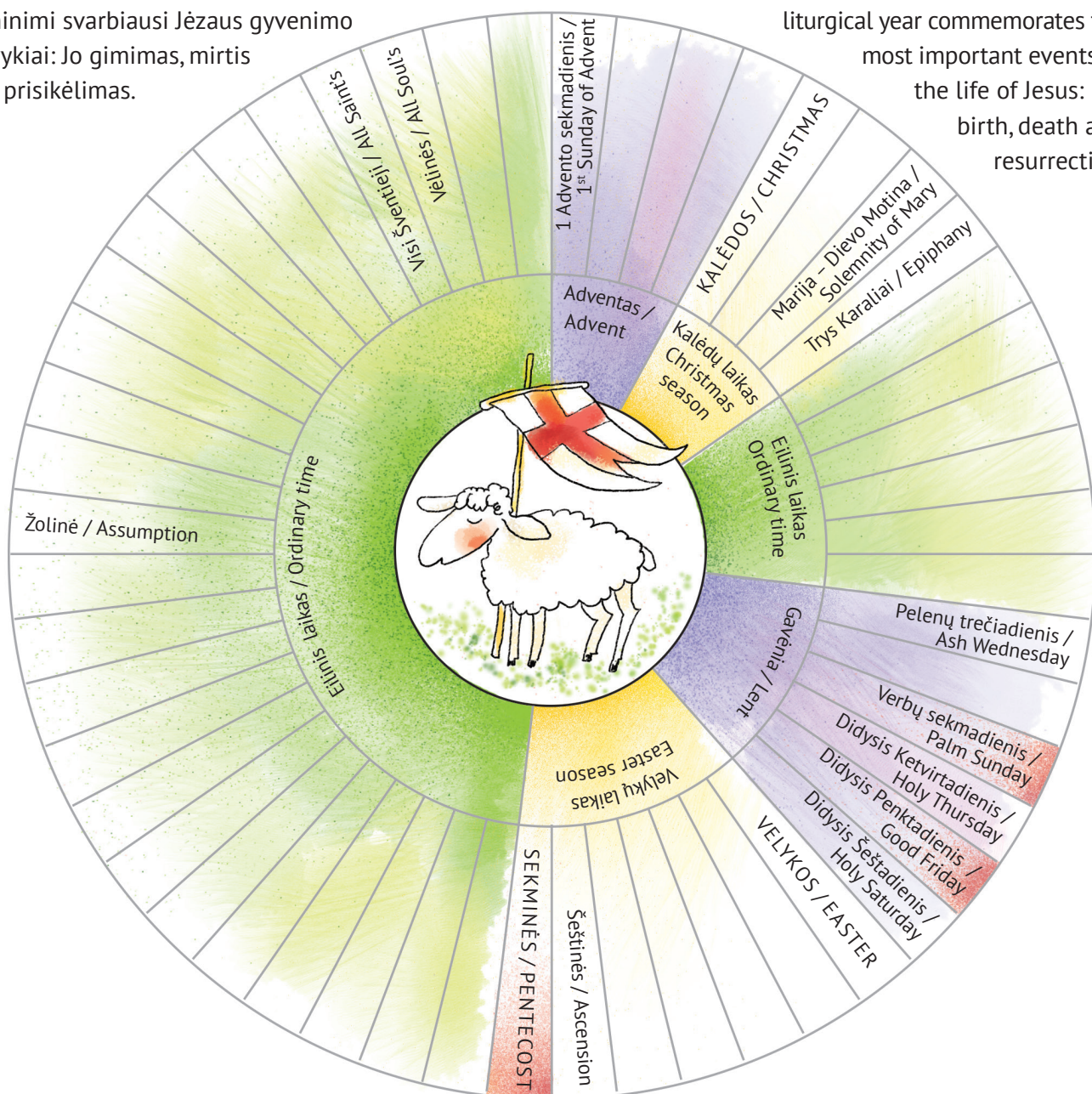
Visos liturgijos centras yra Velykų slėpinio šventimas, kuris per Jėzaus Kristaus mirtį ir prisikėlimą pakeitė žmonijos istoriją. Jėzaus Kristaus atėjimas į šį pasaulį pakeitė ir laiko supratimą. Liturgija simbolizuoja, kad laikas, kurį matuojame laikrodžiais ir kalendoriais, veda mus į garbingą ir amžiną ateitį. Laikas tapo pašventintas ir bendruomeninė malda taip pat tapo pašventinta.

Kalendoriniai metai prasideda sausio 1 dieną ir tęsiasi 12 mėnesių. Liturginiai metai yra metai, pagal kuriuos gyvena Bažnyčia. Per liturginius metus minimi svarbiausi Jėzaus gyvenimo įvykiai: Jo gimimas, mirtis ir prisikėlimas.

THE LITURGICAL YEAR

At the center of all liturgy is the celebration of the Paschal Mystery, which changed human history through the death and resurrection of Jesus Christ. The coming of Jesus Christ into this world has also changed our understanding of time. Liturgy symbolizes that time, which we measure by clocks and calendars, can lead us to a glorious and eternal future. Time has been made sacred, and communal prayer has also been made sacred. The calendar year begins on January 1st and lasts for 12 months. The liturgical year is the year by which the Church lives. The

liturgical year commemorates the most important events in the life of Jesus: His birth, death and resurrection.

1. Liturginiai metai prasideda pirmuoju advento sekmadieniu. Adventą sudaro keturios savaitės nuo pirmojo advento sekmadienio iki Kūčių dienos. Advento laikotarpio spalva yra violetinė.

2. Kalėdų laikas yra nuo Kalėdų iškilmės ir baigiasi Kristaus Krikšto švente. Kalėdų laikotarpio spalva yra balta.

3. Eilinis laikas tęsiasi nuo pirmojo sekmadienio po Kristaus apsireiškimo iki Užgavėnių. Eilinio laiko liturginė spalva yra žalia.

4. Gavėnia prasideda Pelenų trečiadienį ir tęsiasi iki Didžiojo Šeštadienio – 40 dienų (neskaičiuojami sekmadieniai). Gavėnios laikas skirtas pasninkui, maldai ir išmaldai. Gavėnios spalva yra violetinė.

5. Didžioji Savaitė prasideda savaitę prieš Velykas, Verbų sekmadieniu. Trys dienos prieš Velykas vadinamos Tridieniu. Tai – Didysis Ketvirtadienis, Didysis Penktadienis ir Velyknakčio Vigilija. Verbų sekmadienio ir Didžiojo Penktadienio spalva yra raudona. Velykų spalva – balta.

6. Velykų laikas trunka penkiasdešimt dienų. Jis prasideda nuo Velyknakčio ir tęsiasi iki Sekminių. Sekminių liturginė spalva yra raudona.

7. Šeštinės – Kristaus Žengimo į dangų šventė. Ji yra švenčiama 40 dienų po Velykų.

8. Nuo pirmadienio po Sekminių iki pirmojo Advento sekmadienio vėl skaičiuojamas eilinis laikas. Tuo metu, rugpjūčio 15 d., švenčiame Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į Dangų šventę (Žolinę) ir lapkričio 1-ąją – Visų Šventųjų dieną. Abi šventės yra privalomos).

Kiekvienas sekmadienis turi ne tik kalendorinę datą, bet ir pavadinimą, pavyzdžiui: „II advento sekmadienis“, „III gavėnios sekmadienis“ arba „XXII eilinis sekmadienis“. Liturginiai metai pagal Evangelijos skaitinių ciklus yra skirstomi į „A“, „B“ ir „C“ metus. „A“ metais šv. Mišių metu skaitoma iš Evangelijos pagal Matą, „B“ metais – iš Evangelijos pagal Morką ir „C“ metais – iš Evangelijos pagal Luką. Skaitiniai iš Evangelijos pagal Joną skaitomi kiekvienais metais.

1. The Liturgical year begins with the first Sunday of Advent. Advent consists of four weeks from the first Sunday in Advent until Christmas Eve. Purple is the color during the Advent season.

2. The liturgical season of Christmas begins with the vigil Masses on Christmas Eve and concludes on the Feast of the Baptism of the Lord. The color of the Christmas period is white.

3. Ordinary Time runs from the first Sunday after the Feast of the Epiphany to Shrove Tuesday. The liturgical color is green.

4. Lent begins on Ash Wednesday and lasts 40 days (not counting Sundays) until Holy Saturday. Lent is a time of fasting, prayer and almsgiving. The color of the Lenten period is purple.

5. Holy Week begins the week before Easter on Palm Sunday. The three days before Easter are called the Easter Triduum. These are Holy Thursday, Good Friday and the Easter Vigil. The liturgical color of Palm Sunday and Good Friday are red. Easter is white.

6. The Easter season lasts for 50 days. It begins at Easter and continues until Pentecost. The liturgical color of Pentecost is red.

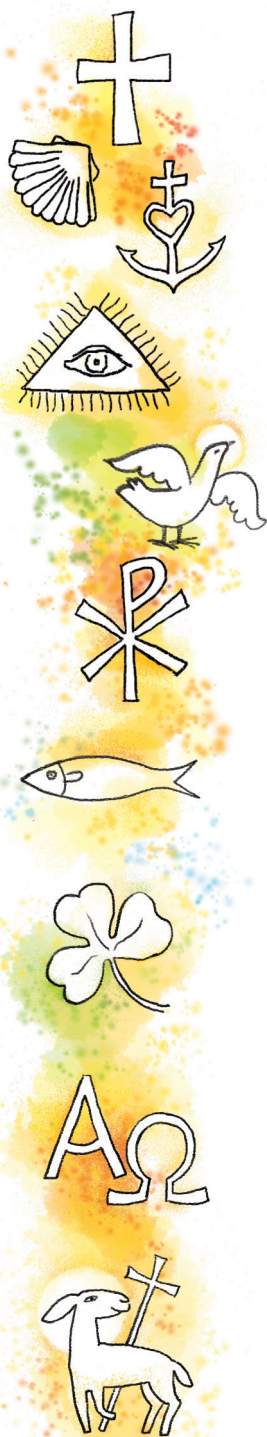
7. The Feast of the Ascension of Christ is celebrated 40 days after Easter.

8. Ordinary time is again counted from the Monday after Pentecost to the first Sunday of Advent. (August 15th is the Feast of the Assumption of the Blessed Virgin Mary (Žolinė). November 1st is All Saints' Day. Both feasts are Holy Days of Obligation).

Each Sunday has not only a calendar date, but also a name, such as: Second Sunday of Advent, Third Sunday of Lent, or Twenty-second Sunday in Ordinary Time. The liturgical year is divided into A, B and C years according to the cycles of the Gospel readings. In Year A, most readings at Mass are from the Gospel according to Matthew. In Year B, we read mostly from the Gospel of Mark, and in Year C - the Gospel of Luke. Readings from the Gospel of John are read each year.

Pratimas / Exercise

Mūsų Bažnyčios liturgijoje yra labai daug įvairių simbolių ir ženklų. Prie kiekvieno paveiksluko parašykite, ką jis simbolizuoja. / Our liturgy has many different signs and symbols. Next to the drawing, write what it symbolizes.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

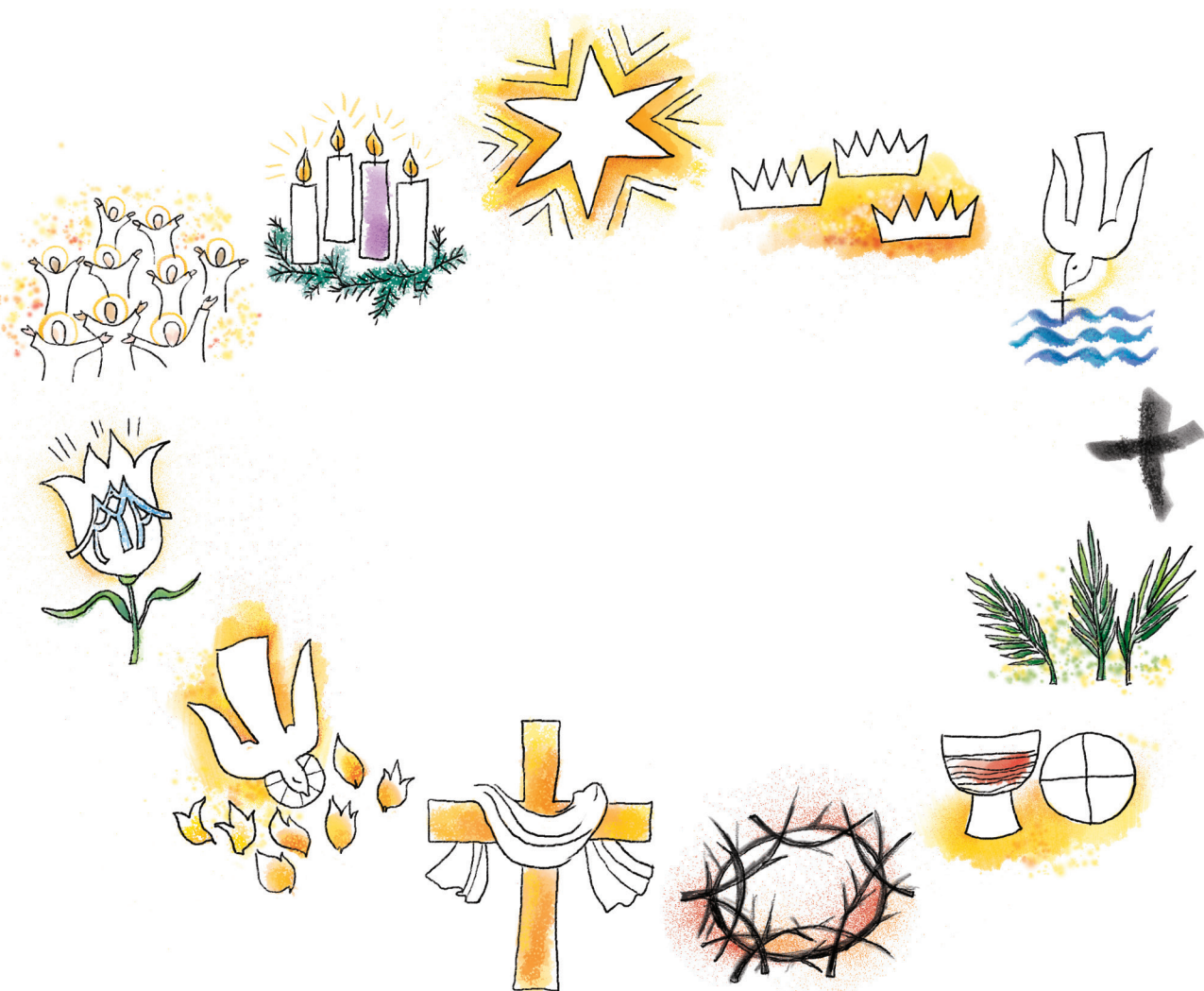
.....

.....

.....

.....

Šie simboliai žymi pagrindines liturginių metų šventes. Parašykite švenčių pavadinimus: /
These symbols are for the major feasts in the liturgical calendar. What feast is symbolized?

„Aš atėjau, kad žmonės turėtų gyvenimą,
kad apsieiai jo turėtų.“
(Jn 10:10)

“I have come that they may have life,
and have it to the full.”
(Jn 10:10)

Sakramentai ir sakramen- talijos

Sacraments and sacra- mentals

Sakramentas – tai matomas ženklas, sudabartinantis nematomą tikrovę. Vienas Dievo ženklų yra pats Jėzus Kristus. Jėzus tarė: „Kas yra matęs mane, yra matęs Tėvą“ (Jn 14:9).

Po Jėzaus Kristaus žengimo į dangų, Jo paties nebegalime tiesiogiai patirti. Tačiau prisikėlusio Kristaus kūnas yra pati Bažnyčia. Sakramentai yra gyvi susitikimai su Dievu. Jie yra apčiuopiami, nes tai reikalinga mūsų žmogiškai prigimčiai. Jie veikia *ex opera operato* (atlikto ritualo dėka) arba, kitaip tariant, atlikę ritualą galime būti tikri, kad per jį Dievas dalyvauja čia ir dabar.

Tačiau Dievo malonė nepasiekia asmens per sakramentą, jeigu žmogus neatveria savo širdies. Sakramentai nėra kažkokios tuščios magiškos apeigos, per kurias renkame malonės taškus. Sakramentai yra gyvenimo šventės, skirtos stiprinti mus, kad taptume kaip Jėzus – laisvi ir orūs, garbingi Dievo vaikai.

SEPTYNI SAKRAMENTAI - - - - -

Bažnyčia turi septynis sakramentus: Krikštą, Su-tvirtinimą, Eucharistiją, Atgailos sakramentą, Ligonį patepimą, Šventimus ir Santuoką. Šie septyni sakramentai apima visus svarbiausius krikščionio gyvenimo tarpsnius ir momentus.

A sacrament is a visible sign that brings into being an invisible reality. One of God's signs is Jesus Christ himself. Jesus said, "Anyone who has seen me has seen the Father." (Jn 14:9).

After the Ascension of Jesus Christ, we can no longer experience Him directly. However, the body of the risen Christ is the Church itself. The sacraments are living encounters with God. They are tangible, because our human nature requires it. They work *ex opera operato* (by means of a ritual performed) or, in other words, by performing a ritual we can be sure that God is present in the here and now.

But God's grace does not reach a person through the sacrament unless one opens their heart.

The sacraments are not some empty magical rites where we collect points of grace. Sacraments are celebrations of life, designed to strengthen us to become like Jesus - free and dignified, worthy children of God.

THE SEVEN SACRAMENTS - - - - -

The Church has seven sacraments: Baptism, Confirmation, Eucharist, Penance, Anointing of the Sick, Holy Orders and Matrimony. These seven sacraments cover all the most important stages and moments of a Christian's life.

Mes gimstame – į naują gyvenimą per Krikštą.

We are born - into new life through Baptism.

Mes bręstame – Šventosios Dvasios veikimu
per Sutvirtinimo sakramentą.

We mature - by the action of the Holy Spirit
through the Sacrament of Confirmation.

Mes maitinamės – Eucharistija.

We are nourished - through the Eucharist.

Mums atleidžiama – per Atgailos sakramentą.

We are forgiven - through the Sacrament of
Penance.

Mes sveikstame – per Ligonį patepimą.

We get well - through the Anointing of the Sick.

Kai kurie iš mūsų kviečiami Bažnyčiai
tarnauti – per Šventimų sakramentą.

Some of us are called to serve the Church -
through the Sacrament of Holy Orders.

Kai kurie iš mūsų kviečiami dalintis meile,
kuriant naują šeimą – per Santuokos
sakramentą.

Some of us are called to share our love in
the creation of a new family - through the
Sacrament of Matrimony.

Pratimas / Exercise

Susipažinkite su sakramentais užpildydami šią lentelę. Užrašykite bent du simbolius ar veiksmus prie kiekvieno sakramento. / Fill out the table. Next to each sacrament, write at least two symbols or actions involved with that sacrament.

Sakramentas / Sacrament	Simbolis / Symbol
Krikštas / Baptism	
Sutvirtinimas / Confirmation	
Eucharistija / Eucharist	
Atgailos sakramentas / Reconciliation	
Ligonį patepimas / Anointing of the Sick	
Šventimai / Holy Orders	
Santuoka / Marriage	

SAKRAMENTALIJOS

Sakramentalijos yra Bažnyčios įsteigti šventi ženklai, per kuriuos teikiamos dvasinės malonės ir pašventinamas žmonių gyvenimas.

Gestai

- Kodėl mes pamerkiame pirštus į indą su švęstu vandeniu prie bažnyčios įėjimo?
- Kokį gestą tuomet atliekame?
- Kodėl barstomi pelenai ant galvos per Pelenų dieną?

Palaiminimai

Kiekvienas palaiminimas yra malda, prašant Dievo dovanų. Pavyzdžiui, malda prieš valgį:

Palaimink, Viešpatie, mus ir šias dovanas, kuriomis iš Tavo dosnumo stiprinsimės. Mokyk mus dalytis Tavo dovanomis, meile ir duona su visais Tavo vaikais. Prašome per Kristų mūsų Viešpatį. Amen.

Kitas palaiminimo maldos pavyzdys:

Gerasis Dieve, palaimink mano tėvus.

Prašau, duok jiems sveikatos

ir duok jiems džiaugsmo ir stiprybės.

Būk su jais, kai jiems liūdna.

Ištiesk savo globojančias rankas virš mūsų ir leisk mums drauge Tave pasiekti. Amen.

SACRAMENTALS

Sacramentals are sacred signs instituted by the Church through which spiritual graces are granted and people's lives are sanctified.

Gestures

- Why do we dip our fingers in the holy water at the church entrance?
- What gesture do we make then?
- Why are ashes placed on the forehead on Ash Wednesday?

Blessings

Every blessing is a prayer asking for gifts from God. For example, a prayer before meals:

Bless us, O Lord, and these Thy gifts, which we are about to receive from Thy bounty, through Christ our Lord. Amen.

Another example of a blessing prayer:

Good God, bless my parents.

Please give them health

and give them joy and strength.

Be with them when they are sad.

Stretch out your protecting arms over us and let us reach out to you together. Amen.

Pratimas / Exercise

Parašykite palaiminimo maldą. / Write a prayer of blessing.

.....

.....

.....

.....

.....

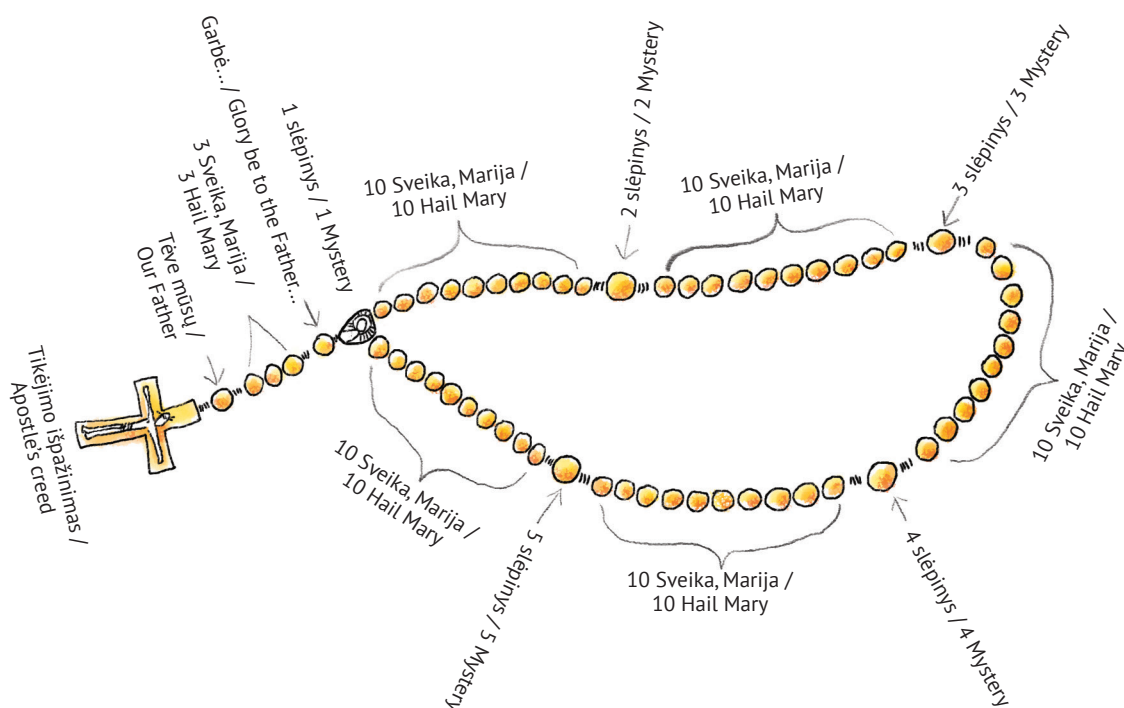
Liaudies maldingumo praktikos

Liaudies pamaldumas pasireiškia relikvijų gerbi-
mu, šventovių lankymu, medalikėlių nešiojimu ir t. t.
Viena seniausių tokių praktikų yra rožinis.

Piety and devotion

Popular piety expresses itself in the veneration of relics, visiting shrines, wearing medallions, etc. It is an important way in which faith becomes inculturated. One of the oldest such practices is the rosary.

Kaip kalbamas rožinis?

How do we pray the rosary?

„Būkite blaivūs, budēkite!

*Jūsų priešas velnias
kaip riaumojantis liūtas slankioja aplinkui,
tykodamas, ką praryti.*

*Pasipriešinkite jam tvirtu tikėjimu,
žinodami, kad tokius pat kentėjimus tenka
iškęsti jūsų broliams visame pasaulyje.“*

(1 Pt 5:8-9)

“Be alert and of sober mind.

Your enemy the devil prowls around like a roaring lion looking for someone to devour. Resist him, standing firm in the faith, because you know that the family of believers throughout the world is undergoing the same kind of sufferings."

(1 Pt 5:8-9)

Krikšto sakramentas

The Sacrament of Baptism

„Krikštas yra sakramentas, per kurį esame išlaisvinami iš nuodėmės ir atgimstame kaip Dievo vaikai; tapę Kristaus nariais, įsitraukiame į Bažnyčią kaip jos misijos dalyviai“ (KBK 1213). Krikštas yra ryšys su Dievu, todėl žmogus turi duoti savo sutikimą, turi pasakyti „taip“. Krikštijant kūdikį, jo vardu tikėjimą išpažįsta tėvai. Kai vaikas paauga, Krikštą papildoma Sutvirtinimo sakramentas. Ši seka rodo, kad tikėjimui reikalingas ir žmogaus atsakymas.

Paprasčiausias būdas susipažinti su Krikšto sakramentu yra susipažinti su Krikšto apeigomis. Jas gali atlikti kunigas arba diakonas. Prireikus, krikštyti gali kiekvienas krikščionis, pildamas ant galvos vandenį ir ištardamas Krikšto formulę:

„(Vardas). Aš tave krikštiju vardan Dievo – Tėvo ir Sūnaus, ir Šventosios Dvasios“.

KRIKŠTO APEIGOS

Vaiko pasitikimas

Kunigas ar diakonas pasitinka vaiką. Visi apeigų dalyviai stovi. Kunigas paklausia tėvų: Kokį vardą išrinkote savo vaikui?

Kunigas tada dešinės rankos nykščiu padaro kryžiaus ženklą ant vaikelio kaktos. Tėvai ir Krikšto tėvai irgi dešinės rankos nykščiu daro kryžiaus ženklą ant vaiko kaktos.

“Baptism is the sacrament by which we are freed from sin and reborn as sons and daughters of God; we become members of Christ, are incorporated into the Church and made sharers in her mission.” (CCC 1213). Baptism is a relationship with God, so one must give one’s consent, one must say *yes*. When an infant is baptized, the parents make a profession of faith on their behalf. As the child grows older, Baptism is strengthened by the Sacrament of Confirmation. This sequence shows that faith requires a human response.

The easiest way to become familiar with the Sacrament of Baptism is to become familiar with the Rite of Baptism which can be performed by a priest or deacon. If necessary, any Christian can baptize by pouring water over the head and saying the Baptismal formula:

“(Name). I baptize you in the name of God, the Father, and of the Son, and of the Holy Spirit.”

RITE OF BAPTISM

Welcoming the child

The priest or deacon greets the child. All participants in the ceremony stand. The priest asks the parents, “What name have you chosen?”

The priest then makes the sign of the cross on the child’s forehead with the thumb of his right hand. The parents and Godparents also make the sign of the cross on the child’s forehead with the thumb of their right.

Žodžio liturgija

Žodžio liturgijoje pagal tėvų, Krikšto tėvų ir t. t. nuožiūrą gali būti pasirenkama skaityti:

- a) tik Evangeliją,
- b) vieną skaitinį, psalmę ir Evangeliją,
- c) du skaitinius – pirmąjį ir antrąjį, tarp jų – psalmę, po to – Evangeliją. Kai skaitomos dvi Šv. Rašto ištraukos, pirmoji imama iš Senojo Testamento, antroji – iš Apaštalų laiškų.

Visuotinė malda

Visi drauge meldžiasi už krikštijamąjį ir atsiliepia į visuotinės maldos kreipinius. Čia visuotinės maldos pavyzdys:

Kunigas: „Brangieji, mes visi Krikštu esame Viešpaties pašaukti būti karališkosios kunigystės ir šventosios tautos nariais. Nuoširdžiai prašykime visagalį Dievą gailėstingumo šiam vaikui, jo tėvams ir Krikšto tėvams bei visiems krikščionims.“

Į maldos kreipinius atsiliepsime: „Prašom tave, Viešpatie!“

Skaitovas: „Krikštu šis vaikas tebūna priimtas į Kristaus Bažnyčią“.

Visi (atsako): „Prašom tave, Viešpatie!“

Liturgy of the Word

In the Liturgy of the Word, the reading may be chosen at the discretion of the parents, or Godparents. It can be:

- a) Only the Gospel,
- b) One reading, a psalm and the Gospel,
- c) Two readings, the first and the second, with the psalm in between, followed by the Gospel. When two passages of Scripture are read, the first reading is taken from the Old Testament, and the second reading is taken from one of the New Testament letters.

Prayer of the Faithful

Everyone gathered prays for the one to be baptized. Here is an example of prayer intentions:

Celebrant: “My dear brothers and sisters, let us ask our Lord Jesus Christ to look lovingly on this child, and on his/her parents, godparents, all who are gathered here today, and all Christians throughout the world.”

(After each intention, we might answer with: “Lord, hear our prayer.”)

Reader: “Lord, today you welcome N... into your house. May this day be the beginning of a new life within the love of Christ. Let us pray to the Lord.”

All: “Lord, hear our prayer.”

Pratimas / Exercise

Parašykite 3 visuotinės maldos kreipinius, kurie būtų tinkami Krikštui. / Write 3 prayers of the faithful which would be appropriate for this sacrament.

.....

.....

.....

.....

.....

Kreipimasis į visus šventuosius

Kunigas kreipiasi į šventuosius, kad jų globa lydėtų naująjį Kristaus draugą. Žmonės atsako: „Melski už mus!“

Patepimas katechumenų aliejumi

Krikštijamojo krūtinė patepama Krikštą priimančiųjų aliejumi. Patepimo apeiga primena, kad nuo šiol Kristus bus krikščionio apsauga ir stiprybė, padės saugotis nuo piktojo pagundų, kurios braunasi į kiekvieno žmogaus širdį.

Nuodėmių atsižadėjimas ir tikėjimo išpažinimas

Kunigas kviečia atsižadėti nuodėmių ir visokio blogio. Tada kunigas pakviečia išpažinti savo krikščioniškąjį tikėjimą.

Krikštas

Pašventintas vanduo tris kartus Tėvo, Sūnaus ir Šventosios Dvasios vardu pilamas ant krikštijamojo galvos. Krikštas nuplauna gimtąją nuodėmę. Vandens užpylimas – tai priminimas, kad žmogus pasineria į gyvenimą kartu su Kristumi, kuris tapo vienu iš mūsų, už mus numirė ir prisikėlė.

Baptism

The consecrated water is poured three times on the head of the person being baptized with the words: “In the name of the Father, and of the Son, and Holy Spirit.” Baptism washes away original sin. The pouring of water is a reminder that one is immersed in life with Christ, who became one of us, died for us and rose again.

Patepimas krizmos aliejumi

Kunigas patepa vaiko kaktą krizmos aliejumi. Krizma yra alyvų aliejaus ir balzamo mišinys. Patepimas palieka antspaudą visam gyvenimui, kuris rodo, kad visą gyvenimą liksime Kristaus draugais.

Baltas drabužis

Pakrikštytas žmogus aprengiamas baltu drabužiu. Nors šiais laikais vaikai jau būna baltai aprengti, tačiau baltas rūbas vis tiek simbolizuoja naują, džiaugsmingą gyvenimą, į kurį krikščionis įžengė.

Prayer to the saints

The celebrant asks the saints to accompany the new friend of Christ under their care. Those gathered answer: “Pray for us!”

Anointing with catechumen oil

The chest of the person being baptized is anointed with the baptismal oil. The rite of anointing reminds one that Christ will be the protection and strength, and will help to guard against the temptations of the evil one.

Renunciation of sins and profession of faith

The celebrant invites us to renounce sin and all evil. We renew the vows of our own baptism, reject sin, and profess our faith.

Anointing with chrism oil

The priest anoints the child's forehead with chrism oil. Chrism is a mixture of olive oil and balm. The anointing leaves a seal for life, which shows that we will remain Christ's friends throughout our lives.

White garment

A baptized person wears a white garment. Although nowadays children are already dressed in white, the white garment still symbolizes the new, joyful life into which the Christian has entered.

Krikšto žvakė

Kunigas paragina Krikšto tėvus uždegti atsineštą žvakę nuo Velykinės žvakės. Tai –tikėjimo šviesos ženklas. Kaip šviesa apšviečia tamsą, taip tikėjimas į Kristų nušviečia visą žmogaus gyvenimą.

Apeigų pabaiga

Apeigos baigiamos „Tėve mūsų“ malda ir palaiminimais mamai, tėvui ir visiems susirinkusiems.

Baptismal candle

The baptismal candle is lit from the Easter candle. It is a sign of the light of faith. Just as light illuminates the darkness, so faith in Christ illuminates the whole of human life.

Final blessings

The rite ends with the “Our Father” prayer and blessings for the parents, godparents, and the whole congregation.

Pratimas / Exercise

Per Krikštą gautu vardu į mus Dievas kreipiasi tardamas: Aš „pašaukiau tave vardu – tu esi mano“ (Iz 43:1). Krikšto vardas reiškia, kad Dievas mane pažįsta, mane myli ir amžiams priima tokią(ji), kokia(s) esu. / With the name that we receive in Baptism, God tells us: “I have called you by name, you are mine” (Is 43:1). Our Baptismal name signifies that God knows me, He loves me, and accepts me for who I am.

Iš kur kilo jūsų vardas? Ar esate pavadinti kažkokio šventojo, tautišku ar tėvų sugalvotu vardu? Sužinokite ir parašykite. / Where does your name come from? Are you named after a saint, a popular name, or a name your parents made up? Find out and write about it.

.....

.....

.....

.....

.....

*„Taigi kas yra Kristuje,
tas yra naujas Kūrinys.
Kas buvo sena, praėjo, štai atsirado nauja.“
(2 Kor 5:17)*

*“Therefore, if anyone is in Christ, the new
creation has come: The old has gone, the
new is here!”
(2 Cor 5:17)*

Sutvirtinimas 14 Confirmation

Sutvirtinimo sakramentas papildo Krikštą. Dabar jau ne kiti, bet mes patys turime sakyti: „Taip, aš tikiu į Dievą Tėvą, Sūnų ir Šventąją Dvasią“. Ir ne vien tik tikėti, bet tuo tikėjimu reikės visą gyvenimą gyventi, liudijant kūnu ir siela, darbais ir žodžiais, gero mis ir blogomis dienomis.

Dievas į šitokį mūsų pasiryžimą irgi taria: „Taip, ir aš tikiu tavimi, ir dovanuju tau savąją Dvasią, taigi, save patį. Ir niekada nuo tavęs neatsiskirsiu nei šiame, nei amžinajame gyvenime. Aš būsiu tavo kūne ir sieloje, tavo veiksmuose ir žodžiuose. Net jei tu mane pamirši, aš vis vien būsiu šalia“.

Ar jūs, kaip Sutvirtinimo kandidatai, esate pasiruošę tokiam įsipareigojimui?

The Sacrament of Confirmation complements baptism. It is now up to us, not others, to say: “Yes, I believe in God the Father, the Son and the Holy Spirit.” And not just to believe, but to live that faith all our lives, witnessing in body and soul, in deeds and words, on good days and bad.

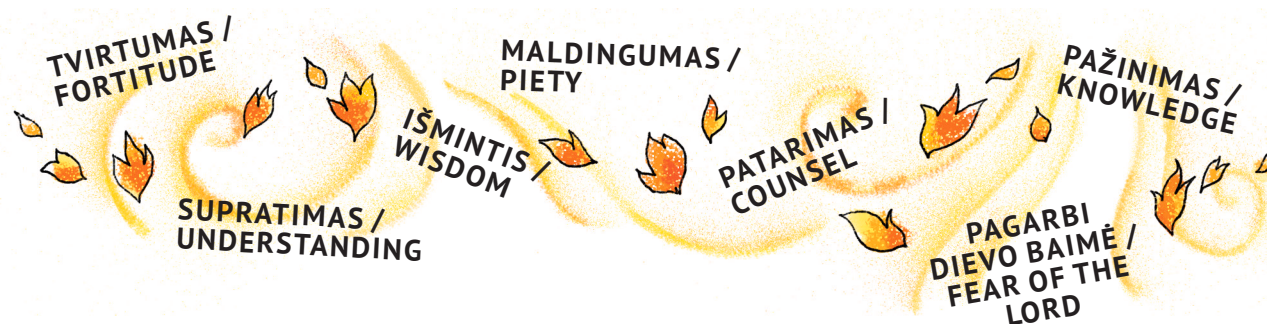
God responds to your decision with this: “Yes, I believe in you, and I give you my Spirit, and therefore myself, and I will never separate from you, neither in this life, nor in the life to come. I will be in your body and soul, in your actions and words. Even if you forget me, I will still be there.”

Are you, as candidates for Confirmation, ready for such a commitment?

Pratimas / Exercise

Sutvirtinimo sakramentas nėra tikrai kažkokia paaugliams skirta ceremonija. Ji veda krikštytą žmogų į gilesnį ryšį su Dievu per Bažnyčią. Pakartokime Šv. Dvasios dovanas. Jų yra septynios:

The Sacrament of Confirmation is not just some ceremony (like a graduation). It brings the baptized person into a deeper relationship with God through the Church. Let us repeat the gifts of the Holy Spirit. There are seven:

Pirmame stulpelyje yra užrašyti Šventosios Dvasios dovanų paaiškinimai. Antrame stulpelyje įrašykite atitinkamų šių dovanų pavadinimus. / The first column contains a description of one of the gifts of the Holy Spirit. In the second column write which gift is described.

ŠV. DVASIOS DOVANOS PAAIŠKINIMAS / DESCRIPTION OF GIFT BY THE HOLY SPIRIT	KURI TAI DOVANA? / NAME OF GIFT
Laikytis tikėjimo <i>tvirtai ir drąsiai</i> , juo didžiuotis ir nesigėdyti, nugalėti savo ydas. / Hold fast to your faith with <i>strength and courage</i> , no matter what the cost.	
Nuostata <i>pagarbiai elgtis</i> ir vertinti Viešpatį ir žmones. / This gift of <i>wonder and awe</i> compels us to turn from sin and please God.	
Širdimi ir protu <i>suprasti</i> Šv. Raštą, liturgiją, melstis ir vertinti tiesą. / Helps us to <i>understand</i> the Word of God and teachings of the Church.	
<i>Žinoti</i> , kaip bendrauti su kitais, vertinti ir naudoti daiktus, daryti sprendimus. / <i>Knowing</i> and <i>being enlightened</i> helps us to <i>know</i> God and His will for us.	
Šv. Dvasios <i>dovanų visuma</i> , leidžianti apžvelgti, įvertinti ir suvokti gyvenimą. / This gift ties all the gifts together, because it generally comes about over time, and makes us <i>wise</i> to seeing in the light of God.	
Priimti gerus <i>patarimus</i> , kad rinktumės, kaip elgtis gerai ir teisingai Dievo akyse. / Sharpens our <i>judgment</i> and enables us to accept good <i>counsel</i> to choose how to do what is good and right.	
Pamilti ir trokšti kiekviename dalyke teikti Dievui garbę su <i>malda</i> . / This gift inspires us to worship God with <i>reverence</i> , and to confidently love Him and worship Him.	

SUTVIRTINIMO SAKRAMENTO SIMBOLIAI -----

Sutvirtinimo sakramentas turi daug simbolių. Balandis ir ugnies liepsnos yra populiariausi šio sakramento simboliai. Ar pastebėjote vadovėlio viršelį?

Raudona spalva

Raudona spalva – tai ugnies ir kraujo, karštos meilės ir aukos dvasios simbolis.

Patepimas šventąja krizma

Patepimas šventąja krizma – tai esminis Sutvirtinimo apeigų ženklas, kuriuo krikščionis pažymimas Šventosios Dvasios antspaudu, kaip visu gyvenimu atsiduodantis ir priklausantis Dievui.

Pašaukimas vardu

Dažniausiai pasirenkamas kokio nors žinomo šventojo vardas, kuris visą gyvenimą bus krikščioniško gyvenimo pavyzdžiu.

SUTVIRTINIMO GLOBĖJA(S) -----

Sutvirtinimo mama ar tėvu gali būti tik pakrikštytas, Sutvirtinimo, Atgailos ir Eucharistijos sakramentus priėmęs žmogus, gyvenantis pareigingo krikščionio gyvenimą. Pageidaujama Sutvirtinimo mama ar tėvu kviesti vieną iš krikštėvių. Globėjas turi būti su jumis ne vien tik per apeigas, bet melstis už jus pasirengimo laikotarpiu.

SYMBOLS OF THE SACRAMENT OF CONFIRMATION -----

The Sacrament of Confirmation has many symbols. The dove and flames of fire are the most popular symbols of this sacrament. Did you notice them on the cover of this manual?

The color red

Red is a symbol of fire and blood, of fervent love and the spirit of sacrifice.

Anointing with Holy Chrism

The anointing with the Holy Chrism is an essential sign of the Rite of Confirmation, which marks the Christian with the seal of the Holy Spirit. One becomes a full-fledged member of the Catholic Church.

Called by Name

Usually the name of a famous saint is chosen. This saint will serve as a role model throughout their lives.

CONFIRMATION SPONSOR -----

Only a person who has been baptized, who has received the sacraments of Confirmation, Penance and the Eucharist, and who is living the life of a dutiful Christian can be a Confirmation sponsor. It is preferable to invite one of the godparents to be the Confirmation sponsor. The sponsor should not only be with you during the ceremony, but should pray for you during the preparation period.

SUTVIRTINIMO APEIGOS -----

Kaip susipažinome su Krikštu, apžvelgdami apeigas, lygiai taip susipažinkime su Sutvirtinimo sakramentu. Sutvirtinimas beveik visuomet teikiamas per šv. Mišias. Šį sakramentą dažniausiai teikia vyskupas. Po Evangelijos skaitymo vyskupas pasako homiliją, kurioje paaiškina ką tik girdėtus Šventojo Rašto tekstus. Homiliją seka:

Krikšto pažadų atnaujinimas

Vyskupas klausia stovinčių sutvirtinamųjų: *Ar atsižadate piktosios dvasios, jos darbų ir vilionių?*

Sutvirtinamieji visi kartu atsako: *Atsižadu.*

Vyskupas: *Ar tikite į Dievą Tėvą Visagalį, dangaus ir žemės Sutvėrėją?*

Sutvirtinamieji: *Tikiu.*

Vyskupas: *Ar tikite į Jėzų Kristų, vienatinį Jo Sūnų, mūsų Viešpatį, gimusį iš Mergelės Marijos, nukankintą ir palaidotą, prisikėlusį iš numirusių ir sėdintį Tėvo dešinėje?*

Sutvirtinamieji: *Tikiu.*

Vyskupas: *Ar tikite į Šventąją Dvasią, Viešpatį Gaivintoją, kuri Sekminių dieną nužengė ant apaštalų, o šiandien jums Sutvirtinimo sakramentu bus suteikta?*

Sutvirtinamieji: *Tikiu.*

Vyskupas: *Ar tikite šventąją visuotinę Bažnyčią, šventųjų bendravimą, nuodėmių atleidimą, kūno iš numirusių prisikėlimą ir amžinąjį gyvenimą?*

Sutvirtinamieji: *Tikiu.*

Vyskupas: *Toks yra mūsų tikėjimas. Toks yra Katalikų Bažnyčios tikėjimas, kurį skelbiame džiūgdami Jėzuje Kristuje, mūsų Viešpatyje.*

Visi: *Amen.*

Rankų ištiesimas virš sutvirtinamųjų

Vyskupas stovi atsigręžęs į žmones ir, sudėjęs rankas, sako: *Broliai ir seserys, melskime visagalį*

RITE OF CONFIRMATION -----

Just as we looked at Baptism by looking at the rite, let us look at the Sacrament of Confirmation.

Confirmation almost always takes place during Holy Mass. Confirmation is usually administered by a bishop. After the Gospel reading, the bishop gives a homily explaining the Scripture texts. The homily is followed by:

Renewal of baptismal promises

The bishop asks the confirmands: *That is why I ask each of you: Do you renounce the evil spirit?*

All: *I do.*

Bishop: *Do you renounce all his works?*

All: *I do.*

Bishop: *Are you renouncing all his temptations?*

All: *I do.*

Bishop: *Do you believe in God the Father Almighty, Creator of Heaven and Earth?*

All: *I believe.*

Bishop: *Do you believe in Jesus Christ, his only Son, our Lord, who was born of the Virgin Mary, was crucified, died and was buried, rose from the dead, and sits at the right hand of the Father?*

All: *I believe.*

Bishop: *Do you believe in the Holy Spirit, the holy Catholic Church, the communion of saints, the forgiveness of sins, the resurrection of the body, and life everlasting?*

All: *I believe.*

Bishop: *This is what the Catholic Church believes, and this is what we all believe and worship in our Lord Jesus Christ.*

All: *Amen.*

The Laying on of Hands Over the Confirmands

The bishop stands facing the people, and with his hands folded, says: *Brothers and sisters, let us pray*

Dievą Tėvą, kad šitiems savo vaikams, krikštu jau atgimusiems amžinajam gyvenimui, teiktųsi atsiųsti Šventąją Dvasią, kuri sustiprintų juos gausiomis dovanomis ir savo patepimu padarytų panašius į Dievo Sūnų Jėzų Kristų.

Paskui vyskupas ištiesia rankas virš visų sutvirtinamųjų: *Visagali Dieve, mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus Tėve, kuris šiuos savo tarnus atgimdei iš vandens ir Šventosios Dvasios, išlaisvindamas juos iš nuodėmės, įkvėpk jiems Šventąją Dvasią Gaivintoją ir suteik jiems išminties ir supratimo dvasią, patarimo ir tvirtumo dvasią, pažinimo, maldingumo ir pagarbios Tavęs baimės dvasią. Prašome per Kristų, mūsų Viešpatį.*

Visi: *Amen.*

Patepimas krizma

Kiekvienas sutvirtinamasis su globėju prieina prie vyskupo. Globėja(s) uždeda dešinę ranką ant sutvirtinamojo peties. Vyskupas, padažęs krizmoje savo dešinės rankos nykštį, juo daro kryžiaus ženklą sutvirtinamojo kaktoje, sakydamas: *(Vardas), šiuo ženklu priimk Šventosios Dvasios dovaną.*

Sutvirtintasis atsako: *Amen.*

Tada vyskupas palinki ramybės, o sutvirtintasis atsako: *Ir Jums, Ganytojau.*

Po apeigų toliau tęsiasi šv. Mišios.

Almighty God the Father to send the Holy Spirit to these children of His, who have already been reborn by baptism to eternal life, to strengthen them with abundant gifts and to make them like Jesus Christ, the Son of God, by His anointing.

Then the bishop stretches out his hands over all the confirmands: *Almighty God, Father of our Lord Jesus Christ, who has regenerated these your servants from water and the Holy Spirit, having freed them from sin, breathe into them the Holy Spirit, and give them a spirit of wisdom and understanding, a spirit of counselling and steadfastness, a spirit of knowledge, of prayerfulness, and of reverence for your fear. We ask, through Christ our Lord.*

All: *Amen.*

Anointing With Chrism

Each confirmand, along with their sponsor, approach the bishop. The sponsor puts his/her right hand on the shoulder of the confirmand. The bishop, after dipping his right thumb in chrism, makes the sign of the cross with it on the forehead of the person being confirmed, saying: *(Name), by this sign receive the gift of the Holy Spirit.*

Newly confirmed replies: *Amen.*

The bishop then bids the person to be at peace.

Newly confirmed replies: *And with your spirit.*

Mass continues following the ceremony.

Pratimas / Exercise

Kokie klausimai kyla apie šį sakramentą? Kaip Sutvirtinimo sakramentas jus pakeis?

What questions do you have about this sacrament? How will the Sacrament of Confirmation change you?

.....

.....

.....

*„Artinkitės prie Dievo,
ir jis artinsis prie jūsų.“*
(Jok 4:8)

*“Come near to God,
and He will come near to you.”*
(Jas 4:8)

Eucharistija 15 The Eucharist

Eucharistija yra viso krikščioniško gyvenimo versmė ir viršūnė. Tikrai Dievas, kuris yra pačioje Eucharistijoje, yra mūsų gyvybės šaltinis. Tikrai Dievas gali mus pasotinti. Kai valgome duoną, vienijamės su Jėzumi, kuris iš meilės mums atidavė savo kūną ant kryžiaus. Kai geriame vyną, tai vienijamės su Jėzumi, kuris dėl mūsų išliejo savo kraują.

Mes patys nesugalvojome šio ritualo. Per Paskutinę vakarienę su apaštalais Jėzus padovanojo save duonos ir vyno pavidalais ir liepė švęsti Eucharistiją ir po Jo mirties:

„Darykite tai mano atminimui“ (1 Kor 11:24).

Evangelijoje pagal Joną pasakojama, kaip Jėzus save pristatė tiems, kurie jam prieštaravo:

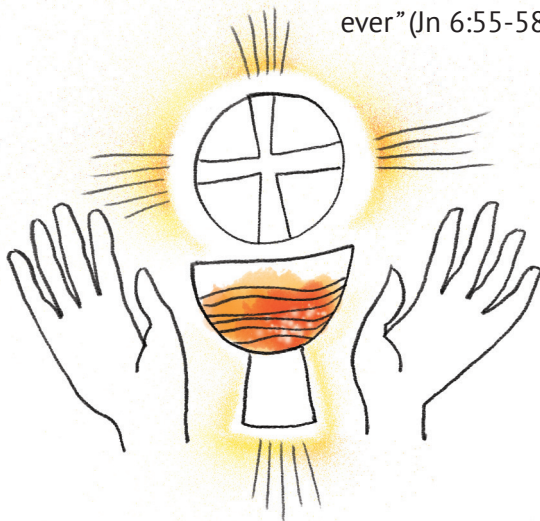
„Mano kūnas tikrai yra valgis, ir mano kraujas tikrai yra gėrimas. Kas valgo mano kūną ir geria mano kraują, tas pasilieka manyje, ir aš jame. Kaip mane yra siuntęs gyvasis Tėvas ir aš gyvenu per Tėvą, taip ir tas, kuris mane valgo, gyvens per mane. Štai duona, nužengusi iš dangaus! Ji ne tokia, kokią protėviai valgė ir mirė. Kas valgo šią duoną – gyvens per amžius“ (Jn 6:55-58).

The Eucharist is the source and summit of all Christian life. Only God, who is present in the Eucharist itself, is the source of our life. Only God can satisfy us. When we eat the bread, we unite ourselves with Jesus, who gave us his body on the cross out of love. When we drink wine, we are united with Jesus, who shed his blood for us.

We did not invent this ritual. At the Last Supper with the apostles, Jesus gave Himself in the form of bread and wine, and commanded us to celebrate the Eucharist after His death:

“Do this in remembrance of me.” (1 Cor 11:24).

The Gospel of John tells us how Jesus presented himself to those who opposed him: “For my flesh is real food and my blood is real drink. Whoever eats my flesh and drinks my blood remains in me, and I in them. Just as the living Father sent me and I live because of the Father, so the one who feeds on me will live because of me. This is the bread that came down from heaven. Your ancestors ate manna and died, but whoever feeds on this bread will live forever” (Jn 6:55-58).

KUR JĖZUS? - - - - -

Jėzus Kristus visuomet yra su Bažnyčia, ypač liturginiuose veiksmuose. Pažiūrėkite į paveiksluką. Kur surandamas Jėzus Kristus?

Kunige

Kunigas veikia „in persona Christi“ – arba Kristaus asmenyje. Kunigas yra Kristaus artumo ženklas.

Žodyje

Kristus yra savo žodyje. Kai Bažnyčioje skaitomas Šventasis Raštas, tai – lyg pats Kristus kalba.

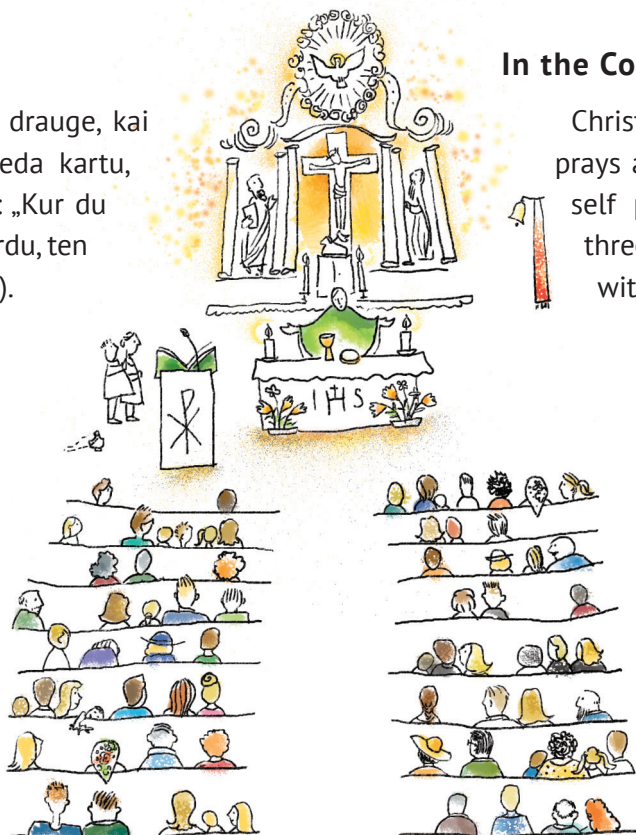
Eucharistiniuose pavidaluose

„Ir paėmęs duonos, jis padėkojo, laužė ją ir davė apaštalams, tardamas: „Tai yra mano kūnas, kuris už jus atiduodamas. Tai darykite mano atminimui.“ Lygiai taip po vakarienės jis paėmė taure, sakydamas: „Ši taure yra Naujoji Sandora mano kraujuje, kuris už jus išliejamas““ (Lk 22:19-20).

Bendruomenėje

Galiausiai, Kristus yra drauge, kai Bažnyčia meldžiasi ir gieda kartu, nes tai Jis pats pažadėjo: „Kur du ar trys susirinkę mano vardu, ten aš esu jų tarpe“ (Mt 18:20).

Kaip matome, Kristus nėra vien tik duonos ir vyno pavidaluose, bet ir kiekviename iš mūsų.

WHERE IS JESUS? - - - - -

Jesus Christ is present in the Church and in the liturgy. Look at the picture. Where is Jesus Christ found?

The Priest

The priest is seen as acting “in persona Christi” (in the person of Christ). The priest is a sign of Christ’s closeness.

In the Word of God

Christ is in His Word. When Scripture is read in the Church, it is as if Christ Himself is speaking.

In the Eucharist

“Then he took bread, gave thanks and broke it, and gave it to them, saying: ‘This is my body given for you. Do this in remembrance of me.’ In the same way, he took the cup, saying: ‘This cup is the new covenant sealed with my blood, which is poured out for you’” (Lk 22:19-20).

In the Community of Believers

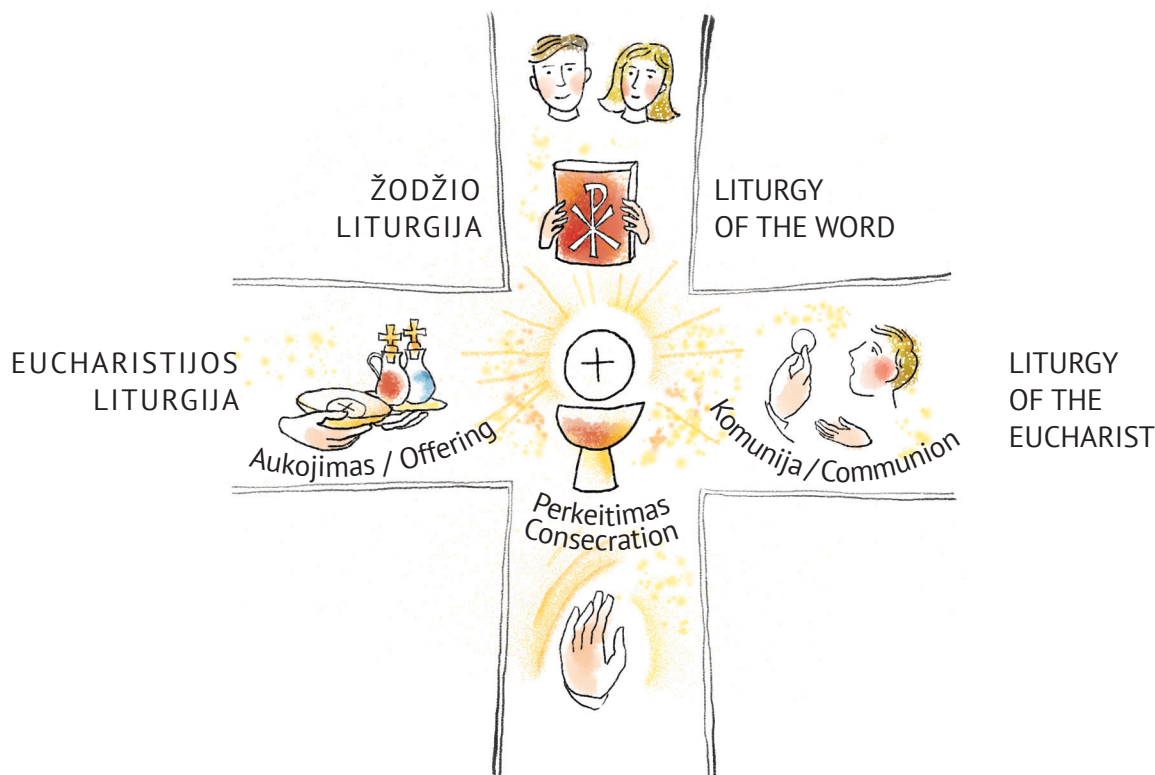
Christ is present when the Church prays and sings together, as He Himself promised: “For where two or three gather in my name, I am there with them” (Mt 18:20).

As we can see, Christ is not just in the bread and wine, but in each one of us.

ŠVENTOS MIŠIOS/ EUCHARISTIJOS ŠVENTIMAS

Kiekvienose šv. Mišiose yra dvi pagrindinės dalys – Žodžio liturgija ir Eucharistijos liturgija.

Pažvelkime trumpai, kas vyksta šv. Mišių metu:

Mes kalbame su Dievu

Mes prašome nuodėmių atleidimo ir garbiname Dievą.

Dievas kalba mums

Dievas kalba per skaitinius.

Mes aukojame Dievui

Nešame duoną ir vyną prie altoriaus. Per tas atnašas mes aukojame save ir mūsų darbus Dievui. Tos aukos yra pašventinamos ir tampa pačiu Kristumi.

Dievas mums duoda dovaną

Jėzus Kristus intymiausiu būdu ateina pas mus per Komuniją. Mišių pabaigoje mes esame siunčiami liudyti Jo meilę.

HOLY MASS / CELEBRATION OF THE EUCHARIST

There are two main parts to every Mass - the Liturgy of the Word and the Liturgy of the Eucharist.

Let's take a look at what happens during Mass:

We speak to God

We ask for forgiveness of sins and praise God.

God speaks to us

God speaks to us through the readings.

We make sacrifices to God

We bring bread and wine to the altar. Through these offerings, we offer ourselves and our works to God. These sacrifices are sanctified and become Christ himself.

God gives us a gift

Jesus Christ comes to us in the most intimate way through Holy Communion. At the end of the Mass, we are sent to witness His love.

Praktiškiausias būdas susipažinti su šv. Mišių dalimis yra dalyvauti jose. Kitu atveju, Mišios lieka kaip užsienio kalba, kurios niekad neišmokstate, nes nenaudojate. Šitas pratimas yra iš dviejų dalių: pirmiausia, susipažinkite su šv. Mišių dalimis; tuomet, dalyvaukite šv. Mišiose, pažymėkite jų dalis ir atsakykite į klausimus.

To understand the Mass, we need to participate. Otherwise, it is like learning a foreign language that will never be used! This exercise is in two parts. First, read over the parts of the Mass. Then, participate in the Mass and answer the questions.

ĮŽANGA / INTRODUCTORY RITES

- ☀ Kunigas ir patarnautojai įeina į bažnyčią. / The priest and servers enter the church.
Ką pastebite pirmiausiai? / What do you notice first?

Kokios spalvos rūbu apsirengęs kunigas? / What color is the priest wearing?

Kokia giesmė yra giedama? / What hymn is sung?

- ☀ Pasisveikinimas / Greeting
- ☀ Kalbama atgailos malda / Penitential Act
- ☀ „Gloria“ arba „Garbės himnas“ (per adventą ir gavėnią šios dalies nebūna). / “Gloria” (not said during Advent and Lent).

ŽODŽIO LITURGIJA / LITURGY OF THE WORD

- ☀ Pirmasis skaitinys / First reading
Paprastai būna iš Senojo Testamento. / Usually from the Old Testament.
Išklausę skaitinį, atsakome – „Dėkojame Dievui“. / After hearing the readings, we answer - “Thanks be to God!”
Koks šios dienos pirmasis skaitinys? / What is today’s first reading?

- ☀ Atliepiamoji psalmė / Responsorial Psalm
Kokia šios dienos psalmė? / What is today’s psalm?

- ☀ Antrasis skaitinys / Second reading
Paprastai būna iš Naujojo Testamento. / Usually from the New Testament.
Išklausę skaitinį, atsakome – „Dėkojame Dievui“. / After hearing the readings, we answer - “Thanks be to God!”

Koks šios dienos antrasis skaitinys? / What is today's second reading?

.....

☀ Evangelija / The Gospel

Kai kunigas ištaria: „Iš šventosios Evangelijos pagal ...“,
mes nykščiu padarome mažą kryžiaus ženklą ant kaktos, ant lūpų ir ant krūtinės.
Tuo parodome, kad Jėzaus žodžius norime suprasti, skelbti ir pamilti.

When the priest says: “The Gospel according to ...”,
we make a small sign of the cross with our thumb on the forehead, lips and chest.
This shows that we want to understand, to proclaim and to love the words of Jesus.

Iš kurios Evangelijos skaitoma? / Whose Gospel is read today?

.....

☀ Homilija arba pamokslas / Homily

Keliais žodžiais atpasakokite, ką kunigas aiškino. / In a few words, describe what the priest explained.

.....

.....

☀ Tikėjimo išpažinimas / Profession of faith

☀ Visuotinė malda / Prayer of the faithful

Už ką meldėsi? / What were some of the intentions?

.....

.....

EUCCHARISTIJOS LITURGIJA / LITURGY OF THE EUCHARIST

☀ Paduodamos ir priimamos atnašos / Presentation of the gifts

☀ Paruošiami duona ir vynas / Bread and wine are prepared

☀ Dėkojimo giesmė / Eucharistic prayer

☀ Šventas, šventas, šventas, Viešpats galybių Dievas! Pilnas yra dangus ir žemė Jo garbės. Osana aukštybėse!
Garbė Tam, kuris ateina Viešpaties vardu. Osana aukštybėse!

Holy, Holy, Holy Lord God of hosts. Heaven and earth are full of your glory. Hosanna in the highest.
Blessed is he who comes in the name of the Lord. Hosanna in the highest.

☀ Duonos ir vyno atnašos perkeičiamos į Kristaus Kūną ir Kraują / The Consecration

☀ Didysis „Amen“ / A Great “Amen”

Ar per šv. Mišias giedojo, ar ištare šitą „Amen“? / Was the “Amen” spoken or sung?

☀ „Tėve mūsų“ malda / The Lord's Prayer

☀ Ramybės palinkėjimas / Sign of peace

☀ Dievo Avinėlis / Lamb of God

☀ Komunija / Holy Communion

Prieš priimdami Šv. Komunią tariame: „Viešpatie, nesu verta(s), kad ateitum į mano širdį, bet tik tark žodį, ir mano siela pasveiks“. / Before receiving Holy Communion, we say: “Lord, I am not worthy to receive you, but only say the word and my soul shall be healed.”

Kunigas ar Komunijos dalintojas sako: „Kristaus Kūnas“. O jūs atsakote: / The priest or Communion minister says: “Body of Christ”. And you reply:

☀ Pabaigos malda / Prayer after Communion

☀ Kunigo palaiminimas / Priest's blessing

☀ Pabaiga / Dismissal

Kokia giesmę giedojote? / What hymn was sung?

.....

*„Taigi, kada tik valgote šitą duoną
ir geriate iš šitos taurės,
jūs skelbiate Viešpaties mirtį,
kol jis ateis.“
(1 Kor 11:26)*

*“For whenever you eat this bread
and drink this cup,
you proclaim the Lord's death
until he comes.”
(1 Cor 11:26)*

Gydymo ir tarnystės sakramentai

16 Sacraments of Healing and at the Service of Communion

Gydymo sakramentai yra Atgaila ir Ligonių patepimas. Tarnystės sakramentai – Šventimai ir Santuoka. Šiame skyriuje susipažinkime su jais.

ATGAILOS (SUTAIKINIMO) SAKRAMENTAS

Atgailos arba Sutaikinimo sakramentas išlaisvina mus iš nuodėmės. Kai žmogus nusikalsta, jis pažeidžia santykį su Dievu ir su bendruomene. Šį sakramentą priimdamas, žmogus išreiškia norą keisti savo gyvenimą ir prašo atleidimo. Kristaus vardu tik kunigas gali atleisti nuodėmes.

The sacraments of healing are: Penance and Anointing of the Sick. The sacraments of Communion and Mission are Holy Orders and Matrimony. In this section, let us get to know them.

SACRAMENT OF PENANCE (RECONCILIATION)

The Sacrament of Penance or Reconciliation frees us from sin. Sin violates our relationship with God and the community. By receiving this sacrament, we receive God's forgiveness and Jesus' healing grace. In the name of Christ, only a priest can forgive sins.

Pratimas / Exercise

Vienas mylimiausių Evangelijos pasakojimų, kuris atskleidžia Dievo gailestingumą, yra Evangelijoje pagal Luką. / One of the best-loved Gospel readings that speaks of God's mercy is in the Gospel of Luke.

Perskaitykite Lk 15:11-32 / Read Lk 15:11-32

- Ar bent kartą išgyvenote tokį gailestingumą, kokį parodė tėvas savo sūnui? / Have you ever experienced the kind of mercy that the father showed to his son?
- Ar tikite, kad Dievas tikrai gali taip labai mus mylėti ir atleisti? / Do you believe that God can really love and forgive us so much?

Kaip atlikti išpažintį

1. Ruošiantis Sutaikinimo sakramentui reikia rūpestingai pagalvoti apie savo gyvenimą. Nuodėmė atskiria žmogų nuo Dievo meilės. Kokie mano veiksmai suardo mano ryšį su Dievu? (Pažiūrėkite 119 puslapį, ten rasite daugiau klausimų, kuriuos reikėtų apmąstyti.)
2. Ar pripažįstu, kad padariau klaidų ir rodau gailestį už savo nuodėmes?
3. Ar stengsiuosi pasikeisti ir tų nuodėmių nebedaryti?
4. Sąžiningai atlikus šiuos tris punktus, išpažįstame savo nuodėmes kunigui. Įprastai išpažintį atliekame privačiai, Sutaikinimo sakramentą taip pat galima atlikti su bendruomeniniu pasiruošimu ir privačia išpažintimi bei, retais atvejais, gali būti bendruomeninė išpažintis. Privačios išpažinties eiga tokia:
 - Priėję (atsiklaupę) prie klausyklos, persižegnojame ir sakome: „Garbė Jėzui Kristui“.
 - Kunigas atsako: „Per amžius. Amen“.
 - Tada sakome: „Išpažinties buvau (prieš tiek laiko), išrišimą gavau, skirtą atgailą atlikau. Gerajam Dievui vėl nusikaltau“. Po to išvardijame nuodėmes. Visas išpažinę tariame: „Daugiau neprisimenu, gailiuosi ir žadu pasitaisyti, prašau atgailos ir išrišimo“.
 - Paskui atidžiai klausomės, ką kunigas sako. Kai kunigas teikia išrišimą atliekame gailėsčio aktą sakydami: „Dieve, pasigailėk manęs nusidėjėlio(ės)“.
 - Kunigui davus ženklą, atsistojame, padėkojame ir išeiname.
5. Po išpažinties reikia atlikti kunigo nurodytą atgailą.

How to Go to Confession

1. Preparing for the Sacrament of Reconciliation requires careful reflection on your life. Sin separates a person from the love of God. What are some of our actions that break our relationship with God? (See page 119 for more questions to ponder.)
2. Do we admit that we have made mistakes and show contrition for our sins?
3. Will we try to change and stop committing those sins?
4. When we have reflected on these points, we confess our sins to the priest. Normally, we confess privately, but the Sacrament of Reconciliation can also be celebrated with communal preparation and private confession, and in rare cases there may be communal confession. The steps of private confession are as follows:

The priest greets you, and together you and the priest will make the Sign of the Cross. Begin your confession with these words: “Bless me, Father, for I have sinned. It has been *(give time)* since my last confession.” Then confess your sins. When you are finished, say: “I am sorry for these and all my sins.” The priest will state a penance. After your confession, say the Act of Contrition: “My God, I am

sorry for my sins with all my heart. In choosing to do wrong, and failing to do good, I have sinned against you whom I should love above all things. I firmly intend, with your help, to do penance, to sin no more, and to avoid whatever leads me to sin. Our Savior Jesus Christ suffered and died for us. In his name, my God, have mercy.” The priest will extend his hands over you and pronounce the words of absolution. You respond, “Amen.”

5. After Confession, you must do your act of penance.

LIGONIŲ PATEPIMO SAKRAMENTAS

Vienas iš svarbiausių krikščionybės bruožų visada buvo ir yra jos rūpinimasis senais, ligotais ir sergančiais. Ligonų patepimo sakramentas suteikia paguodą ir gydančią galią ligoniams. Šitą sakramentą galima priimti ne vieną kartą gyvenime. Ligonų sakramentą teikia tik kunigas. Šis sakramentas gali būti teikiamas namuose, ligoninėje arba bažnyčioje. Gali būti teikiamas vienam ligoniui ar visai grupei.

SACRAMENT OF THE ANOINTING OF THE SICK

One of the most important features of Christianity has always been its concern for the elderly, the sick, and the needy. The Sacrament of the Anointing of the Sick offers comfort, strength, and healing. This sacrament can be received more than once in a lifetime, and is administered only by a priest. This sacrament can be administered at home, in a hospital, or in church. It can be given to one sick person or to a group.

Ligonų sakramento ženklai:

- **Malda.** Per maldą ligonis pavedamas Dievui.
- **Rankų uždėjimas.** Šitas gestas – tai Šventosios Dvasios galios perdavimo ir pastiprinimo ženklas.
- **Patepimas ligonių aliejumi.** Aliejus sustiprina Krikštu pateptą krikščionį kovoje su liga, skausmu ir išbandymais. Kunigas sako šiuos žodžius: „Šiuo šventu patepimu ir savo didžiu gailestingumu tepadeda tau Viešpats Šventosios Dvasios malone; kad tave, iš nuodėmių išlaisvintą, išganytų ir negalią maloningai palengvintų“.

Signs of the Sacrament of the Sick:

- **Prayer.** Through prayer, the sick person is entrusted to God.
- **Placing of hands.** This gesture is a sign of the power of the Holy Spirit to transmit and empower.
- **Anointing with oil for the sick.** The oil strengthens the Baptism-anointed Christian in the struggle against sickness, pain and trials. The priest says these words: “By this holy anointing and by his great mercy, may the Lord help you by the grace of the Holy Spirit; to save you from your sins and to graciously alleviate your infirmities.”

Pratimas / Exercise

Ar jūs pažinote ar pažįstate kokį žmogų, kuriam reikėjo/reikėtų Ligonų patepimo sakramento? Pagalvokite ir trumpa maldele pasimelskite.

Do you know or know of anyone who has needed the Sacrament of the Anointing of the Sick? Think about that person and say a short prayer.

ŠVENTIMŲ SAKRAMENTAS

Šventimų sakramentą Bažnyčia teikia tik pakrikštytiems vyrams, kurie yra tinkami Bažnyčios tarnybai. Šis sakramentas apima tris laipsnius: vyskupystę, kunigystę ir diakonatą. Pagrindinis simbolis yra rankų uždėjimas.

Vyskupas yra apaštalų įpėdinis. Drauge visi vyskupai liudija Visuotinės Bažnyčios vienybę. Jiems perduota pareiga šventinti kunigus, teikti Sutvirtinimą, mokyti ir valdyti. Kai kurie vyskupai yra pakelti į kardinolo rangą. Jie pataria popiežiui asmeniškai arba kardinolų kolegijoje. Kardinolai, nepasiekę 80 metų amžiaus, turi išskirtinę popiežiaus rinkimo teisę.

Koks vyskupas suteiks jums
Sutvirtinimo sakramentą?

Kunigas yra vyskupo bendradarbis ir pagalbininkas. Jis gali teikti Krikšto, Sutaikinimo, Eucharistijos, Santuokos ir Ligonų patepimo sakramentus. Mūsų Bažnyčioje jis atstovauja Kristų.

Diakonas yra tarnas, įšventintas tarnauti specialiuose Bažnyčios reikaluose. Jis gali skelbti Evangeliją, pamokslauti, teikti Krikšto ir Santuokos sakramentus.

Koks kunigas ar diakonas jus
pakrikštijo?

THE SACRAMENT OF HOLY ORDERS

The sacrament of Holy Orders is conferred by the Church only on baptized men who are suitable for the ministry of the Church. This sacrament involves three degrees: the episcopate, the priesthood and the diaconate. The main symbol is the laying on of hands.

A bishop is the successor of the apostles. Together, all bishops bear witness to the unity of the universal Church. They are entrusted with the responsibility to ordain priests, to confer Confirmation, to teach and to govern. Some bishops are elevated to the rank of cardinal. They advise the Pope in person or in the College of Cardinals. Cardinals under the age of 80 have the exclusive right to elect the Pope.

Which bishop will confirm you?

A priest is a co-worker and helper of the bishop. He can administer Baptism, Sacraments of Reconciliation, Eucharist, Marriage and Anointing of the Sick. He represents Christ in our Church.

A deacon is a minister ordained to serve in the special affairs of the Church. He can read the Gospel, preach, administer the sacraments of Baptism and Marriage.

Which priest or deacon baptized you?

SANTUOKOS SAKRAMENTAS -----

„Santuokos sakramentas yra Kristaus ir Bažnyčios vienybės ženklas. Sutuoktiniams jis suteikia malonę mylėti vienas kitą tokia meile, kokia Kristus pamilo savo Bažnyčią. Santuokos sakramento malonė žmogišką sutuoktinių meilę daro tobulesnę, sustiprina jų nesusardomą vienybę ir juos pašventina kelyje į amžinąjį gyvenimą“ (KBK 1661).

Dievas paskyrė vyrą ir moterį vienas kitam, kad jie būtų „jau nebe du, o vienas kūnas“ (Mt 19:6). Pora turi gyventi meile ir meilėje visą gyvenimą ir kurti krikščionišką šeimą.

Santuokos sakramentą vyras ir moteris teikia vienas kitam. Jis įvyksta prieš Dievą ir Bažnyčią per vyro ir moters duodamą priesaiką. Kunigas ar diakonas pašventina žiedus, meldžia Dievo palaiminimo porai ir yra tik liudytojas.

Sakramentinei santuokai būtini trys dalykai:

- Laisvas sutikimas
- Nuostata, kad santuoka yra neišardoma visą gyvenimą
- Noras turėti vaikų

Svarbiausia, sutuoktinių porai reikia žinoti, kad jie yra gyvas Kristaus ir Bažnyčios meilės atvaizdas.

SACRAMENT OF MARRIAGE -----

“The sacrament of Matrimony signifies the union of Christ and the Church. It gives spouses the grace to love each other with the love with which Christ has loved his Church; the grace of the sacrament thus perfects the human love of the spouses, strengthens their indissoluble unity, and sanctifies them on the way to eternal life.” (CCC 1661).

God made man and woman for each other so that they might be “no longer two, but one” (Mt 19:6). A couple is to live in love and affection all their lives and build a Christian family.

The sacrament of marriage is administered by a man and a woman to each other. It takes place before God and the Church with the vows of a man and a woman. The priest or deacon consecrates the rings, prays for God’s blessing, and is only a witness.

Sacramental marriage requires three things:

- Free consent
- The affirmation of a life-long commitment
- Openness to have children

The most important thing a married couple needs to know is, that they are the living image of the love between Christ and the Church.

Bažnyčia yra Dievo šeima, o kiekviena šeima yra mažoji Bažnyčia. Šeimoje vaikai išmoka apie Dievą, išmoka, kaip mylėti, kaip atleisti ir kaip gyventi su kitais. Kada ir kokiomis progomis su tėveliais kalbatės apie Dievą, malda, tikėjimą ar gyvenimą?

The Church is God's family, and every family is a little church. In the family, children learn about God, how to love, how to forgive, and how to live with others. When and on what occasions do you and your parents talk about God, prayer, faith or life?

- Vakare, kai atsigulu / In the evening, when I lie down
- Kai kas nors įvyksta mūsų šeimoje / When something happens in our family
- Kai valgome kartu prie stalo / When we eat together at the table
- Kai atsitinka kas gražaus ar įdomaus / When something beautiful or interesting happens
- Kai padarau ką nors negero / When I do something wrong
- Kai turiu sunkumų su draugais / When I have difficulties with friends
- Kai tėvai iškviečiami pokalbiui į mokyklą / When parents are called to the school for a meeting
- Kai šeimoje kažkas miršta / When someone dies in the family
- Bažnyčioje arba, kai važiuojame į bažnyčią / In church or when we go to church
- Kitomis progomis / Other occasions

*„Žmogaus Sūnus irgi atėjo
ne kad jam tarnautų,
bet pats tarnauti ir savo gyvybės
atiduoti kaip išpirkos už daugelį.“
(Mt 20:28)*

*“Just as the Son of Man
did not come to be served,
but to serve, and to give his life
as a ransom for many.”
(Mt 20:28).*

Moralinis gyvenimas – 10 Dievo įsakymų

Moral Life – The 10 Commandments

Dievas nenori mums blogo, Jis nori, kad mes darytume gera. Dievas nori, kad mes gyventume dorai ir būtų laimingi. Mūsų gyvenimo prasmė yra tapti šventais, tai reiškia, susivienyti su Dievu meilėje, kad visiškai atitiktume Dievo norus. „Dievas yra meilė“ – tai visas moralinio gyvenimo pagrindas.

Nuodėmė mus nukreipia nuo Dievo meilės ir Jo malonės. Ji pažeidžia mūsų ryšį su Juo. Krikštas mums suteikė Dievo malonės dovaną. Jo malonės dovana pripildė mus tikėjimu, viltimi, meile ir padarė pajėgius gyventi Dievo meilėje ir veikti iš meilės.

DEŠIMT DIEVO ĮSAKYMŲ -----

Kartą vienas jaunuolis priėjo prie Jėzaus ir paklausė: „Mokytojaus, ką gera turiu daryti, kad įgyčiau amžinąjį gyvenimą?“ (Mt 19:16). Jėzus jam atsakė: „Jei nori įeiti į gyvenimą, laikykis įsakymų“ (Mt 19:17). Jaunuolis jam atsakė, kad įsakymų laikosi. Jėzus tada jam pridūrė: „Jei nori būti tobulas, eik parduok, ką turi, išdalyk vargšams, tai turėsi lobį danguje. Tuomet ateik ir sek paskui mane“ (Mt 19:21).

- Ar žinote, kaip šitas pasakojimas pasibaigė?
Perskaitykite Mt 19:22.

Norint gyventi įsakymais, nepakanka vien tik laikytis dešimties tam tikrų taisyklių. Tikrai gyventi įsakymais – reiškia priimti juos kaip kelią, vedantį į tikrąjį gyvenimą.

God does not want us to do wrong, but to do good. God wants us to live honestly and be happy. The meaning of our life is to become holy, which means to unite with God in love, so that we can fully conform to God's desires. "God is love" is the whole basis of a moral life.

Sin turns us away from God's love and grace. It damages our relationship with Him. Baptism gave us the gift of God's grace. His gift of grace has filled us with faith, hope and love, and has made us capable of living in God's love and acting out of love.

THE TEN COMMANDMENTS -----

Once a young man came up to Jesus and asked, "Teacher, what good thing must I do to get eternal life?" (Mt 19:16). Jesus answered him: "If you want to enter life, keep the commandments." (Mt 19:17). The young man replied that he kept the commandments. Jesus answered, "If you want to be perfect, go, sell your possessions and give to the poor, and you will have treasure in heaven. Then come follow me." (Mt 19:21).

- Do you know how this story ends?
Read Mt 19:22.

To truly live by the commandments, it is not enough to just follow ten specific rules. You need to accept them as the path to true life.

Neturėk kitų dievų, tik mane vieną

Jokio dalyko ar asmens negalime laikyti svarbesniu už Dievą. Pernelyg dažnai mes atsiduodame žemiškoms gėrybėms. Mes norime turėti daug pinigų, trokštame sėkmės, norime būti įtakingi, dažnai esame valdomi ne Dievo, bet alkoholio, narkotikų ar madų. Tikėjimą Dievu pakeičiame tikėjimu prietarais.

I am the Lord your God; you shall not have strange Gods before me

We cannot put any *THING* or any *PERSON* before God. Too often, we give ourselves over to earthly goods. We want to have a lot of money, we want success, we want to be influential, and we are often controlled not by God, but by alcohol, drugs or fashion. We replace faith in God with faith in superstition.

Pratimas / Exercise

Ant popieriaus lapo parašykite tipišką jūsų dienotvarkę, pradedami, kelintą valandą pabundate ir pabaigdami, kada einate miegoti. / On a piece of paper, write down your typical daily routine, starting with when you wake up and when you go to bed.

Apskaičiuokite, kiek laiko praleidžiate miegodami, valgydami, mokykloje, atlikdami namų darbus, žiūrėdami televiziją, žaisdami kompiuteriu ir t. t. / Calculate how much time you spend sleeping, eating, at school, doing homework, watching TV, playing on the computer, etc.

Kas užima daugiausia laiko? Kas užima mažiausia laiko? / What takes up most of your time? What takes up the least time?

Kiek laiko praleidžiate maldoje? Kaip galite daugiau laiko skirti Dievui jūsų dienotvarkėje? / How much time do you spend in prayer? How can you make more time for God in your schedule?

Netark Dievo vardo be reikalo

Dievo vardas yra šventas, todėl turime jį tarti pagarbiai. Negalima netinkamai vartoti Jo vardo. Pvz., teisme žmogus, kuris ruošiasi liudyti, uždeda ranką ant Biblijos ir pažada Dievo vardu sakyti tiesą. Dievas yra tiesa, todėl negalima piktnaudžiauti Jo vardu.

You shall not take the name of the Lord your God in vain

God's name is sacred, and we must use it respectfully. We should not carelessly use His name. For example, in a court of law, a person who is about to testify puts his hand on the Bible and promises to tell the truth in God's name.

God is truth, and His name must not be misused.

Pratimas / Exercise

Visur yra praplitęs išsireiškimas „OMG“ (angl. „Oh my God“). Ar tai – pagarbus Dievo vardo naudojimas? Kodėl? / The expression OMG (Oh my God) is everywhere. Is this a respectful use of God's name? Why?

Švęsk sekmadienį

Pradžios knygoje parašyta: „Dievas palaimino septintąją dieną ir padarė ją šventą, nes tą dieną jis ilsėjosi po visų kūrimo darbų“ (Pr 2: 3). Dievas sukūrė žmogų, panašų į Save, todėl ir mes turime vieną dieną pailsėti nuo darbų.

Sekmadienis yra kas savaitę pasikartojanti Velykų šventė. Todėl mes, krikščionys, renkames būti kartu su Juo Šv. Eucharistijoje.

Remember to keep holy the Lord's day

It is written in Genesis: “God blessed the seventh day and made it holy, because on it He rested from all the work He had done in creation” (Gen 2:3). God created man in the likeness of Himself, so we too must rest one day from our work.

Sunday is an Easter celebration that occurs each week. It is important to gather together on that day and be with Christ in the Holy Eucharist.

Gerbk savo tėvą ir motiną

Šitas įsakymas pirmiausia kalba apie mūsų biologinius tėvus ir apie tuos žmones, kuriems esame dėkingi už savo gyvenimą, gerovę, saugumą ir tikėjimą. Yra daug žmonių, kuriuos mums Dievas skyrė, kurie yra mums gyvenimo pavyzdžiai ir verti pagarbos. Jiems reikia išreikšti pagarbą ir dėkingumą.

Honor your father and mother

This commandment refers in the first place to one's physical parents, but also to the people to whom we owe our life, our well-being, our security, and our faith. There are many people whom God has given to us who are role models and worthy of our respect. We need to express our respect and gratitude to them.

Nežudyk

Gyvybė yra brangi Dievo dovana. Žmogaus gyvybė turi būti gerbiama ir saugoma nuo pradžios momento iki natūralios mirties. Dievas yra mūsų gyvybės davėjas, o mūsų pareiga yra ją dėkingai priimti ir saugoti.

You shall not kill

Life is a precious gift from God. Human life must be respected and protected from the moment of conception until natural death. God is the giver of our life, and it is our duty to gratefully receive and protect it.

Pratimas / Exercise

Perskaitykite pavyzdžius. Pažymėkite, kurie jų yra „už gyvybę“ ir kurie „prieš gyvybę“?
Read the examples. Check which ones are “for life” and which are “against life.”

	UŽ GYVYBĘ FOR LIFE	PRIEŠ GYVYBĘ AGAINST LIFE
1. Abortas / Abortion		
2. Pornografija / Pornography		
3. Aplankyti senelių prieglaudą / Visiting a nursing home		
4. Rūkyti / Smoking		
5. Melstis / Praying		
6. Paruošti sumuštinį benamiams / Preparing sandwiches for the homeless		

7. Šaipytis iš imigrantų / Making fun of immigrants		
8. Vartoti narkotikus / Using illegal drugs		
9. Pasakyti šeimos nariams, kad juos mylite / Telling family members that you love them		
10. Būti geru draugu / Being a good friend		
11. Žaisti video žaidimus, kurie propaguoja smurtą / Playing video games that promote violence		
12. Eutanazija / Euthanasia		
13. Apkalbėti kitą žmogų / Gossiping about other people		
14. Šaipytis iš žmonių su negalia / Making fun of people with disabilities		
15. Teršti gamtą / Polluting the environment		

Nesvetimauk

Dievas sukūrė vyrą ir moterį skirtingai. Vyras ir moteris gali jausti vienas kitam emocinę ar lytinę trauką. Seksualumą įprasmina tik santuoka, nes tik tokiu būdu vyras ir moteris padovanoja save vienas kitam galutinai ir visiškai.

Šeštas Dievo įsakymas pabrėžia, kad reikia valdyti kūno jausmus ir negalima nedorai ar palaidai elgtis su kitais asmenimis ar su savimi.

You shall not commit adultery

God created man and woman differently. A man and a woman may feel emotionally or sexually attracted to each other. Sexuality is only expressed in marriage, because only in this way do a man and a woman give themselves to each other exclusively.

The Sixth Commandment stresses the need to control feelings of the flesh, and not to be indecent with other people or with yourself.

Nevok

Negalima imti, kas mums nepriklauso. Ar galite duoti kelis pavyzdžius?

Taip pat šitas įsakymas reikalauja gerbti kūriniją ir jos nežaloti. Pagalvokite, kaip reikalavimas saugoti kūriniją susijęs su įsakymu „nevok“?

You shall not steal

We cannot take what is not ours. Can you give some examples?

It also requires us to respect creation and not harm it. Consider how the requirement to protect creation relates to this commandment?

Nemeluok (Nekalbėk netiesos)

Dievas yra visos tiesos šaltinis. Gyventi tiesoje – tai būti ištikimam Dievui. Melas žudo pasitikėjimą tarp žmonių. Apkalbos yra didelis blogis, nes žeidžia kitų garbę.

You shall not lie (Do not bear false witness against your neighbor)

God is the source of all truth. To live in truth is to be faithful to God.

Lies undermine the trust on which every human community is based. Gossip is an evil, because it harms another person.

Negeisk svetimo vyro ir svetimos moters

Geisti yra pavydėti to, kas teisėtai priklauso kitam. Devintas įsakymas gina santuoką – negalima kelti grėsmės poroms ir jų šeimoms.

You shall not covet your neighbor's wife or husband

To covet is to envy what is rightfully another's. The Ninth Commandment protects marriage – couples and their families must not be endangered through reckless behavior.

Negeisk svetimo turto

Dešimtas įsakymas įpareigoja mus būti dėkingais už tai, ką Dievas mums yra davęs, ir kontroliuoti savo troškimus.

You shall not covet your neighbor's goods

The Tenth Commandment requires us to be thankful for what God has given us, and to control our desires.

Pratimas / Exercise

Išvardinkite 10 dalykų, kurie jūsų gyvenime yra būtini. / List 10 things that are essential in your life.

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.

Ar savo sąraše minite tėvus, būstą, drabužius, sveiką maistą, mokslą, sveikatos priežiūrą, švarų vandenį, draugus, laisvę praktikuoti religiją ir panašiai? / Did you mention parents, housing, clothing, healthy food, education, healthcare, clean water, friends, freedom to practice religion, etc. on your list?

*„Šventas yra tasai, kuris jus pašaukė,
tad ir jūs patys tapkite šventi
visu savo elgesiu, kaip parašyta:
Būkite šventi, nes aš esu šventas.“
(1 Pt 1:15-16)*

*“But just as He who called you is holy,
so be holy in all you do;
for it is written:
Be holy, because I am holy.”
(1 Pt 1:15-16)*

Moralinis gyvenimas – palaiminimai ir dorybės

Moral Life-Blessings and Virtues

PALAIMINIMAI

Jėzus Kristus papildė Dešimt Dievo įsakymų, pristatydamas palaiminimus. Perskaitysime ištrauką iš Evangelijos pagal Matą (Mt 5:3-10) ir palaiminimų paaiškinimus, tuomet trumpai juos apmąstysime.

Palaiminti turintys vargdienio dvasią; jų yra dangaus karalystė

Turėti vargdienio dvasią reiškia atsiduoti Dievui. Atsiduoti Dievo pagalbai, pripažinti, kad mūsų protai visko nežino, kad dvasioje mes kartais klystame, kad neišvengsime gyvenime skausmo.

- Ar aš esu dėkingas už tai, ką turiu?
- Ar prisimenu, kad viskas ateina iš Dievo?
- Ar aš kaupiu nereikalingus daiktus?

Palaiminti liūdintys; jie bus paguosti

Mes visi esame patyrę dvasinį ar fizinį skausmą. Jėzus mums sako, kad nebijotume liūdėti, nes skausme patiriame Viešpaties paguodą ir pagalbą.

- Ar mes pasidaliname savo liūdesiu su kitais, ar esame užsisuklę savyje?
- Ar mes užjaučiame kitus, kai jie būna nusiminę?
- Ar pasidalinu savo skausmu su Jėzumi?

BLESSINGS

Jesus Christ taught the Beatitudes as a new way of living that completes the commandments. Let us read the Beatitudes as mentioned in Matthew's Gospel (Mt 5:3-10) and reflect on them.

Blessed are the poor in spirit, for theirs is the kingdom of heaven

To be “poor in spirit” means to recognize our dependence on God. We need His grace and mercy. We need to acknowledge that our minds do not know everything, that we sometimes give in to temptations, and that we will not be able to avoid suffering in this life.

- Am I grateful for what I have?
- Do I remember that everything comes from God?
- Am I hoarding unnecessary things?

Blessed are those who mourn, for they shall be comforted

We have all experienced spiritual or physical pain. Jesus tells us not to be afraid to grieve, because in pain we experience the Lord's comfort and help.

- Do I share my sadness with others, or do I withdraw into myself?
- Do I sympathize with others when they are upset?
- Do I share my pain with Jesus?

Palaiminti romieji; jie paveldės žemę

Niekam nepatinka būti pastumdėliu. Jau nuo mažens mes kovojame už save, už savo teises. Mūsų kultūra vertina agresiją. Tad, rodos, būti romiu yra tiesiog netinkama. Bet Jėzus sakė: „mokykitės iš manęs, nes aš romus ir nuolankios širdies“ (Mt 11:29).

- Ar aš mėgstu piktai erzinti kitus?
- Ar atsilyginu tuo pačiu, jei būnu užgautas, ar pasitraukiu?
- Ar aš mėgstu kitiems įsakinėti, ką daryti?

Palaiminti alkstantys ir trokštantys teismo; jie bus pasotinti

Troškulys ir alkis yra pagrindiniai gyvybiniai instinktai, ir Jėzus kviečia mus alkti tiesos taip, kaip duonos ir vandens.

- Ar kada nors kentėjote dėl neteisybės? Kaip į tai atsiliepėte?
- Ar jūs žinote, kad mūsų pasaulyje vyksta ekonominė vergija? Yra milijonai jaunų vaikų, kurie dirba ilgas valandas fabrikuose siūdami „dizainerio“ drabužius. Ar jūs sutiktumėte už prekes mokėti daugiau, jeigu žinotumėte, kad tai kitiems suteiktų geresnes darbo sąlygas?
- Ar aš apatiškai žiūriu į skriaudas?

Palaiminti gailestingieji; jie susilauks gailestingumo

„Tėve mūsų“ maldoje mes sakome: „atleisk mums mūsų kaltes, kaip ir mes atleidžiame savo kaltininkams“. Yra labai svarbu atsiminti, kad mes visi esame nuodėmingi ir Dievas mums atleidžia, jeigu iš širdies atsiprašome. Mes taip pat turime išmokti atleisti kitiems. Vienas gražus pavyzdys yra aprašytas Evangelijoje pagal Joną. Perskaitykite Jn 8:1-11.

- Ar yra tokių nusikaltimų, kuriuos sunku ar iš viso neįmanoma atleisti?

Blessed are the meek, for they shall inherit the earth

Nobody likes being a pushover. From an early age, we fight for ourselves, for our rights. Our culture values aggression. So it seems that being a meek person is not acceptable. But Jesus said: “Take my yoke upon you and learn from me, for I am gentle and humble in heart, and you will find rest for your souls.” (Mt 11:29).

- Do I like to annoy others?
- Do I fight back immediately if I am insulted, or do I walk away?
- Do I like telling others what to do?

Blessed are those who hunger and thirst for righteousness: they shall be filled

Hunger and thirst are basic instincts necessary for survival. Jesus invites us to hunger for the truth like we hunger for bread and water.

- Have you ever suffered an injustice? How did you respond to it?
- Are you aware that economic slavery is happening in our world? There are millions of young children who work long hours in factories making designer clothes. Would you agree to pay more for goods if you knew that it would give others better working conditions?
- Am I apathetic about injustices?

Blessed are the merciful, for they shall obtain mercy

In the Our Father, we say: “Forgive us our trespasses, as we forgive those who trespass against us.” It is very important to remember that we are all sinners and that God forgives us if we apologize from the heart. We must also learn to forgive others. One beautiful example of this is given in the Gospel of John. Read Jn 8:1-11.

- Are there crimes that are difficult or impossible to forgive?

Palaiminti tyraširdžiai; jie regės Dievą

Būti tyra širdimi reiškia neįsileisti į savo širdį nieko, kas atitolintų mus nuo Dievo.

- Kokios pagundos trukdo man sekti Kristumi?
- Ar kada nors patyrėte Dievo artumą?
- Ar Dievas yra jūsų širdyje?

Palaiminti taikdariai; jie bus vadinami Dievo vaikais

Mūsų visuomenė dažnai problemas sprendžia naudodama smurtą. Šeimose mušamasi, tautos kariauja, nuskaltėlių gaujos siaučia savo teritorijose. Taikdariai daug rizikuoja, kurdami geresnį pasaulį. Kiek žuvusių Lietuvoje 1991 metais sausio 13 d., kurie išdrįso atsistoti prieš sovietų tankus! Perskaitykite jų vardus ir pasimelskite už kiekvieną:

Loreta Asanavičiūtė (1967–1991)
Virginijus Druskis (1969–1991)
Darius Gerbutavičius (1973–1991)
Rolandas Jankauskas (1969–1991)
Rimantas Juknevičius (1966–1991)
Alvydas Kanapinskas (1952–1991)
Algimantas Petras Kavoliukas (1939–1991)
Vidas Maciulevičius (1966–1991)
Titas Masiulis (1962–1991)
Alvydas Matulka (1955–1991)
Apolinaras Povilaitis (1937–1991)
Ignas Šimulionis (1973–1991)
Vytautas Vaitkus (1943–1991)
Vytautas Koncevičius (1941–1991)

Palaiminti persekiojami dėl teisybės, jų yra dangaus karalystė

Jėzus įspėjo tuos, kurie jį seka, kad bus persekiojami: „Jei kas nori eiti paskui mane, teišsižada pats savęs, tepasiima savo kryžių ir teseka manimi. Kas nori išgelbėti savo gyvybę, tas ją praras; o kas pražudo gyvybę dėl manęs, tas ją atras“ (Mt 16:24-25).

Blessed are the pure in heart, for they shall see God

To be “pure in heart” means not to let anything come into our hearts that would distance us from God.

- What temptations hinder me from following Christ?
- Have you ever experienced God’s closeness?
- Is God in your heart?

Blessed are the peacemakers, for they will be called children of God

Our society often solves problems through violence. Families fight, nations go to war, gangs rampage through their territories. Peacemakers take great risks to build a better world. How many died in Lithuania on January 13th, 1991! They dared to stand up to Soviet tanks! Let us read their names and pray for each one:

Blessed are those who are persecuted for righteousness’ sake, for theirs is the kingdom of heaven

Jesus warned his followers that they might be persecuted: “Whoever wants to be my disciple must deny themselves and take up their cross and follow me. For whoever wants to save their life will lose it, but whoever loses their life for me will find it.” (Matt. 16:24-25).

- Ar esate girdėję apie „Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kroniką“? Tai leidinys, kuris buvo leidžiamas nuo 1972 iki 1989 metų, kuriame rašoma apie tikinčiųjų padėtį Lietuvoje. Leidinys informavo pasaulio visuomenę apie tikinčiųjų skriaudas.
- Kokias neteisingumo problemas matai šių dienų pasaulyje? Kaip galėtum padėti tas problemas išspręsti?

- Have you heard of the Chronicle of the Catholic Church in Lithuania? It is a publication that was published from 1972 to 1989. It was written to inform the world of human rights abuses and religious repression in Lithuania.
- What problems of injustice do you see in the world today? How could you help to solve these problems?

DORYBĖS

DIEVIŠKOSIOS DORYBĖS

Dorybė yra polinkis daryti gera. Viešpats iš savo malonės mus apdovanojo dieviškomis dorybėmis, kurios vienija mus su Dievu. Dorybės vadinamos dieviškomis, nes jų pradžia yra Dievas. Dorybės yra tiesiogiai susijusios su Dievu ir mums rodo kelią pas Dievą. Yra trys dieviškosios dorybės: tikėjimas, viltis ir meilė.

Tikėjimas

Tikėjimas yra Dievo duotas kelias į tiesą, kuri yra pats Dievas. Mūsų tikėjimas turi aiškias tiesas, kurias mes išpažįstame per Tikėjimo išpažinimą.

Viltis

Viltis yra pasitikėjimas tuo, ką mums Dievas pažadėjo per Jėzų Kristų. Viltis reiškia visiškai atsiduoti Dievui, nes tik Jame rasime amžinąjį gyvenimą.

Meilė

Meilė nėra vien tik jausmas. Ji yra veikli ir reiškiasi konkrečiais veiksmais, nešdama gerumą. Reikia mylėti konkrečius, šalia tavęs esančius žmones. Kaip turėčiau pasikeisti, kad būčiau labiau mylintis žmogus?

VIRTUES

THE THEOLOGICAL VIRTUES

Virtue is the inclination to do good. Virtues lead us to live in a close relationship with Him. They need to be practiced and not be neglected. The theological virtues come from God and lead to God. There are three divine virtues: faith, hope and charity.

Faith

Faith is the God-given path to the truth, which is God himself. Our faith has clear truths, which we confess in the Creed.

Hope

Hope is trusting in what God has promised us through Jesus Christ. Hope means surrendering completely to God, because only in Him will we find eternal life.

Love

Love brings all the virtues together in perfect harmony. It is not just an emotion, it is the way we think and act about God and others. How can I be a more loving person?

Perskaitykite „Himną meilei“ (1 Kor 13); tada patikrinkite save, kiek tikros meilės turite:
Read the "Hymn to Love" (1 Cor 13); then check yourself to see how much real love you have:

..... esu kantrus, maloningas / I am patient, kind
..... nesididžiuoju prieš kitus / I do not boast
..... nepasiduodu piktumui / I do not give in to anger
..... su džiaugsmu pritariu tiesai / I rejoice in truth
..... nepavydžiu kitiems / I am not envious
..... neieškau sau naudos / I do not insist on things my way
..... pamirštu, kas buvo bloga / I do not keep a record of how I was wronged
..... palaikau savyje viltį / I have trust and hope

ŽMOGIŠKOSIOS DORYBĖS (PAGRINDINĖS)

Žmogus gali savo jėgomis stengtis tobulėti. Mes turime save ugdyti, kad galėtume laisva valia, džiaugsmingai ir lengvai daryti gera.

Protingumas

Protingumo dorybė yra gebėjimas atpažinti, kas yra tikrasis mūsų gėris, ir rinktis tinkamas priemonės jam pasiekti.

Teisingumas

Teisingumo dorybė yra tvirtas noras atiduoti Dievui ir artimui tai, kas jiems priklauso.

Tvirtumas

Tvirtumo dorybė suteikia ištvermės sunkumuose ir stiprina ryžtą nepasiduoti pagundoms.

Susivaldymas

Susivaldymo dorybė sutvardo malonumo pomėgį ir padeda išlaikyti saiką naudojantis sukurtomis gėrybėmis.

CARDINAL VIRTUES

The cardinal virtues are human virtues. They are acquired by education, by good actions and by perseverance. With God's help, they forge character and help to be good.

Prudence

Prudence is the virtue to recognize what our true good is and choose the right means of achieving it.

Justice

The virtue of justice is a strong desire to give back to God and our neighbor what is theirs.

Fortitude

The virtue of fortitude gives endurance in the face of difficulties and strengthens one's resolve to resist temptation.

Temperance

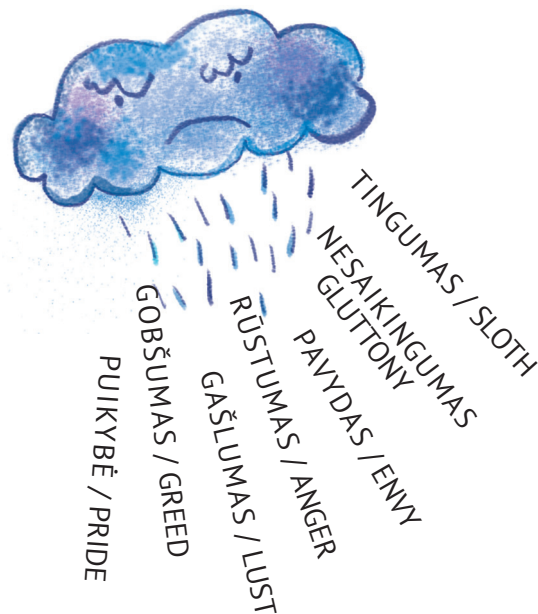
The virtue of temperance restrains the love of pleasure and helps to maintain moderation in the use of worldly goods.

**ŽMOGIŠKOSIOS DORYBĖS
(GRAŽIAUSIOS) /
SEVEN CAPITAL VIRTUES**

NUOLANKUMAS / HUMILITY
DOSNUMAS / GENEROSITY
SKAISTUMAS / CHASTITY
ROMUMAS / MEEKNESS
MEILINGUMAS / KINDNESS
SAIKINGUMAS / TEMPERANCE
UOLUMAS / DILIGENCE

**DIDŽIOSIOS YDOS /
SEVEN DEADLY SINS**

*„Palaiminti jūs, kai dėl manęs esate
niekinami ir persekiojami
bei meluojant visaip šmeižiami.
Būkite linksmi ir džiūgaukite, nes jūsų
laukia gausus atlygis danguje. Juk lygiai
taip kadaise buvo persekiojami ir pranašai.“
(Mt 5:11-12)*

*“Blessed are you when people insult
you, persecute you and falsely say all kinds
of evil against you because of me. Rejoice
and be glad, because great is your reward in
heaven, for in the same way they persecuted
the prophets who were before you.”
(Mt 5:11-12)*

Katalikų socialinis mokymas

Catholic Social Teaching

Šį skyrių pradėkime skaitiniu iš Jokūbo laiško 2:14-18:

„Kas iš to, mano broliai, jei kas sakosi turįs tikėjimą, bet neturi darbų? Ar gali jį išgelbėti tikėjimas? Jei brolis ar sesuo neturi drabužių ir stokoja kasdienio maisto, ir kas nors iš jūsų jiems tartų: „Keliaukite sveiki, sušilkite, pasisotinkite“, o neduotų, ko reikia jų kūnui, kas iš tų žodžių?! Taip pat ir tikėjimas: jei neturi darbų, jis savyje miręs. Priešingai, kitas pasakys: „Tu turi tikėjimą, o aš turiu darbus“. Parodyk man be darbų savo tikėjimą, o aš tau darbais parodysiu savo tikėjimą.“

Mes darome gerus darbus, nes mylime Dievą ir trokštame gėrio kitiems. Kadangi Kristus prisikėlęs įžengė į dangų, mes turime būti Jo akys, Jo balsas, Jo rankos ir kojos čia ir dabar.

SOCIALINIO TEISINGUMO MOKYMAS

Žmogus negyvena tik sau. Mūsų veiksmai daro įtaką kitiems. Sutvirtinimo sakramentas mus sustiprina atlikti Dievo darbus šioje žemėje. Katalikų Bažnyčios teisingumo mokymas pristato viešo veikimo gaires. Šis mokymas parodo, kaip reikia įvertinti žmogų ir gerbti jo kilnumą:

1. Pagarba žmogaus gyvybei ir orumui

Žmogaus gyvybė turi būti gerbiama visais gyvenimo tarpsniais. Kiekvieno žmogaus orumas turi būti gerbiamas, nes kiekvienas žmogus yra Dievo sukurtas. Esame vienas kūnas ir, jei kenčia viena dalis, kenčia visos.

Let's begin this chapter by reading from the letter of James 2:14-18:

"What good is it, my brothers and sisters, if someone claims to have faith but does not have works? Can such faith save them? Suppose a brother or a sister is without clothes and daily food. If one of you says to them, "Go in peace; keep warm and well fed," but does nothing about their physical needs, what good is it? In the same way, faith by itself, if it is not accompanied by works, is dead. But someone might say, "You have faith; I have deeds." Show me your faith without works, and I will show you my faith by my works."

We do good works because we love God and want good for others. Because Christ ascended into heaven after His resurrection, we are to be His eyes, His voice, His hands and His feet here and now.

SOCIAL JUSTICE TEACHING

Man does not live only for himself. Our actions affect others. The Sacrament of Confirmation strengthens us to do God's work on this earth. The Catholic Church's teaching on social justice presents guidelines for public action. This teaching shows how to value human beings and respect their dignity:

1. Life and Dignity of the Human Person

Human life must be respected at all stages of life. The dignity of every human being must be respected, because every human being has been created by God, and so is sacred. We are one body, and when one part suffers, we all suffer.

2. Dalyvavimas visuomenės gyvenime

Dievas žino, kad žmogui reikia šeimos ir bendruomenės. Visi mes esame susiję, todėl būtina siekti bendro labo ir bendros gerovės.

3. Teisės ir atsakomybės

Kiekvienas žmogus turi teisę gyventi ir turėti tai, kas gyvybiškai būtina – maistą, darbą, drabužius, pastogę, mokslą ir medicininę pagalbą.

4. Rūpinimasis vargstančiais ir silpnais žmonėmis

Mes matome, kad šioje žemėje yra labai turtingų ir siaubingai skurstančių žmonių. Mes esame kviečiami būti šalia kito su meile, dalytis su juo ir lengvinti jam gyvenimą. Yra sakoma, kad vargšai gelbsti turtinguosius, leisdami jiems dalintis, o turtingieji gelbsti vargšus, dalindamiesi.

5. Garbingas darbas ir dirbančiųjų teisės

Katalikams rūpi ir tai, kad būtų gerbiamas žmogaus darbas ir kad būtų teisingai už jį atlyginama.

6. Solidarumas

Solidarumas yra praktiškas krikščionis išskiriantis ženklas. Jėzus Kristus visiškai susitapatino su varguoliais ir mažiausiais. Atsisakyti solidarizuotis su jais – vadinasi, atmesti Kristų.

7. Rūpinimasis Dievo kūrinija

Dievas mums padovanojo pasaulį kaip jaukius namus. Mes esame atsakingi už tai, kaip su tuo pasauliu elgiamės. Mūsų pareiga prižiūrėti gamtą, kad ji liktų sveika kitoms kartoms.

2. Call to Family, Community, and Participation

The person is not only sacred but also social. God knows that human beings need family and community. We are all connected, and it is necessary to strive for the common good.

3. Rights and responsibilities

Everyone has the right to life and to the necessities of life - food, work, clothing, shelter, education and medical care.

4. Option for the poor and vulnerable

We see that there are people on this earth who are very rich, and people who are terribly poor. We are called to be lovingly present, to share with others and to make their lives easier. It is said that the poor save the rich by letting them share, and the rich save the poor by sharing.

5. Dignity of Work and the Rights of Workers

Catholics are also concerned that workers have basic rights that must be respected. These include the right to decent and fair wages.

6. Solidarity

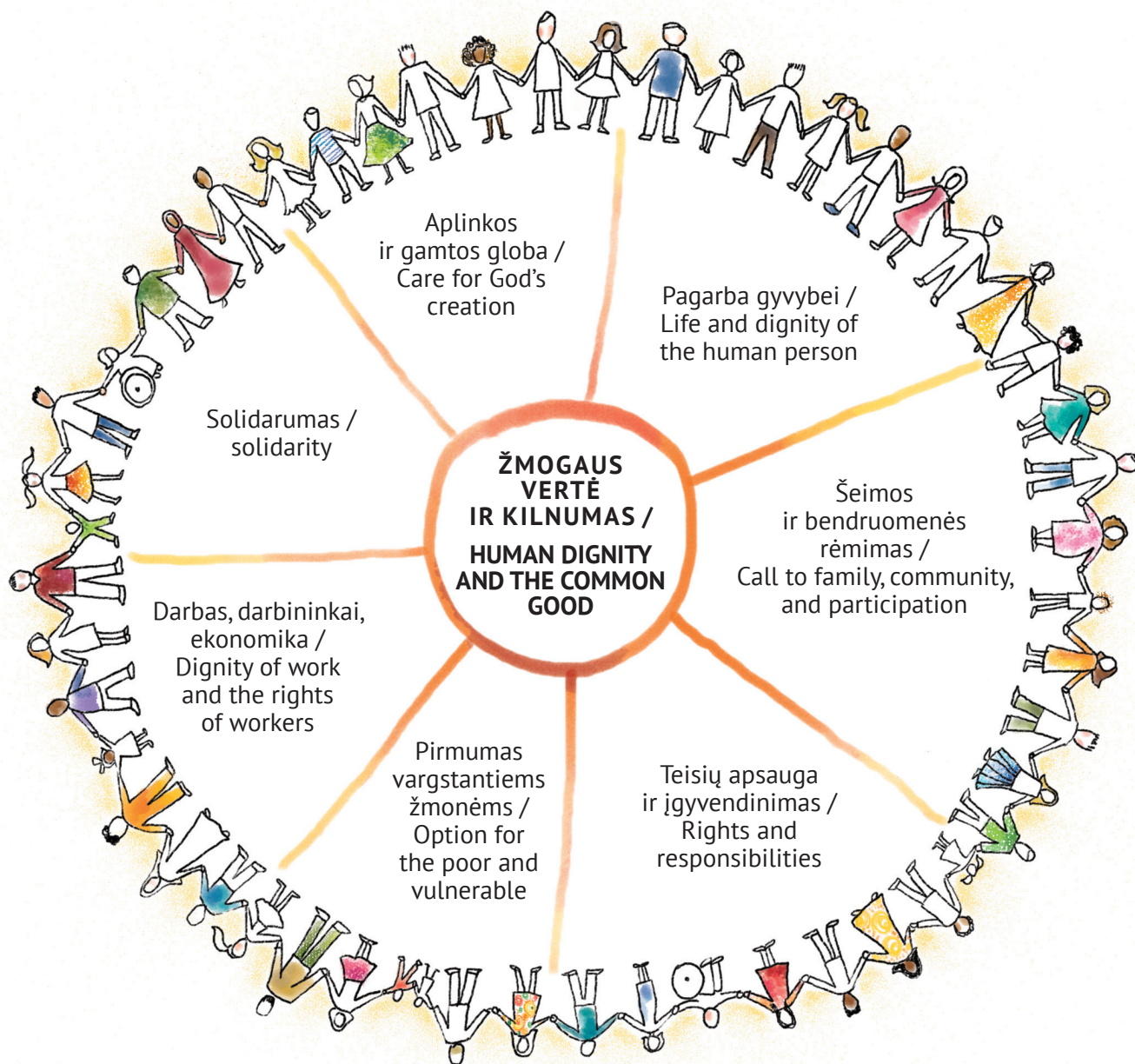
Solidarity is the practical hallmark of a Christian. Jesus Christ identified completely with the poor and the lowly. To refuse to stand in solidarity with them would be to reject Christ.

7. Care for God's Creation

God has given us the Earth as our home. We are responsible for how we treat it. It is our responsibility to look after the environment so that it remains healthy for future generations.

Pažvelkite į iliustraciją, apibendrinančią šiuos septynis principus:

Take a look at the illustration that summarizes these seven teachings:

Teisingumo darbai dažniausiai užtrunka daug laiko, kol pasiekia rezultatų. Bet Kristus prašo nepasiduoti ir būti ištikimiems, nes Jis visuomet yra šalia, teikia pagalbą ir niekada mūsų neapleidžia.

When working for justice, it usually takes a long time to achieve results. But Christ asks us not to give up and to be faithful. He is always there to help and never forsakes us.

GAILESTINGUMO DARBAI -----

Jau nuo šitos programos pradžios buvote raginami atlikti artimo meilės darbus.

Artimo meilės darbai kūnui: išalkusį pavalgydinti, ištroškusį pagirdyti, vargšą aprengti, keleivį priglausti, ligonį aplankyti, kalinį sušelpiti ir mirusį palaidoti. Kiek šių darbų atlikote nuo Sutvirtinimo programos pradžios?

Artimo meilės darbai sielai: nemokanti pamokyti, abejojančiam patarti, nuliūdusį paguosti, pikta darantį sudrausti, įžeidimus atleisti, nuoskau-das nukęsti ir melstis už gyvus ir mirusius. Kiek šių darbų atlikote?

WORKS OF MERCY -----

From the very beginning of this program, you have been encouraged to carry out the works of mercy.

The corporal works of mercy: to feed the hungry, to give drink to the thirsty, to clothe the naked, to shelter the homeless, to visit the sick, to visit the imprisoned, and to bury the dead. How many of these works have you done?

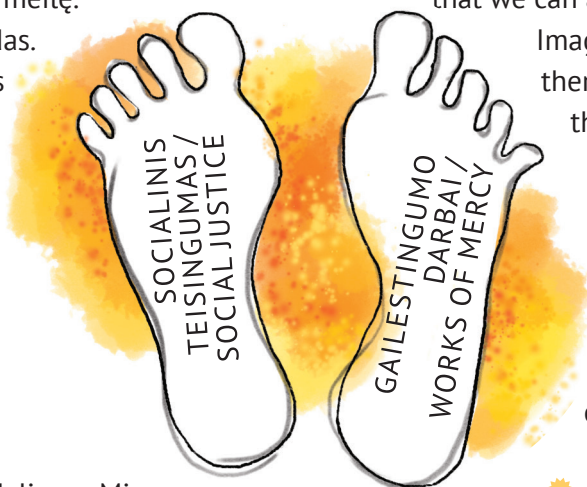
The spiritual works of mercy: to instruct the ignorant, to counsel the doubtful, to comfort the sorrowful, to admonish the sinner, to forgive offences, to bear wrongs patiently, and to pray for the living and the dead. How many of these works have you done?

GAILESTINGUMAS IR TEISINGUMAS --

Yra du skirtingi, bet vienas kitą papildantys būdai, kuriais galime atsiliiepti į Dievo meilę.

Įsivaizduokime dvi kojų pėdas.

Vieną jų pavadinkime „socialinis teisingumas“. Šios pėdos tikslas yra pakeisti, kas neteisinga ir negera. Kita pėda – „gailestingumo darbai“, jos tikslas yra padėti dabar. Abi šios pėdos mus veda Dievo meilės taku.

☀ Pavyzdys: Viename nedideliame Mičigano valstijos mieste nustatoma geriamo vandens tarša. Gailestingumo darbas būtų surengti vajų, surinkti geriamojo vandens ir nusiųsti miesto gyventojams. Teisingumo darbas būtų rašyti laiškus valdžiai ir raginti, kad išvalytų vandenį ir sugriežintų vandens švaros priežiūrą.

MERCY AND JUSTICE -----

There are two different, but complimentary, ways that we can act in response to God's love.

Imagine two feet. Let's call one of them "social justice." The aim of this foot is to change what is wrong and unjust. The other foot represents the works of mercy. The aim is to assist others to meet their immediate needs. Both of these feet lead us along the path of God's love.

☀ Example: A small town in Michigan is found to have contaminated drinking water. A work of mercy would be to organize a drive, collect drinking water and send it to the residents of the town. Justice would be to write letters to the government urging them to clean up the water and to enforce stricter water maintenance.

Jūsų gero draugo mama, kuri viena jį augina, prarado savo darbą. Draugo mama neturėjo pakankamai pinigų sumokėti už būsto nuomą, tad ją ir sūnų išvarė. Jie dabar laikinai gyvena benamių prieglaudoje. / A good friend's mother, who is raising him alone, has lost her job. Your good friend's mother didn't have enough money to pay the rent, so she and her son were evicted. They are now living temporarily in a homeless shelter.

☀️ Kaip jūs jiems padėsite? Pasiūlykite 3 gailestingumo darbų pavyzdžius: / How will you help them? Suggest 3 examples of works of mercy:

ir 3 socialinio teisingumo pavyzdžius: / and 3 examples of social justice:

☀️ Kokia, jūsų manymu, yra rimčiausia socialinė problema šiais laikais? Ar turite pasiūlymų, kaip ją išspręsti? / What do you think is the most serious social problem today? Do you have any suggestions on how to solve it?

Šv. Pranciškaus Asyžiečio malda

Viešpatie, padaryk mane
savosios ramybės pasiuntiniu
ir leisk man nešti meilę,
kur siaučia neapykanta;
santaiką, kur vyrauja barniai;
vienybę, kur yra skilimas;
tikėjimą, kur kankina abejonės;
tiesą, kur viešpatauja klaida;
viltį, kur braunasi nusiminimas;
džiaugsmą, kur slegia liūdesys;
šviesą, kur užgulusios tamsybės.
Mokytojau, padaryk, kad aš trokščiau
kitus paguosti, o ne pats būti guodžiamas;
kitus suprasti, o ne pats būti suprastas;
kitus mylėti, o ne pats būti mylimas,
nes, kas duoda – gauna,
kas atleidžia, tam atleidžiama,
kas miršta, tas gimsta amžinai gyventi.
Amen.

Peace Prayer of St. Francis

Lord, make me an instrument
of your peace,
Where there is hatred,
let me sow love;
where there is injury, pardon;
where there is doubt, faith;
where there is despair, hope;
where there is darkness, light;
where there is sadness, joy;
O Divine Master, grant that
I may not so much seek
to be consoled as to console;
to be understood as to understand;
to be loved as to love.
For it is in giving that we receive;
it is in pardoning that we are pardoned;
and it is in dying
that we are born to eternal life.
Amen.

*„Žmogau, jis tau pasakė,
kas gera ir ko iš tavęs reikalauja VIEŠPATS:
tik daryti, kas teisinga, mylėti ištikima meile
ir nuolankiai eiti su savo Dievu.“
(Mch 6:8)*

*“He has shown you, O mortal, what is good.
And what does the Lord require of you?
To act justly and to love mercy
and to walk humbly with your God.”
(Mi 6:8)*

Malda 20 Prayer

Malda yra pokalbis su Dievu. Kuo daugiau laiko praleidžiame su Dievu, tuo artimesnis mums Dievas tampa. Mes galime su Dievu kalbėtis bet kada. Svarbu, kad meldžiamės paprastai ir nuoširdžiai.

Lietuviai taip pat naudoja žodį „poteriai“. Tai žodis, kilęs iš lotyniško „Pater“ arba „Tėve“ (mūsų).

TÈVE MŪSŲ

„Tėve mūsų“ yra ypatinga malda, nes jos išmokė pats Jėzus, kai mokiniai Jo klausė, kaip reikia melstis:

*TÈVE MŪSŲ, kuris esi danguje!
Teesie šventas Tavo vardas,
teateinie Tavo karalystė, teesie Tavo valia
kaip danguje, taip ir žemėje.
Kasdienės mūsų duonos duok mums šiandien
ir atleisk mums mūsų kaltes,
kaip ir mes atleidžiame savo kaltininkams.
Ir neleisk mūsų gundyti,
bet gelbėk mus nuo pikto. Amen.*

Turbūt jau tūkstančius kartų esate kalbėję „Tėve mūsų“ maldą. Kad ši malda nebūtų vien tušti žodžiai, pastudijuokime ją iš arčiau:

Tėve

Kokie yra jūsų tėvai? Ar jie jus labai myli? Kodėl, jūsų manymu, Jėzus nori, kad mes į Dievą kreiptumės kaip į mūsų Tėvą?

Mūsų

Ar Dievas yra tik „mano“, ar mūsų visų? Ar Jis kiekvieną žmogų myli vienodai?

Prayer is a conversation with God. The more time we spend with God, the closer God becomes to us. We can talk to God at any time. It is important that we pray simply and sincerely.

Lithuanians also use the word poteriai. It is derived from the Latin “Pater” or “Tēve” (Father).

THE OUR FATHER – THE LORD’S PRAYER

The “Our Father” is a special prayer in that Jesus Himself taught it to His disciples.

*Our Father, who art in heaven,
hallowed be thy name;
thy kingdom come, thy will be done on earth
as it is in heaven.
Give us this day our daily bread,
and forgive us our trespasses,
as we forgive those who trespass against us;
and lead us not into temptation,
but deliver us from evil. Amen.*

You must have prayed the “Our Father” a thousand times. To make sure that this prayer is not just empty words, let’s study it more closely:

Our

Is God just mine, or is He for all of us? Does He love everyone equally?

Father

Who are your parents? Do they love you very much? Why do you think Jesus wants us to look to God as our Father?

Kuris esi danguje

Kaip įsivaizduojate dangų?

Teesie šventas Tavo vardas

Ar prisimenate antrąjį Dievo įsakymą? Ar pagarbiai naudojate Dievo vardą?

Teateinie Tavo Karalystė

Šiais žodžiais prašome, kad Kristus sugrįžtų ir atbaigtų čia jau prasidėjusią savo Karalystę. Krikštui gauname pareigą prisidėti prie Dievo Karalystės šioje žemėje kūrimo. Kaip mes tai įgyvendiname?

Teesie Tavo valia, kaip danguje, taip ir žemėje

Pagalvokite, koks būtų pasaulis, jeigu visi darytų tai, ko Dievas nori. Ko Dievas šiuo metu iš manęs prašo?

Kasdienės mūsų duonos duok mums šiandien

Ar mes nepamirštame padėkoti Dievui už visas Jo dovanas?

Atleisk mums mūsų kaltes, kaip ir mes atleidžiame savo kaltininkams

Mes prašome iš Dievo gailestingumo, bet ar mes rodome gailestingumą kitam, kuris mums nusikalto?

Neleisk mūsų gundyti

Kas mus gundo?

Gelbėk mus nuo pikto

Mes čia prašome pagalbos nuo pikto arba, kitaip sakant, nuo velnio. Taip pat svarbu prisiminti, kad Dievo galia didesnė už visas kitas jėgas.

Amen

Šiuo žodžiu baigiame maldą. Jis reiškia „Taip, tebūnie“.

Who art in heaven

How do you imagine heaven?

Hallowed be Thy name

Do you remember the Second Commandment? Do you use God's name reverently?

Thy Kingdom come

With these words, we ask Christ to return and complete His Kingdom, which has already begun here. Our Baptism gives us the responsibility to contribute to the building of God's Kingdom here on earth. How do we live this?

Thy will be done on earth as it is in heaven

Think about what the world would be like if everyone did what God wants. What is God asking of me right now?

Give us this day our daily bread.

Do we remember to thank God for all His gifts?

Forgive us our trespasses, as we forgive those who trespass against us

We ask for mercy from God, but do we show mercy to another who has offended us?

And lead us not into temptation

What tempts us?

But deliver us from evil

We are asking for help from the evil one, or in other words, from the devil. It is also important to remember that God's power is greater than all other powers.

Amen

With this word we conclude the prayer. It means, "So be it."

MALDOS FORMOS

Yra penkios pagrindinės maldos formos: laiminimo ir garbinimo, prašymo, užtarimo, dėkojimo ir šlovinimo. Su kiekviena jų susipažinsime skaitydami psalmes:

Laiminimo ir garbinimo malda

Perskaitykite psalmę 18:1-3. Dovydas garbina Dievą, atsižvelgdamas į Dievo didybę, Jo galią. Mes klūpome bažnyčioje taip parodydami savo menkumą prieš Dievo didybę.

Prašymo malda

Perskaitykite 3-čią psalmę. Ko Dovydas čia prašo iš Dievo?

Užtarimo malda

Užtarimo malda yra prašymo malda per kurią meldžiamės už kitus. Perskaitykite psalmę 80:1-7. Čia psalmės autorius prašo tautai atleidimo ir sustiprinimo.

Dėkojimo malda

Perskaitykite psalmę 118:1-9. Dėkojame Dievui, nes visa, kas esame, ir viskas, ką turime, kyla iš Jo.

Šlovinimo malda

Perskaitykite psalmę 66:1-5. Mes šloviname Dievą, nes Jis yra ir, kad Jis yra geras. Šlovindami mes jau dabar prisidedame prie amžino angelų ir šventųjų Dievo šlovinimo danguje.

FORMS OF PRAYER

The Church identifies blessing and adoration, petition, intercession, thanksgiving, and prayer of praise. We will become familiar with each of these through the Psalms:

Prayer of blessing and adoration

Read Psalm 18:1-3. David worships God in light of God's majesty and power. We kneel in church to show our lowliness before God's greatness.

Prayer of petition

Read Psalm 3. What does David ask of God?

Prayer of intercession

Read Psalm 80:1-7. The psalmist identifies with the people in need of forgiveness and restoration.

Prayer of thanksgiving

Read Psalm 118:1-9. We thank God because all that we are and all that we have comes from Him.

Prayer of praise

Read Psalm 66:1-5. We praise God because He is, and because He is good. We thereby join in the eternal praise of the angels and saints in heaven.

Melstis galime ne vien tik lūpomis, bet ir su pieštuku. Pabandykite šį pratimą. Centre matote užrašą „Dievas“. Aplinkui į dėžutes įrašykite, už ką esate dėkingi. (Gali būti vardai, daiktai, bet kas.) Padėkokite Dievui, piešinį nuspalvinkite. Būkite laimingi, nes Dievas jus myli! / We can pray not only with our lips, but also with a pencil. Try this exercise. In the center you see the word God. Around the boxes write what you are thankful for. (It can be names, things, anything.) Thank God, then color the drawing. Be happy, because God loves you.

*„Viešpatie, išgirk mano maldą!
Klausykis mano maldavimo, nes esi teišus,
išklausyk manęs, nes esi ištikimas.“*

(Ps 143:1)

*“Lord, hear my prayer, listen to my
cry for mercy; in your faithfulness and
righteousness come to my relief.”*

(Ps 143:1)

Maldos

KRYŽIAUS ŽENKLAS

Vardan Dievo – Tėvo ir Sūnaus, ir Šventosios Dvasios. Amen.

TÈVE MŪSŲ

Tėve mūsų, kuris esi danguje!

Teesie šventas Tavo vardas, teateinie Tavo karalystė, teesie Tavo valia kaip danguje, taip ir žemėje.

Kasdienės mūsų duonos duok mums šiandien

ir atleisk mums mūsų kaltes, kaip ir mes atleidžiame savo kaltininkams.

Ir neleisk mūsų gundyti, bet gelbėk mus nuo pikto. Amen.

SVEIKA, MARIJA

Sveika, Marija, malonės pilnoji! Viešpats su Tavimi!

Tu pagirta tarp moterų ir pagirtas Tavo Sūnus Jėzus.

Šventoji Marija, Dievo Motina, melsk už mus nusidėjėlius, dabar ir mūsų mirties valandą. Amen.

ŠVČ. TREJYBĖS PAGARBINIMAS

Garbė Dievui – Tėvui ir Sūnui, ir Šventajai Dvasiai.

Kaip buvo pradžioje, dabar ir visados, ir per amžius. Amen.

NIKĖJOS – KONSTANTINOPOLIO TIKĖJIMO IŠPAŽINIMAS

Tikiu į vieną Dievą, visagalį Tėvą, dangaus ir žemės, regimosios ir neregimosios visatos Kūrėją.

Tikiu į vieną Viešpatį Jėzų Kristų, vienatinį Dievo Sūnų,

prieš visus amžius gimusį iš Tėvo: Dievą iš Dievo, šviesą iš šviesos, tikrą Dievą iš tikro Dievo;

gimusį, bet ne sukurtą, esantį vienos prigimties su Tėvu. Per jį visa yra padaryta.

Jis dėl mūsų žmonių, dėl mūsų išganymo nužengė iš dangaus.

Šventosios Dvasios veikimu priėmė kūną iš Mergelės Marijos ir tapo žmogumi.

Valdant Poncijui Pilotui, jis dėl mūsų buvo prikaltas prie kryžiaus, nukankintas ir palaidotas.

Kaip Šventajame Rašte išpranašauta, trečiąją dieną prisikėlė iš numirusių.

Įžengė į dangų ir sėdi Dievo Tėvo dešinėje.

Jis vėl garbingai ateis gyvųjų ir mirusiųjų teisti ir viešpataus per amžius.

Tikiu į Šventąją Dvasią, Viešpatį Gaivintoją, kylančią iš Tėvo ir Sūnaus,

su Tėvu ir Sūnumi garbinamą ir šlovinamą, kalbėjusią per pranašus.

Tikiu vieną, šventą, visuotinę, apaštalinę Bažnyčią.

Pripažįstu vieną Krikštą nuodėmėms atleisti.

Laukiu mirusiųjų prisikėlimo ir būsimo amžinojo gyvenimo. Amen.

Prayers

SIGN OF THE CROSS

In the name of the Father, and of the Son, and of the Holy Spirit. Amen.

OUR FATHER

Our Father, who art in heaven, hallowed be thy name;
thy kingdom come, thy will be done on earth as it is in heaven.
Give us this day our daily bread, and forgive us our trespasses,
as we forgive those who trespass against us;
and lead us not into temptation, but deliver us from evil. Amen.

HAIL MARY

Hail, Mary, full of grace, the Lord is with thee.
Blessed art thou among women and blessed is the fruit of thy womb, Jesus.
Holy Mary, Mother of God, pray for us sinners, now and at the hour of our death. Amen.

GLORY BE

Glory be to the Father and to the Son and to the Holy Spirit,
as it was in the beginning is now, and ever shall be world without end. Amen.

NICENE – CONSTANTINOPOLITAN CREED

I believe in one God, the Father almighty, maker of heaven and earth, of all things visible and invisible.

I believe in one Lord Jesus Christ, the Only Begotten Son of God,
born of the Father before all ages. God from God, Light from Light, true God from true God,
begotten, not made, consubstantial with the Father; through him all things were made.
For us men and for our salvation he came down from heaven,
and by the Holy Spirit was incarnate of the Virgin Mary, and became man.
For our sake he was crucified under Pontius Pilate, he suffered death and was buried,
and rose again on the third day in accordance with the Scriptures.
He ascended into heaven and is seated at the right hand of the Father.
He will come again in glory to judge the living and the dead and his kingdom will have no end.

I believe in the Holy Spirit, the Lord, the giver of life, who proceeds from the Father and the Son,
who with the Father and the Son is adored and glorified, who has spoken through the prophets.

I believe in one, holy, catholic and apostolic Church.
I confess one Baptism for the forgiveness of sins
and I look forward to the resurrection of the dead and the life of the world to come. Amen.

Artimo meilės darbai kūnui Corporal Works of Mercy

Išalkusį pavalgydinti

- Paruoškite sumuštinis ir išdalinkite benamiams.
- Patarnaukite valgykloje, kur maitina benamius.
- Paaukokite maisto bankui.
- Pasikvieskite vienišą kaimyną ar pažįstamą vakarienei ar šventėms.

Feed the hungry

- Prepare sandwiches and distribute them to the homeless.
- Serve in a shelter that feeds the homeless.
- Donate to a food pantry.
- Invite a lonely neighbor or acquaintance over for dinner or celebrations.

Ištroškusį pagirdyti

- Sutaupytais pinigais nupirkite gėrimų labdarinių eitynių dalyviams.
- Aptarnaukite savo namiškius ir atneškite jiems gėrimų.
- Išdalinkite vandens buteliukus benamiams.

Give drink to the thirsty

- Use the money you save to buy drinks for charitable events like marathons/walkathons.
- Serve your family members drinks.
- Distribute water bottles to the homeless.

Nuogą aprengti

- Sutvarkykite savo daiktus ir atrinktus gerus rūbus paaukokite.
- Suorganizuokite šiltų kepurų ir pirštinių vajų savo mokykloje ir paaukokite benamiams.
- Atsisakykite norimo rūbo, o pinigus paaukokite organizacijoms, kurios šelpia žmones nukentėjusius nuo uraganų, žemės drebėjimų, gaisrų ar pan.

Clothe the naked

- Organize your wardrobe and donate selected good clothes.
- Organize a warm hat and glove drive at your school and donate to the homeless.
- Donate money to organizations that help people affected by hurricanes, earthquakes, fires, etc.

Benamį priglausti

- Paaukokite muilo, šampūno, dantų pastos benamių ar moterų apsaugos centrums.
- Priimkite ir pagelbėkite naujiems emigrantams, kol jie atsistos ant kojų.
- Pakvieskite vienišą žmogų į svečius ar kiną, ar kitą pasilinksminimą.

Shelter the homeless

- Donate soap, shampoo, toothpaste to homeless or women's shelters.
- Take in and help new immigrants until they get back on their feet.
- Invite a lonely person to a party, to the cinema, etc.

Ligonį aplankyti

- Pasiūlykite seniems ar silpniems kaimynams aptvarkyti kiemą, nupjauti žolę, nukasti sniegą.
- Aplankykite senelių namus ir pasiklausykite jų istorijų arba paskaitykite jiems laikraštį.

Care for the sick

- Offer to help your elderly or infirm neighbors to tidy up the yard, cut the grass or shovel the snow.
- Visit a nursing home and listen to their stories, or read them a newspaper.

- Sužinojus apie sergantį kaimyną ar pažįstamą, pasisiūlykite pavedžioti šunį, išskalbti drabužius, išnešti šiukšles.
- Savanoriškai padirbkite ligoninėje ar slaugos namuose.

Kalinį sušelpiti („Kalinys“ gali būti bet kas, kuris yra suvaržytas savo gyvenimo sąlygų.)

- Pasiūlykite jaunai mamai prižiūrėti vaikutį (be užmokesčio).
- Nusiųskite vaikišką knygą į moterų kalėjimą, kad įkalintos motinos galėtų padovanoti ją savo vaikams.
- Parašykite laišką kareiviui švenčių proga.

Mirusius palaidoti

- Pasiūlykite dalyvauti liturgijoje per laidotuvių Mišias (skaityti skaitinius, pravesti giesmes).
- Aplankykite ir patvarkykite kapus (artimųjų ar nepažįstamųjų).
- Atneškite pagamintą vakarienę mirusiojo artimiesiems.

Visit the imprisoned (A prisoner can be anyone who is constrained by his living conditions).

- Offer to babysit for a young mother (without pay).
- Send a children's book to a women's prison so that imprisoned mothers can give it to their children.
- Write a letter to a soldier for the holidays.

Bury the dead

- Offer to take part in the liturgy at the funeral Mass (read the readings, lead the hymns).
- Visit and clean up graves (of relatives or non-relatives).
- Bring a prepared meal to the relatives of the deceased.

Artimo meilės darbai sielai Spiritual Works of Mercy

Nemokantį pamokyti

- Padėkite kitiems mokykloje su pamokų ruošą.
- Parodykite jaunesniam broliui ar sesutei, kaip reikia teisingai elgtis.
- Išmokykite kitą, kaip reikia melstis.
- Atveskite draugą ar draugę į tikybės pamoką.

Instruct the ignorant

- Help others at school with homework.
- Show your younger sibling how to behave.
- Teach another how to pray.
- Bring a friend to a religion lesson.

Abejojančiam patarti

- Paaiškinkite kitam savo tikėjimą.
- Ramiai išklausykite, ką draugas sako, ir tada patarkite.

Counsel the doubtful

- Explain your faith to someone else.
- Listen calmly to what your friend says and then advise.

Nuliūdusį paguosti

- Išklausykite nuliūdusio nuoskaudas ir būkite šalia.
- Pabūkite kartu su tais, kuriems liūdna ir reikia paguodos.
- Padrąsinkite draugus, išgyvenančius sunkų laikotarpį savo gyvenime. Svarbu neapleisti.

Comfort the grieving

- Listen to the grieving person's grievances and be there for them.
- Be with those who are sad and need comfort.
- Encourage friends who are going through a difficult time in their lives. It's important to be with them.

Pikta darantį sudrausti

- Pamokykite, kaip reikia teisingai elgtis, jeigu matote, kad kažkas elgiasi neteisingai.
- Patys rodykite gerą pavyzdį.
- Pritarkite tiems, kurie elgiasi teisingai.

Counsel the wrongdoer

- Teach them the right way to behave if you see someone doing the wrong thing.
- Set a good example yourself.
- Encourage those who do the right thing.

Ižeidimus atleisti

- Išmokite atleisti tiems, kurie jus nuskriaudė.
- Nepykite ant tų, kurie jus įskaudino.
- Nepriminkite senų nuoskaudų.
- Išmokite sulaikyti savo liežuvį.

Forgive offenses

- Learn to forgive those who have wronged you.
- Don't be angry with those who have hurt you.
- Don't bring up old grievances.
- Learn to hold your tongue.

Nuoskaudas iškęsti

- Nekeršykite tiems, kurie jus įskaudino.
- Nepriekaištaukite kitiems dėl patirtos nuoskaudos.
- Parašykite laišką Dievui apie tai, kas įvyko, ir tada sudeginkite – palikite Jo rankose.

Bear wrongs patiently

- Do not harm those who have hurt you.
- Do not seek revenge.
- Write a letter to God about what happened and then burn it - leave it in His hands.

Melstis už gyvus ir mirusius

- Melskitės už mirusiuosius šeimos narius ir draugus.
- Melskitės už šeimos narius.
- Pasimelskite už draugus.
- Pasimelskite už visus kenčiančius.
- Atlikite piligriminę kelionę specialia intencija.

Pray for the living and the dead

- Pray for family and friends who have died.
- Pray for family members.
- Pray for your friends.
- Pray for all those who suffer.
- Make a pilgrimage with a special intention.

Artimo meilės darbų aprašymai / Works of mercy worksheet

ARTIMO MEILĖS DARBAS / WORK OF MERCY:

Darbas kūnui / Corporal work Darbas sielai / Spiritual work

Kada darbas atliktas / When completed?

Apibūdink savo gerą darbą. Ką tu darei? Kur jis vyko? Kaip tu jį sugalvojai? Kiek užėmė laiko? / Summarize your work of service. What did you do? Where did you complete it? How did you think of it? How much time did it take?

.....

.....

.....

Ar ką nors asmeniškai išmokai ar pajutai atlikdamas šį darbą? Ar buvo sunku? Kaip tavo artimas reagavo? / Did you learn anything in doing your work of charity? Was it difficult? How did the person react to your help?

.....

.....

.....

Darbo prižiūrėtojo ar tėvų parašas / Signature of parent or guardian data / date

Mokytojos patikrinta / Checked by teacher on data / date

ARTIMO MEILĖS DARBAS / WORK OF MERCY:

Darbas kūnui / Corporal work Darbas sielai / Spiritual work

Kada darbas atliktas / When completed?

Apibūdink savo gerą darbą. Ką tu darei? Kur jis vyko? Kaip tu jį sugalvojai? Kiek užėmė laiko? / Summarize your work of service. What did you do? Where did you complete it? How did you think of it? How much time did it take?

.....

.....

.....

Ar ką nors asmeniškai išmokai ar pajutai atlikdamas šį darbą? Ar buvo sunku? Kaip tavo artimas reagavo? / Did you learn anything in doing your work of charity? Was it difficult? How did the person react to your help?

.....

.....

.....

Darbo prižiūrėtojo ar tėvų parašas / Signature of parent or guardian data / date

Mokytojos patikrinta / Checked by teacher on data / date

ARTIMO MEILĖS DARBAS / WORK OF MERCY:

Darbas kūnui / Corporal work Darbas sielai / Spiritual work

Kada darbas atliktas / When completed?

Apibūdink savo gerą darbą. Ką tu darei? Kur jis vyko? Kaip tu jį sugalvojai? Kiek užėmė laiko? / Summarize your work of service. What did you do? Where did you complete it? How did you think of it? How much time did it take?

.....

.....

.....

Ar ką nors asmeniškai išmokai ar pajutai atlikdamas šį darbą? Ar buvo sunku? Kaip tavo artimas reagavo? / Did you learn anything in doing your work of charity? Was it difficult? How did the person react to your help?

.....

.....

.....

Darbo prižiūrėtojo ar tėvų parašas / Signature of parent or guardian data / date

Mokytojos patikrinta / Checked by teacher on data / date

ARTIMO MEILĖS DARBAS / WORK OF MERCY:

Darbas kūnui / Corporal work Darbas sielai / Spiritual work

Kada darbas atliktas / When completed?

Apibūdink savo gerą darbą. Ką tu darei? Kur jis vyko? Kaip tu jį sugalvojai? Kiek užėmė laiko? / Summarize your work of service. What did you do? Where did you complete it? How did you think of it? How much time did it take?

.....

.....

.....

Ar ką nors asmeniškai išmokai ar pajutai atlikdamas šį darbą? Ar buvo sunku? Kaip tavo artimas reagavo? / Did you learn anything in doing your work of charity? Was it difficult? How did the person react to your help?

.....

.....

.....

Darbo prižiūrėtojo ar tėvų parašas / Signature of parent or guardian data / date

Mokytojos patikrinta / Checked by teacher on data / date

ARTIMO MEILĖS DARBAS / WORK OF MERCY:

Darbas kūnui / Corporal work Darbas sielai / Spiritual work

Kada darbas atliktas / When completed?

Apibūdink savo gerą darbą. Ką tu darei? Kur jis vyko? Kaip tu jį sugalvojai? Kiek užėmė laiko? / Summarize your work of service. What did you do? Where did you complete it? How did you think of it? How much time did it take?

.....

.....

.....

Ar ką nors asmeniškai išmokai ar pajutai atlikdamas šį darbą? Ar buvo sunku? Kaip tavo artimas reagavo? / Did you learn anything in doing your work of charity? Was it difficult? How did the person react to your help?

.....

.....

.....

Darbo prižiūrėtojo ar tėvų parašas / Signature of parent or guardian data / date

Mokytojos patikrinta / Checked by teacher on data / date

ARTIMO MEILĖS DARBAS / WORK OF MERCY:

Darbas kūnui / Corporal work Darbas sielai / Spiritual work

Kada darbas atliktas / When completed?

Apibūdink savo gerą darbą. Ką tu darei? Kur jis vyko? Kaip tu jį sugalvojai? Kiek užėmė laiko? / Summarize your work of service. What did you do? Where did you complete it? How did you think of it? How much time did it take?

.....

.....

.....

Ar ką nors asmeniškai išmokai ar pajutai atlikdamas šį darbą? Ar buvo sunku? Kaip tavo artimas reagavo? / Did you learn anything in doing your work of charity? Was it difficult? How did the person react to your help?

.....

.....

.....

Darbo prižiūrėtojo ar tėvų parašas / Signature of parent or guardian data / date

Mokytojos patikrinta / Checked by teacher on data / date

ARTIMO MEILĖS DARBAS / WORK OF MERCY:

Darbas kūnui / Corporal work Darbas sielai / Spiritual work

Kada darbas atliktas / When completed?

Apibūdink savo gerą darbą. Ką tu darei? Kur jis vyko? Kaip tu jį sugalvojai? Kiek užėmė laiko? / Summarize your work of service. What did you do? Where did you complete it? How did you think of it? How much time did it take?

.....

.....

.....

Ar ką nors asmeniškai išmokai ar pajutai atlikdamas šį darbą? Ar buvo sunku? Kaip tavo artimas reagavo? / Did you learn anything in doing your work of charity? Was it difficult? How did the person react to your help?

.....

.....

.....

Darbo prižiūrėtojo ar tėvų parašas / Signature of parent or guardian data / date

Mokytojos patikrinta / Checked by teacher on data / date

ARTIMO MEILĖS DARBAS / WORK OF MERCY:

Darbas kūnui / Corporal work Darbas sielai / Spiritual work

Kada darbas atliktas / When completed?

Apibūdink savo gerą darbą. Ką tu darei? Kur jis vyko? Kaip tu jį sugalvojai? Kiek užėmė laiko? / Summarize your work of service. What did you do? Where did you complete it? How did you think of it? How much time did it take?

.....

.....

.....

Ar ką nors asmeniškai išmokai ar pajutai atlikdamas šį darbą? Ar buvo sunku? Kaip tavo artimas reagavo? / Did you learn anything in doing your work of charity? Was it difficult? How did the person react to your help?

.....

.....

.....

Darbo prižiūrėtojo ar tėvų parašas / Signature of parent or guardian data / date

Mokytojos patikrinta / Checked by teacher on data / date

ARTIMO MEILĖS DARBAS / WORK OF MERCY:

Darbas kūnui / Corporal work Darbas sielai / Spiritual work

Kada darbas atliktas / When completed?

Apibūdink savo gerą darbą. Ką tu darei? Kur jis vyko? Kaip tu jį sugalvojai? Kiek užėmė laiko? / Summarize your work of service. What did you do? Where did you complete it? How did you think of it? How much time did it take?

.....

.....

.....

Ar ką nors asmeniškai išmokai ar pajutai atlikdamas šį darbą? Ar buvo sunku? Kaip tavo artimas reagavo? / Did you learn anything in doing your work of charity? Was it difficult? How did the person react to your help?

.....

.....

.....

Darbo prižiūrėtojo ar tėvų parašas / Signature of parent or guardian data / date

Mokytojos patikrinta / Checked by teacher on data / date

ARTIMO MEILĖS DARBAS / WORK OF MERCY:

Darbas kūnui / Corporal work Darbas sielai / Spiritual work

Kada darbas atliktas / When completed?

Apibūdink savo gerą darbą. Ką tu darei? Kur jis vyko? Kaip tu jį sugalvojai? Kiek užėmė laiko? / Summarize your work of service. What did you do? Where did you complete it? How did you think of it? How much time did it take?

.....

.....

.....

Ar ką nors asmeniškai išmokai ar pajutai atlikdamas šį darbą? Ar buvo sunku? Kaip tavo artimas reagavo? / Did you learn anything in doing your work of charity? Was it difficult? How did the person react to your help?

.....

.....

.....

Darbo prižiūrėtojo ar tėvų parašas / Signature of parent or guardian data / date

Mokytojos patikrinta / Checked by teacher on data / date

ARTIMO MEILĖS DARBAS / WORK OF MERCY:

Darbas kūnui / Corporal work Darbas sielai / Spiritual work

Kada darbas atliktas / When completed?

Apibūdink savo gerą darbą. Ką tu darei? Kur jis vyko? Kaip tu jį sugalvojai? Kiek užėmė laiko? / Summarize your work of service. What did you do? Where did you complete it? How did you think of it? How much time did it take?

.....

.....

.....

Ar ką nors asmeniškai išmokai ar pajutai atlikdamas šį darbą? Ar buvo sunku? Kaip tavo artimas reagavo? / Did you learn anything in doing your work of charity? Was it difficult? How did the person react to your help?

.....

.....

.....

Darbo prižiūrėtojo ar tėvų parašas / Signature of parent or guardian data / date

Mokytojos patikrinta / Checked by teacher on data / date

ARTIMO MEILĖS DARBAS / WORK OF MERCY:

Darbas kūnui / Corporal work Darbas sielai / Spiritual work

Kada darbas atliktas / When completed?

Apibūdink savo gerą darbą. Ką tu darei? Kur jis vyko? Kaip tu jį sugalvojai? Kiek užėmė laiko? / Summarize your work of service. What did you do? Where did you complete it? How did you think of it? How much time did it take?

.....

.....

.....

Ar ką nors asmeniškai išmokai ar pajutai atlikdamas šį darbą? Ar buvo sunku? Kaip tavo artimas reagavo? / Did you learn anything in doing your work of charity? Was it difficult? How did the person react to your help?

.....

.....

.....

Darbo prižiūrėtojo ar tėvų parašas / Signature of parent or guardian data / date

Mokytojos patikrinta / Checked by teacher on data / date

Sąžinės peržvalga prieš išpažintį

An Examination of Conscience before Reconciliation

Kada paskutinį kartą buvau išpažinties?	When was my last Confession?
Ar atlikau kunigo man užduotą atgailą?	Did I fulfill my penance?
Ar pasitikiu Dievu?	Do I trust God?
Ar nuoširdžiai meldžiuosi?	Do I pray with all my heart and soul?
Ar neužmirštu padėkoti Dievui už Jo dovanas?	Do I forget to thank God for all that I have?
Ar piktai vartoju Dievo vardą?	Do I misuse God's name?
Ar dalyvavau šv. Mišiose sekmadieniais ir per šventes?	Do I go to Mass on Sundays and Holy Days?
Ar klausau savo tėvų bei mokytojų?	Do I listen to my parents and teachers?
Ar myliu savo artimą?	Do I love God and neighbor?
Ar ką nors niekinau ar įžeidinėjau?	Have I made fun of anyone or hurt another?
Ar mušiau kitą?	Have I physically hit someone?
Ar pykau ant kito?	Was I mad at someone and did not forgive them?
Ar gyniau kitą, jeigu buvo skriaudžiamas?	Did I stand up for someone being bullied?
Ar linkėjau blogo kitam?	Did I bully someone?
Ar melavau?	Did I lie?
Ar džiaugiausi kito nelaime?	Was I happy with another person's misfortune?
Ar gerai naudoju laiką, ar praleidžiu jį prie kompiuterio bereikalingai?	Do I use my time wisely, or do I spend it with computer games?
Gal žiūrėjau į nepadorius paveikslus?	Have I looked at pornography?
Ar pavydėjau kitam?	Was I jealous of someone?
Ar gadinau savo sveikatą rūkymu, alkoholiu ar narkotikais?	Am I ruining my health by smoking, drinking or using narcotics?
Ar meldžiuosi už kitus?	Do I pray for others?
Ar galiu pripažinti savo klaidas ir kitiems jų klaidas atleisti?	Do I admit to my mistakes and forgive others their mistakes?
Ar žadu stengtis nedaryti nuodėmių?	Will I try not to sin?

Senojo Testamento knygos / Books of the Old Testament

PRANAŠŲ

Izaijo knyga
Jeremijo knyga
Raudų knyga
Barucho knyga
Ezechielio knyga
Danieliaus knyga
Ozėjo knyga
Joelio knyga
Amosos knyga
Abdijo knyga
Jonos knyga
Michejo knyga
Nahumo knyga
Habakuko knyga
Sofonijo knyga
Agėjo knyga
Zacharijo knyga
Malachijo knyga

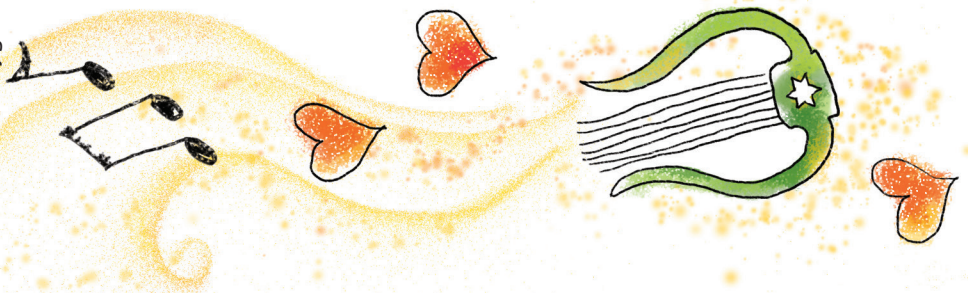

IŠMINTIES

Jobo knyga
Psalmynas
Patarlių knyga
Mokytojų knyga
Giesmių Giesmės knyga

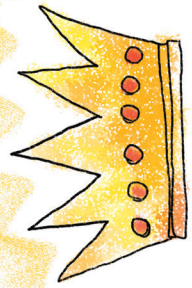
Išminties knyga

Siracido knyga

ISTORINĖS

Jozuės knyga
Teisėjų knyga
Rūtų knyga
Samuelio pirma knyga
Samuelio antra knyga
Karalių pirma knyga
Karalių antra knyga
Metraščių pirma knyga
Metraščių antra knyga
Ezros knyga
Nehemijo knyga
Tobito knyga
Juditos knyga
Esteros knyga
Makabejų pirma knyga
Makabejų antra knyga

PENKIAKNYGĖ

Pradžios knyga
Išėjimo knyga
Kunigų knyga
Skaičių knyga
Pakartoto Įstatymo knyga

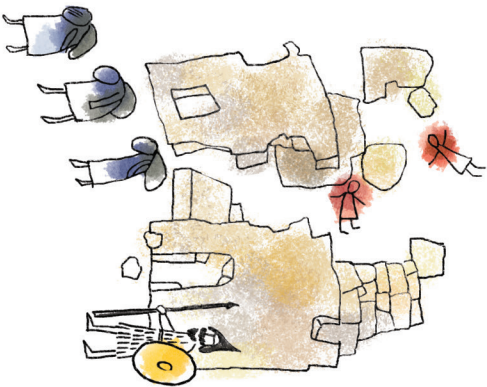
PENTATEUCH or TORAH

Genesis
Exodus
Leviticus
Numbers
Deuteronomy

HISTORICAL BOOKS

Joshua
Judges
Ruth
1 Samuel
2 Samuel
1 Kings
2 Kings
1 Chronicles
2 Chronicles
Ezra
Nehemiah
Tobit
Judith
Esther
1 Maccabees
2 Maccabees

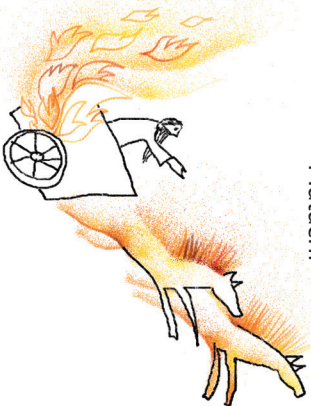
WISDOM BOOKS

Job
Psalms
Proverbs
Ecclesiastes
Song of Songs
Wisdom
Sirach

BOOKS OF THE PROPHETS

Isaiah
Jeremiah
Lamentations
Baruch
Ezekiel
Daniel
Hosea
Joel
Amos
Obadiah
Jonah
Micah
Nahum
Habakkuk
Zephaniah
Haggai
Zechariah
Malachi

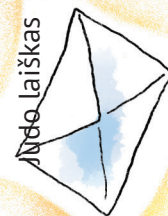
APREIŠKIMAS JONUI

Apreiškimas Jonui
pasak tradicijos,
parašytas apaštalo
ir evangelisto Jono.

LAIŠKAI

Romiečiams
Pirmas laiškas
korintiečiams
Antras laiškas
korintiečiams
Laiškas galatams
Laiškas efeziečiams
Laiškas filipiečiams
Laiškas kolosiečiams
Pirmas laiškas
tesalonikiečiams
Antras laiškas
tesalonikiečiams
Pirmas laiškas
Timotiejui
Antras laiškas
Timotiejui
Laiškas Titui
Laiškas Filemonui
Laiškas hebrajams
Jokūbo laiškas
Petro pirmas laiškas
Petro antras laiškas
Jono pirmas laiškas
Jono antras laiškas
Jono trečias laiškas

APAŠTALŲ DARBAI

Apaštalų darbai pagal
tradiciją priskiriami
evangelistui Lukui.

EVANGELIJOS

pagal:

Matą

Morkų

Luką

Joną

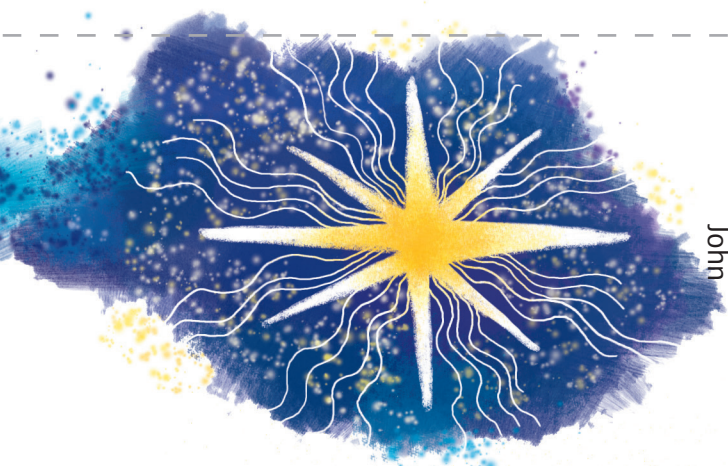
GOSPELS

Matthew

Mark

Luke

John

ACTS OF THE APOSTLES

The Acts of the
Apostles

is the second volume
of Luke's two-volume
work.

LETTERS

Romans

1 Corinthians

2 Corinthians

Galatians

Ephesians

Philippians

Colossians

1 Thessalonians

2 Thessalonians

1 Timothy

2 Timothy

Titus

Philemon

Hebrews

James

1 Peter

2 Peter

1 John

2 John

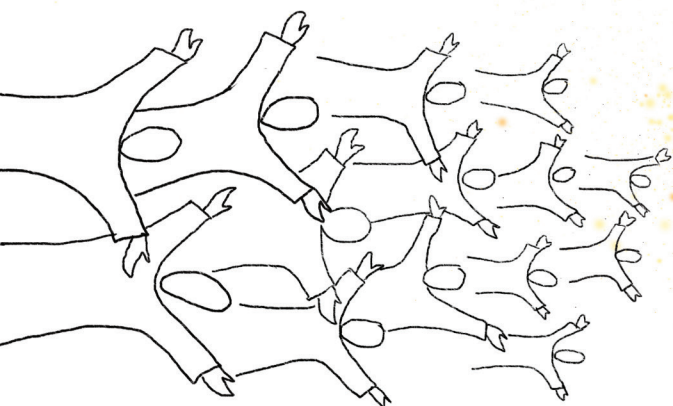
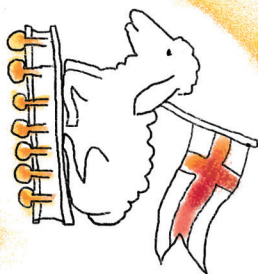
3 John

Jude

REVELATION

The Apocalypse,
or Revelation to John
is the last book
of the Bible.

Citatos naudojamos vadovėlyje References used in the manual

Catechism of the Catholic Church (CCC): <https://usccb.cld.bz/Catechism-of-the-Catholic-Church/>

Katalikų Bažnyčios katekizmas (KBK): <https://katekizmas.lt/kbk-turinys>

www.biblegateway.com

Biblija, arba Šventasis Raštas: ekumeninis leidimas. Vilnius: Lietuvos Biblijos draugija, 2013.

www.biblija.lt

Glavich SND, Sister Mary Kathleen. *Totally Catholic: A Catechism for Kids and Their Parents and Teachers*. Boston: Pauline Books and Media, 2013.

Gonzalez-Carvajal, Luis. *Toks yra mūsų tikėjimas*. Katalikų pasaulio leidiniai, 1986.

www.katalikai.lt

Mikailaitė, sesuo Ona ir Saulaitis SJ, kunigas Antanas. *Pratimai religiniais klausimais*. Chicago: JAV lietuvių bendruomenės švietimo taryba, 1978.

Paprocki, Joe. *A Well-Built Faith: A Catholic's Guide to Knowing and Sharing What We Believe*. Chicago: Loyola Press, 2008.

Paprocki, Joe. *Bridges to Faith: Essentials of the Catholic Faith for Children Ages 8–11*. Chicago: Loyola Press, 2014.

Petrauskaitė CR, sesuo Aurelija. *Pasiruošimas Sutvirtinimo sakramentui*. Vilniaus arkivyskupijos Katechetikos centras, 2007.

Saulaitis SJ, kunigas Antanas ir Karaliūtė, Aušra. *Krikščionybė ir kultūra: studento vadovas*. Kaunas: Marijonų talkininkų centro leidykla, 2003.

Singer-Towns, Brian. *The Catholic Faith Handbook for Youth*. Winona, Minnesota: Saint Mary's Press, 2004.

www.usccb.org/about/justice-peace-and-human-development/upload/Two-Feet-of-Love-in-Action-Session-for-Teens.pdf

www.vievioparapija.eu

Youcat English: Youth Catechism of the Catholic Church. San Francisco: Ignatius Press, 2011.
(On-line version: ucymb.wordpress.com/wp-content/uploads/2015/12/youth-catechism-of-the-catholic-church1.pdf)

Youcat lietuviškas: Jaunimo katekizmas. Katalikų pasaulio leidiniai, 2011.

Youcat: Confirmation Book. San Francisco: Ignatius Press, 2014.

Youcat: Confirmation Course Handbook. San Francisco: Ignatius Press, 2014.

Padėka Acknowledgements

Prieš devynerius metus išleidome Sutvirtinimo vadovėlį lietuvių kalba. Jau ir tuomet numatėme, kad netrukus reikės ir angliškos versijos. Su Šventosios Dvasios pagalba dabar turime Sutvirtinimo vadovėlį lietuvių ir anglų kalba! Dėkoju dar kartą visoms ir visiems prisidėjusiems prie pirmojo knygos leidimo. Prie antrojo leidimo prisidėjo Vita Reinytė, kuri vertė lietuvišką tekstą į anglų kalbą ir, kiek įmanoma, suvienodino tekstus.

Dėkoju arkivyskupui Lionginui Virbalui SJ už knygos peržiūrą ir pasiūlytus pataisymus. Dėkoju Kurių vienybei, JAV LB ir Lietuvių Fondui už stiprų užnugarį – moralinį ir finansinį.

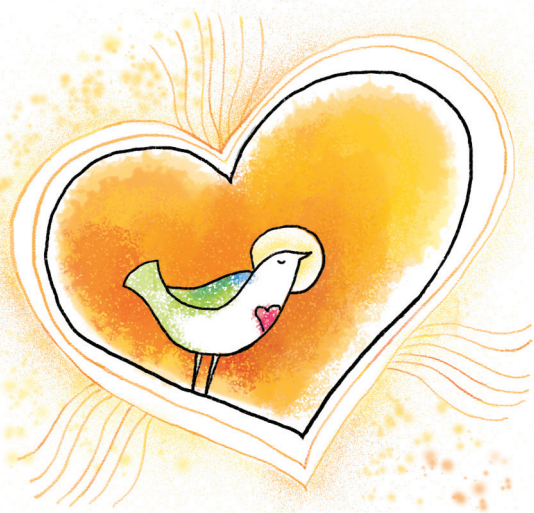
Esu be galo dėkinga Birutei ir Silvijai. Jos abi su didele meile dirbo, apdailino ir rūpinosi vadovėliu.

Nine years ago, we published a Confirmation manual in Lithuanian. A Lithuanian/English version was to follow, and with the help of the Holy Spirit - here it is! I wish to thank again everyone who helped with the Lithuanian version. The Lithuanian to English was translated by my sister – Vita. She tried to keep as close to the Lithuanian text as possible, but there will be some differences. Each language has its own particular nuances.

I thank Archbishop Lionginas Virbalas SJ, for guiding us and helping out with the editing. I thank the Lithuanian Roman Catholic Priests' League of America, the Lithuanian American Community, and the Lithuanian Foundation for their moral and financial assistance.

I am extremely grateful to Birute and Silvija. The two of them edited and illustrated with such love and care, that we are truly blessed.

Šventoji Dvasia, vesk mus! Holy Spirit lead us!

Turiny's Contents

Ižanga / Preface	-3
Ivadas / Getting Started	-4
Gairės besirengiantiems Sutvirtinimui / Guidelines for the Confirmand	-5
Sutvirtinimo gairės tėvams ir globėjams / Confirmation guidelines for parents (guardians) and sponsors	-6
1. Ką tikime / I Believe	-7
2. Koks yra Dievas? / Who is God?	-12
3. Pažinti Šventąjį Raštą / Introduction to the Bible	-16
4. Senasis Testamentas / The Old Testament	-20
5. Naujasis Testamentas / New Testament	-25
6. Jėzus Kristus (I) / Jesus Christ (I)	-29
7. Jėzus Kristus (II) / Jesus Christ (II)	-34
8. Šventoji Dvasia / The Holy Spirit	-39
9. Bažnyčia / The Church	-45
10. Marija ir kiti šventieji / Mary and Other Saints	-50
11. Liturgija / Liturgy	-56
12. Sakramentai ir sakramentalijos / Sacraments and sacramentals	-62
13. Krikšto sakramentas / The Sacrament of Baptism	-66
14. Sutvirtinimas / Confirmation	-70
15. Eucharistija / The Eucharist	-75
16. Gydyto ir tarnystės sakramentai / Sacraments of Healing and at the Service of Communion	-81
17. Moralinis gyvenimas – 10 Dievo įsakymų / Moral Life – The 10 Commandments	-87
18. Moralinis gyvenimas – palaiminimai ir dorybės / Moral Life - Blessings and Virtues	-92
19. Katalikų socialinis mokymas / Catholic Social Teaching	-98
20. Malda / Prayer	-104
Maldos	-108
Prayers	-109
Artimo meilės darbai kūnui / Corporal Works of Mercy	-110
Artimo meilės darbai sielai / Spiritual Works of Mercy	-111
Artimo meilės darbų aprašymai / Works of mercy worksheet	-113
Sąžinės peržvalga prieš išpažintį / An Examination of Conscience before Reconciliation	-119
Senojo Testamento knygos / Books of the Old Testament	-121
Naujojo Testamento knygos / Books of the New Testament	-123
Literatūros sąrašas / Reference List	-125
Padėka	-126

